

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

N. Friis

Generalkonsul

Paul Adolph

Lehmanns Ahnetavle

GENERALKONSUL
PAUL ADOLPH LEHMANNNS
AHNETAVLE

GENERALKONSUL
PAUL ADOLPH LEHMANNNS
AHNETAVLE

SAMLET OG UDARBEJDET AF
NIELS FRIIS

KØBENHAVN
DYVA & JEPPESENS BOGTRYKKERI AKTIESELSKAB
MCMXLIII

INDHOLD

Indledning	9
¹ / ₁ Generalkonsul Paul Adolph Lehmann (f. 1876)	13

FORÆLDRE:

² / ₁ Dekanus, Dr. med. Julius Christian Lehmann (1836—1901)	19
² / ₂ Emilie Elisabeth (Betsy) Behrens, (1840—1919)	33
Descendens	42

BEDSTEFORÆLDRE:

⁴ / ₁ Etatsraad, Toldkasserer Johan Christian Julius Lehmann (1801—1888)	49
⁴ / ₂ Helene Dorothea Christine Fog, (1803—37)	52
Descendens	53
⁴ / ₃ Købmand, Jernbanedirektør i Lübeck Heinrich Behrens (1804—76)	57
⁴ / ₄ Helene Marie Augusta Jutting (1819—53)	62

OLDEFORÆLDRE:

⁸ / ₁ Kinakaptajn Johan Frederik Ludvig Lehmann (1765—1807)	69
⁸ / ₂ Ellen Margrethe Nyegaard (1773—1848)	70
⁸ / ₃ Sognepræst i Køge Rasmus Fog (1762—1817)	72
⁸ / ₄ Johanne Henriette Müller (1768—1851)	72
⁸ / ₅ Købmand i Lübeck Jacob Behrens (1759—1829)	74
⁸ / ₆ Sophie Dorothea Möhring (1777—1807)	76

8/7	Konsul, Købmand i Helsingør Theodor Hermann Jutting (1786—1833)	77
8/8	Sophie Emilie Juliane v. Nægler (1796—1864)	80

TIPOLDEFORÆLDRE

16/1	Thehandler, Graver Johan Julius (Christian) Lehmann (1735—94)	85
16/2	Anne Marie Smith (1738—1813)	86
16/3	Blokdrejermester Søren Nielsen Nyegaard (1733—97)...	86
16/4	Sidsel Cathrine Poulsen (1742—83)	88
16/5	Sognepræst i Højelse Jørgen Rasmussen Fog (1713—69)	89
16/6	Edel Cathrine Sørensdatter Lemvig (1741—1802)	89
16/7	Skrædermester i København David Müller (1732—1805)	90
16/8	Charlotte Sophie Kiefert (1742—1815)	91
16/9	Gaardejer i Liensfeld Jacob Behrens (1710—68)	91
16/10	Engel Magdalene Kasch (1723—69)	92
16/11	Major Joh. Gottlieb v. Möhring (1735—1820)	92
16/12	Helene v. Brömsen (1748—1803)	93
16/13	Receptor i Leer Johan Gerhard Jutting	94
16/14	Augusta Berlage	94
16/15	Kaptajnvagtmester paa Kronborg, Oberst C. L. D. v Nægler (1766—1844)	94
16/16	Helene Marie d'Aubert (1772—1832)	97

Navneregister	I—X
Ahnetavle	Planche bag i Bogen

INDLEDNING

Generalkonsul *P. A. Lehmanns* fædrene Slægt, *Lehmann* fra Fredericia, er ikke nogen stor eller vidt forgrenet Slægt. Den har ingensinde været talrig og er det heller ikke ved Tidspunktet for nærværende Publikations Udgivelse, da den kun tæller seks mandlige Medlemmer, fordelt paa tre forskellige Generationer. Men hvad den kan siges at have manglet rent kvantitativt, har den i fuldt Maal besiddet i kvalitativ Henseende; det langt overvejende Flertal af dens Mænd er gennem Tiderne naaet frem i smukke, ofte ogsaa fremskudte, Stillinger indenfor vort Lands Administration og dets Erhvervsliv.

Om Slægtens ældste kendte Medlem, Musketér, senere Grenader i Fredericia *Andreas Lehmann (Leemann)* (f. c. 1705, Dødsaar ubekendt), vides ikke meget, og end ikke hans Nationalitet har, som Følge af Lakuner i Arkivalierne, kunnet fastslaaes med Sikkerhed; sandsynligvis har han dog, som saa mange af den danske Hærs Befalingsmænd og Menige paa den Tid, været hvervet fra et af de tyske Lande. Fredericias Garnison udgjordes i den Periode, han boede i Byen, af Dele af det slesvigske Infanteriregiment, og ved denne Afdeling har han uden Tvivl tjent; nøjere Oplysninger om hans militære Forhold foreligger ikke, fordi Afdelingsarkivet er gaaet tabt. Af civile Arkivalier fremgaar, at han 30. August 1735 i Fredericia Michaelis Kirke ægtede *Pernille Jacobsdatter*, døbt i Fredericia Trinitatis Kirke 26. September 1713, begravet 1. Maj 1792 smst., Datter af *Jacob Sørensen*. I 1752 købte Andr. Lehmann Hus i Bjerre-

gade, hvilket viser, at han er blevet i Byen, da hans Regiment i 1750 drog bort.

Andreas Lehmann og *Pernille Jacobsdatter* havde fire Børn, tre Sønner og en Datter, men af disse lader det sig kun gøre at følge *Johan Julius* (eller *Christian*) *Lehmann* (1735—1794), der blev The^s og Porcelænshandler i København, senere Graver ved Frederiks^s (nu Christians^s) Kirken paa Christianshavn. Hans eneste Søn var den nedennævnte Skibskaptajn i Asiatisk Compagni *Johan Frederik Ludvig Lehmann* (1765—1807); ogsaa denne havde kun een Søn, nedennævnte Etatsraad, Toldkasserer *Johan Christian Julius Lehmann* (1801—1888) — en Datter af Kap^tajnen, *Cecilie Catharina* (1798—1882) blev gift med den senere ansete Borgmester i København, Konferensraad *Daniel Gottvald Reimer Bentley* (1786—1869). Etatsraad *J. C. J. Lehmann* havde i sine Ægteskaber med to Søstre Fog en Datter og tre Sønner, af hvilke den næstældste, Dekanus i Sundhedskollegiet, Dr. med. *Julius Chr. Lehmann* (1836—1901) var Fader bl. a. til Amtmand i Thisted *Henrik Lehmann* (1869—1925) og til Generalkonsul *P. A. Lehmann* (f. 1876).

I Slægten *Lehmann* findes i Seglform bevaret et Vaaben (se Titelbl.), der stammer fra Skibskaptajn *Joh. Fr. Ludvig Lehmanns* Tid, og som ogsaa tydeligt bærer Præg af at være valgt af en gammel Ostindiefarer. Det viser Forbogstavet i hans Familienavn, et stort L i et ovalt Skjold, omgivet af allehaande Symboler paa Handel og Søfart: øverst Merkurstaven under den vingede Hjelm, flankeret af hans Forbogstaver: I. F.; til venstre i Skjoldet skyder Neptunforke sig frem bag et Aks, og yderst til venstre ligger et Skib med Agterstavnen ind mod Kajen, paa hvilken dets kæmpemæssige Anker er henlagt. Til højre for Vaabenskjoldet staar en Herkules-Søjle, Symbolet paa Klipperne paa begge Sider af Gibraltar^s Strædet, som Datidens Ostindiefarere maatte anløbe for at skaffe sig spansk Mønt, og yderst til højre er anbragt en Hejre, en Stork eller en anden lignende Trækfugl. Over det hele, i Kanten af den omgivende, ligeledes ovale Ramme, straal'er Østens forjættende Sol. Det baade smukke og dekorative Bomærke anvendes fremdeles af Slægten, og en

ganske særlig Værdi har det naturligvis faaet for dem af dens Medlemmer, som i de seneste Generationer fandt deres Livs- virke i Organisation af Transport — til Lands som til Vands.

Paa mødrene Side nedstammer Generalkonsul *Lehmann* fra den gamle Lübecker-Slægt *Behrens*, der har sit Udspring i det tidligere Fyrstendømme Lübeck (nu indlemmet i Holsten), og som er en Slægt, der har delt sig nogenlunde ligeligt mellem Handelen og Landbruget. Den har ingen Tilknytning til de i Danmark levende Slægter *Behrens* eller *Behrend*.

Slægten *Behrens'* ældste kendte Medlem, *Claus Behrens*, levede i 1700 Tallets Begyndelse. Han ejede Gaarden Hüfens- stelle i den idyllisk beliggende Landsby Liensfeld ved Rast- lebener Søen i Sarau Sogn en Mils Vej Sydvest for Eutin, hvor han i 1710 fik døbt sin Søn *Jacob Behrens* (1710—1768). Denne havde flere Børn, hvoraf 3 Sønner kendes. Den ældste af disse, *Johann Christian* (1748—1825) fortsatte Slægtens Landmands- traditioner og blev paa Egnen; han er antagelig Stamfader til nogle af de ikke faa Slægter *Behrens*, der fremdeles lever i Hol- sten. Den yngste Søn, *Heinrich August Behrens* (f. 1761), ud- vandrede paa et tidligt Tidspunkt til Rusland, hvor han giftede sig og fik en Del Efterkommere.

Den næstældste af *Jacob Behrens'* Sønner, *Jacob Behrens II* (1759—1829), blev Storkøbmand i Lübeck og Stamfader til den egentlige lübeckske Gren af Slægten *Behrens*, af hvilken der nu ikke længere lever mandlige Efterkommere i Lübeck. Det var denne Gren af Slægten, der i 1868 ved *Jacob Behrens'* Barne- barns, *Heinrich Behrens'* Datter *Betsys* Ægteskab mødtes med den danske Slægt *Lehmann* fra Fredericia.

Nærværende Slægtsbog er udarbejdet efter Ahnetavle-Prin- cippet: den er en Ahnetavle i Tekstform, med kortere eller læn- gere Biografier af Ahnerne til og med Tip-Oldeforældrene. Den er tillige en ufuldstændig Konsanguinitets-Tavle, forsaavidt som den agnatiske Descendens er medtaget for Forældres og Bedste- forældres Vedkommende; i Pladshensyn og i den Omstændig-

hed, at en Del af det fornødne Materiale under de øjeblikkelige Forhold ikke er tilgængeligt, maa Grunden søges til, at Konsanguinitetsprincippet ikke er fuldt gennemført.

Til Grund for Bogens Skildringer ligger et ret omfattende Stof, hvis betydningsfuldste Del udgøres af en Række Op- tegnelser, nedskrevet af Dr. med. *Julius Lehmann*. De bestaar dels i to Dagbøger — eller snarere Aarbøger — omhandlende hans eget og hans Families Liv i Tidsrummet efter hans Gifter- maal, dels i forskellige Notater vedrørende hans Hustru, *Betsy Behrens'* Slægt; hertil kommer forskellige Breve af mere spredt Karakter, der ligesom det øvrige Materiale er i Generalkonsul *P. A. Lehmanns* Eje. For Slægten *Lehmanns* Vedkommende foreligger allerede en Del Oplysninger trykt i Civilingeniør *Julius Lehmanns* Bog: Til Østen under Sejl (Familieudgave, Kbh. 1935); nogle af disse er anvendt i nærværende Bog og er, hvor det har været muligt, ligesom det øvrige Stof suppleret op med Benyttelse af de sædvanlige Kilder: Kirkebøger, Folke- tællinger, Avisnotitser o.s.v., saaledes at saavidt muligt alt, hvad der kan tænkes at foreligge, er kommet med i de enkelte Bio- grafier.

Om Formaalet med Bogens Fremkomst er det næppe nød- vendigt at sige mange Ord. Det har været Udgiveren, General- konsul *Lehmanns*, Ønske i den at nedtegne smukke og værdi- fulde Familietraditioner for at bevare dem fra Forglemmelse — paa eet Sted at samle og i overskuelig Form at opstille et slægts- historisk Materiale, der hidtil har været spredt og derfor ogsaa ukendt, selv for adskillige af Slægtens Medlemmer. Ikke mindst med Henblik paa kommende Generationer er Bogen blevet til, og skulde disse frem i Tiden kunne finde Berigelse og høste Erfaringer ved gennem Skildringerne paa dens Blade at lytte til Fortidens Tale om Slægtens Liv, vil Hensigten med den være naaet.

GENERALKONSUL
PAUL ADOLPH LEHMANN

er født den 8. April 1876 i København (Trinitatis Sogn), som yngste Søn af Lægen, senere Dekanus i Sundhedskollegiet, Dr. med. *Julius Christian Lehmann* (1836—1901) og Hustru *Marie Elisabeth* (Betsy) *Behrens* (1840—1919) (²/₁ og ²/₂, Side 19 ff).

Skønt tilhørende en Slægt, hvis Medlemmer gennem de nærs mest foregaaende Generationer fortrinsvis var gaaet den akademiske Vej eller Embedsvejen, følte *Paul Lehmann* sig paa et tidligt Tidspunkt draget mod praktisk Virksomhed. Efter i Sommeren 1893 at have taget Præliminæreksamen besøgte han derfor en Tid den Brockske Handelsskole og uddannede sig senere videre, bl. a. hos Firmaet Charles Petit & Co. i Lübeck. Han skaffede sig en alsidig handelsmæssig Orientering, men hans Interesser koncentreredes efterhaanden i stigende Grad om Speditionsvirksomhed, idet han i denne afvekslende og verdensomspændende Forretningsgren saa et Virkefelt, der i særlig Grad egnede sig for ham. Fra 1898 arbejdede han i københavnske Firmaer indenfor Branchen, og i Aaret 1900 løste han, kun 24 Aar gammel, Borgerskab som Grosserer for samtidig at begynde sit eget Speditionsfirma, *Paul Lehmann*, der traadte i Virksomhed den 16. Oktober 1900.

Det lykkedes ham i Løbet af nogle Aar, dels ved Rejser i Udlandet, dels ved et maalbevidst Arbejde i Firmaets Domicil, København, at skaffe sig en Række gode uden- og indenlandske

Forbindelser, og paa et forholdsvis kort Aaremaal var Grunden lagt til den Virksomhed, der senere skulde blive af saa betydeligt Omfang og komme til at spænde over det meste af Europa og de oversøiske Lande. Dens Fremgang understøttedes i mange Henseender ogsaa af Udviklingen; Trafikmidlernes og Transportmulighedernes overordentlige Vækst i Perioden efter Aarhundredskiftet mangedoblede Trafikken med Varer og Mennesker og øgede Trangen til saadanne Forretninger, som specialiserede sig i Forsendelsesvirksomhed; Paul Lehmann havde saaledes set rigtigt, da han grundlagde sit Firma i den faste Tro, at netop denne Branche rummede Fremtidsmuligheder.

I det ydre kendetegnes Firmaets Vækst bl. a. ved, at det flere Gange har maattet skifte Domicil af Hensyn til Pladsforholdene: den første halve Snes Aar havde det til Huse i Ejendommen Ny Toldbodgade 31, herfra flyttede det til større Lokaler i Amaliegade 32, og da ogsaa disse i 1939 var blevet for smaa, lejedes nye store Kontorer i øverste Etage af Rederifirmaet C. K. Hansens Ejendom, Amaliegade 35. Fra den første Dag har Paul Lehmanns Firma, der paa et meget tidligt Tidspunkt kom til at høre til de førende indenfor Branchen, været i stadig Fremgang, og heri har hverken den første eller den anden Verdenskrig kunnet volde alvorligere Afbræk; tværtimod har f. Eks. Forholdene efter 1939 stillet det nye store Opgaver, som er blevet løst til Gavn for den danske Import og Eksport.

Sin omfattende Virksomhed, der i 1943 beskæftiger ialt 48 Mennesker, og i hvilken han i 1938 som Medindehaver optog sin Brodersøn, *Henrik Julius Lehmann* (Side 47), der har sin store Andel i Firmaets betydelige Udvikling gennem de seneste Aar, skabte Paul Lehmann paa bar Bund og gennem vanskelige Begynderaar. Han er i mange Henseender kommet til at staa som en Pioner blandt danske Speditører, ikke blot rent praktisk, men ogsaa organisatorisk. Da han i sin Tid begyndte Speditionsvirksomhed, var denne her i Landet, i Modsætning til, hvad Tilfældet var i Udlandet, lidet kendt og værdsat; der fandtes kun ganske enkelte Speditionsfirmaer af Betydning, idet Flerparten af Virksomhederne indenfor Branchen i det store og hele kun beskæftigede sig med Toldklarering og Kørsel. Ydermere var Standen ikke organiseret, og naar dertil kom, at man indenfor Forret-

ningsverdenen stillede sig ret uforstaaende, ja i mange Tilfælde endog modvilligt, overfor Erhvervet, og dette heller ikke fra Myndighedernes Side kunde vente Støtte, vil det forstaaes, at Forholdene i denne Periode var ret mistrøstige.

Da Paul Lehmann i Aaret 1909 af nogle Kolleger blev opfordret til at medvirke ved Dan- nelsen af en Forening af Speditører og Toldklarere, gik han derfor straks ind i dette Arbejde, idet ogsaa han der igennem saa en Mulighed for at hidføre en Høj- nelse og en Forbedring af Standens Kaar. Organisationsarbejdet skred

Generalkonsul P. A. Lehmann
f. 1876

i de følgende Aar rask fremad, og Skridt for Skridt befæstedes Fagets Stilling indenfor Erhvervslivet: Foreningen, der ved Stiftelsen hed: Foreningen af Københavns Speditører og Toldklarere, men hvis Navn i 1919 ændredes til Københavns Speditørforening og i 1936 til Dansk Speditørforening, optoges blandt Brancheforeningerne indenfor Grossereretsocietetet, i Nordisk Speditørforbund, omfattende Speditørforeningerne i de nordiske Lande og, som associated member, i det internationale Handelskammer. Et særligt betydningsfuldt Resultat naaedes i 1932, da Speditionserhvervet ved den nye Næringslov blev bunden Næring her i Landet.

I dette Opbygningsarbejde, hvis direkte og indirekte Betydning for Standen ikke lader sig vurdere højt nok, deltog Paul

Lehmann paa fremskudte Poster. I Aarene 1909—19 var han Medlem af Dansk Speditørforenings Bestyrelse og var derefter Foreningens Formand indtil 1935. I 1920 var han Medstifter af Nordisk Speditør Forbund og indtraadte samme Aar i dettes Bestyrelse, i hvilken han havde Sæde til 1935; i fire Perioder: 1920—21, 1924—25, 1929—30 og 1933—35, var han denne Sammenslutnings Formand. Ogsaa i det internationale faglige Arbejde blev han gennem sin Deltagelse i alle betydeligere Kongresser og Konferencer en kendt Skikkelse, og i Perioden 1926—35 beklædte han som den første den fremtrædende og repræsentative Post som Præsident for den internationale Føderation af Speditørorganisationer i Bern. Endelig kan det anføres, at det var ham, der i 1923 tog Initiativet til, at Nordisk Speditør Forbunds Tidsskrift udsendtes; dette Blad har siden stedse befæstet sin Stilling som det eneste Fagblad i Norden paa dette Omraade.

Gennem sit Arbejde for Standen droges Paul Lehmann ind ogsaa i andet organisatorisk Virke; saaledes var han i Perioden 1931—35 Medlem af Grosserersocietetets Repræsentantskab og sad i Aarene 1928—38 i Dansk Principalforenings Hovedbestyrelse. Den 1. Januar 1927 udnævntes han, som den første egentlige Speditør, til Medlem af Søs og Handelsretten i København, idet man indenfor denne Rets Dommerkollegium ganske naturligt ønskede ogsaa Speditionserhvervet repræsenteret, i Overensstemmelse med den Betydning, dette med Tiden havde faaet i Erhvervslivet. Den 27. December 1938 dekoreredes han med Dannebrogordenens Ridderkors.

I 1932, da Kongeriget Bulgarien oprettede en selvstændig konsulær Repræsentation i Danmark, udnævntes Paul Lehmann til Generalkonsul for dette Land. For sin Virksomhed til Fremme af handelsmæssige og andre Forbindelser mellem Danmark og Bulgarien modtog han i 1939 Kommandørkorset af den bulgarske civile Fortjenstorden.

Paul Lehmann, der i sin Ungdom nærede kunstneriske Interesser, og som en kortere Tid ogsaa gik paa Akademiets Forberedesskole, har efter at have grundlagt sin Forretning helt helliget sig den og organisatorisk Arbejde; særlige Interesser ud over disse rent saglige har hans Tid ikke tilladt ham at pleje i videre Udstrækning. Det kan dog nævnes, at han i sine

ynge Aar interesserede sig for Hønsedrift af Racehøns; de Resultater, han opnaede paa dette Omraade, belønnedes ofte med Præmier paa Fjerkræudstillinger Landet over. Før sidste Verdenskrig tog han Motorsejlsporten op; gennem den og paa længere Rejser, navnlig til Syden, har han søgt Hvile og Rekreation fra det daglige Arbejde. I Aaret 1915 byggede han Ejendommen Vallerødgaard Nord for Rungsted, og denne var han Ejer af indtil 1931.

Paul Lehmanns Indsats paa det specielle Omraade, han valgte som sit Virkefelt for Livet, er oftere, ved Jubilæer, Fødselsdage og lignende Lejligheder gjort til Genstand for offentlig Omtale, som i det store og hele gaar ud paa, at han har haft den største Betydning baade for den internationale Expedition og for Expeditionsvirksomheden i Norden.

Paul Lehmann kan, som Wiener Handelsblatt bl. a. skrev ved hans 60 Aars Dag, se tilbage paa „et Liv i utrætteligt Arbejde; hans fremtrædende og indflydelsesrige Position er udelukkende et Resultat af hans egen utrættelige Stræben mod Selvuddannelse og Selverkendelse, og maaske netop heri ligger Forklaringen paa hans store Held. — Generalkonsul Lehmann hører til de Handlingens og den rastløse Arbejdsviljes Mænd, som helt og fuldt gaar op i produktivt Virke, og som ikke ænser ydre Anerkendelse af deres Indsats og deres Fortjenester“.

Generalkonsul Lehmann blev gift 1. Gang 2. November 1901 i København (sep. 1931, Ægteskabet opl. 1937) med *Amalie Bøving*, født 17. Juli 1870 i Charlottenlund, død 29. August 1937 paa Frederiksberg (gift 1. Gang 17. November 1889 i København med Operasanger ved det kgl. Teater Aage Hjalmar Foss, født 3. April 1853 i København, død 2. April 1894 smst., Søn af Grosserer, Generalkonsul Holger Troels Foss (1818—1887) og Hustru Vilhelmine Conradine Hornung (1833—1902)), Datter af Isenkræmmer Præben Niels Christian Bøving (1829—1886) og Hustru Anna Andrine Christiane Vilhelmine Bierring (1841—1920). ~ 2. Gang 8. September 1937 i København med *Thyra Elise Nilsson*, født 2. April 1897 i Branderslev Sogn, Nørre

Herred, Maribo Amt, Datter af Carl Nilsson (1845—1926) og
Hustru Hansine Frederiksen (1861—1912).

Døtre (af 1. Ægteskab) (1—2):

1. AGNETE ELISABETH LEHMANN, født 30. Juli 1902
i Hellerup.
2. KARIN SOFIE LEHMANN, født 8. Juni 1905 i Hellerup.

FORÆLDRE

DEKANUS, DR. MED.

²/₁

JULIUS CHRISTIAN LEHMANN

fødtes i København, (Vor Frue S.) den 6. Maj 1836 som Søn af daværende Kopist i Generaltoldkammeret, senere Etatsraad, Toldkasserer i Odense *Johan Christian Julius Lehmann* (1801—88) og 1. Hustru *Helene Dorothea Christine Fog* (1803—1837) (⁴/₁ og ⁴/₂, Side 49ff).

I en Alder af godt et Aar mistede *Julius Lehmann* sin Moder, og Faderens Sorg over dette Tab kom i ikke ringe Grad til at præge Hjemmet under hans Opvækst. Hans Farmor, *Ellen Margrethe Lehmann*, f. Nyegaard (1773—1848) var ham i Møders Sted, indtil han blev otte Aar; saa giftede Faderen sig paany, med den yngste af sin afdøde Hustrus mange Søstre. *Erasmie Henriette Fog* (1810—1885), som derefter overtog hans Opdragelse. Ved Faderens Forfremmelse kom *Julius Lehmann* i 1840 til Sorø og fire Aar senere til Nykøbing paa Falster, hvor hans Ungdom kom til at falde. Han blev straks sat i Katedralskolen, der ikke synes at have staaet højt paa det Tidspunkt, men som han jo ikke desto mindre var bundet til, indtil han forlod den som Student i 1853 — med første Karakter og med Dispensation under Hensyn til sin unge Alder: 17 Aar.

Han valgte straks Lægevidenskaben som Genstand for sit Universitetsstudium og drog i Eftersommeren 1853 til Hovedstaden. Her boede han Størstedelen af Studietiden sammen med sin Broder, Juristen *Richard Bentley Lehmann*, først i Krystalgade, nuv. Nr. 6, saa paa Nørrevold, nuv. Nr. 52, og endelig i

Store Kongensgade, nuv. Nr. 63, Baghuset. Efter i Juni 1854 at have aflagt den filosofiske Prøve hos Professor, Dr. F. C. Sibbern, bestod *Julius Lehmann* i Januar 1855 den medicinske Forberedelseksamen, ansattes som Volontør ved det kgl. Frederiks Hospital og paabegyndte derefter det egentlige lægevidenskabelige Studium. I Januar 1858 tog han den medicinske Embedseksamens 1. Del og i Juni 1859 dens 2. Del med Karakteren *Laudabilis*.

Allerede som ung, nybagt Læge blev han stillet overfor Alvoren i den Gerning, han havde gjort til sin. Under den voldsomme Kolera-Epidemi, der i 1859 hærgede Aarhus, fulgte han en Opfordring fra den senere Stiftsfysikus J. C. Bünger til at assistere Byens Læger, der ikke kunde overkomme det voldsomt forøgede Arbejde; efter kort Tids Forløb blev han imidlertid selv haardt angrebet af Sygdommen, og i en Uge svævede han mellem Liv og Død, før han havde staaet Faren igennem.

Først næste Foraar kunde han atter begynde at arbejde. Fra 1. Marts til 31. August 1860 gennemgik han det obligatoriske Kursus paa den kgl. Fødselsstiftelse, og fra 1. Juli s. A. ansattes han som Kandidat ved det kgl. Frederiks Hospital, hvor han blev i næsten 3 Aar, indtil 1. April 1863. Under sit Ophold her samlede han Materialet til og udarbejdede en klinisk Afhandling „Bidrag til Oplysning om Perinephritis“ (Betændelse i Vævet omkring Nyrene), som han den 13. December 1862, kun 26 Aar gammel, forsvarede for den medicinske Doktorgrad; ved Disputatsen var Professorerne, Dr. med. Andr. Buntzen og Dr. med. Mathias Saxtorph officielle Opponenten, medens Dr. med. A. Stadfelt opponerede fra Auditoriet.

Ved Siden af det lægevidenskabelige Studium beskæftigede Jul. Lehmann sig baade før og efter Embedseksamen en Del med fysiologisk og patologisk Kemi og fik til Fortsættelse af bl. a. disse Studier i Slutningen af 1862 det Cappelske Rejsestipendium; senere modtog han ogsaa de Carstenske, Buchwaldske, Finkeske og Fiurense Legater samt Understøttelse af Kultusministeriet. I April 1863 rejste han ud og studerede i Berlin og Würzburg Histologi, patologisk Anatomi, fysiologisk og patologisk Kemi hos v. Recklinghausen, Kölliker, Kirckow, Förster og W. Kühne, hørte Forelæsninger over Fysiologien og

besøgte forskellige Klinikker. Fra Efteraaret 1864 til Foraaret 1865 studerede han i Paris.

Ved Hjemkomsten herfra modtog han Ansættelse i sin første egentlige Embedsstilling: han blev fra September 1865 Reservelæge paa Københavns Kommunehospital's 3. Afdeling under Overlæge A. T. Aarestrup, en Post, han beklædte til August 1868 for kort efter at overgaa til Stillingen som Visitator ved Hospitalet. I Oktober 1865 var han blevet valgt til Medlem af det kgl. medicinske Selskab, især vel paa Grund af sin videnskabelige og litterære Virksomhed, som han med Flid fortsatte ogsaa efter at have erhvervet sin Doktordisputats. I 1868 skrev han i „Bibliotek for Læger“ en Afhandling om Temperaturforhøjelsen ved Feberen, som i flere Henseender var skelsættende, og som nævnes med Anerkendelse i Julius Petersens „Hovedmomenter i den medicinske Lægekunsts historiske Udvikling“. Ogsaa hans Afhandling fra Slutningen af 1860'erne om Infektionssygdommene var meget fremragende; han var den første, som fremsatte Formodningen om Gigtfeberens Karakter af Infektionssygdom og gav Beviser herfor.

Ved denne Tid stiftede Julius Lehmann eget Hjem. Hos sine Venner, Professor Fr. Hammerich og Hustru, f. Scheuermann, havde han truffet en Veninde til Datteren Thyra: den unge *Betsy Behrens*; hun var ældste Datter af Storkøbmanden Heinrich Behrens fra Lübeck og Travemünde og dennes tidligt afdøde danske Hustru, Augusta Jutting fra Helsingør. Thyra Hammerich (senere gift Nyström i Sverige og Neovius i Finland) havde mødt Betsy Behrens under et Ophold i Paris og inviterede hende siden til at besøge sig i København. Dette Besøg i det Hammerich'ske Hjem, der fandt Sted i 1867, blev afgørende for Betsy Behrens' Fremtid; mellem hende og den unge danske Læge opstod meget hurtigt en varm Sympati, der i 1868 førte til Ægteskabet mellem dem.

De holdt Bryllup paa den Behrens'ke Familie-Ejendom i Travemünde den 22. Oktober 1868 og rejste samme Dag til Hamborg og derfra næste Dag videre over Kiel—Korsør; forinden de fortsatte til København, tog de et Par Dage til Odense for at modtage hans Faders, den gamle Toldkasserers, og deres Odense-Venners Lykønskning. Mandag den 26. Oktober ankom

de til Hovedstaden, hvor de foreløbig tog ind paa Uttenreiters Hotel Garni i Store Kongensgade Nr. 3; herfra lagde de sidste Haand paa Indretningen af deres fremtidige Hjem.

Dette var en Lejlighed i Store Kongensgade Nr. 67, Stuen til højre (Kretz' Gaard); den bestod til Gaden af et lille, langt og smalt Værelse med 1 Fag (Herreværelse) og en ret rummelig Dagligstue paa 2 Fag; til Gaarden en stor, temmelig mørk Spisestue og bag den i Sidefløjen to meget smaa Værelser, af hvilke det forreste blev indrettet som Paaklædningsværelse, det andet til Sovekammer; Køkken og de øvrige Udenomsbekvemmeligheder var gode. Desuden hørte til Lejligheden to Portværelser med Opgang fra den rummelige, lyse Entré; det ene af dem benyttedes til Skabe, det andet til Gæsteværelse. Lejen var 430 Rdl. aarlig. Spisestuen fik et smukt Møblement af mørkt Egetræ, de øvrige Værelser Mahognimøbler, i Herreværelset med sort Damask, i Dagligstuen med grønt Reps, hvoraf Gardinerne i begge disse Værelser ogsaa bestod; i Dagligstuen var der et Brysselertæppe.

Tiderne var, da Julius Lehmann og hans unge Hustru begyndte deres egen Tilværelse, vanskelige paa alle Omraader. Indskrænkningerne efter at Helstaten i 1864 var sunket i Grus mærkedes overalt, og ikke mindst for en ung Læge med videnskabelige Tilbøjeligheder kunde Forholdene ofte synes vanskelige. Julius Lehmanns Embedsstilling som Visitator ved Kommunehospitalet lønnedes kun med 350 Rdl. — altsaa ikke engang til Udgifterne ved Lejligheden — og Praksis var det vanskeligt at skaffe. Legater fik han takket være sin Dygtighed og sine utvivlsomme videnskabelige Anlæg en Del af — bl. a. det Smithske for fire Aar — men som faste Indtægter kunde der jo ikke regnes med dem. Der var da ikke andet for det unge Lægepar at gøre end at modtage to ret betydelige aarlige Tilskud, som stilledes til Raadighed for dem, dels af hendes Fader og dels af hendes Morbror, den rige Bankdirektør Carl Jutting fra Sct. Petersborg, der hver ydede 400 Rdl. Det nystiftede Hjems Budget balancerede det første Aar med omkring 1825 Rigsdaler.

Julius Lehmann var endnu ved denne Tid næppe fuldt klar over, hvorledes han skulde forme sin Løbebane; fra første Færd

synes han at have regnet med, at den praktiserende Læges Ger-
ning næppe egnede sig for ham, men ikke desto mindre kom
han i Aarene derefter til at give sig en Del af med den, dels
som Huslæge i enkelte store Hjem (Prof. Fr. Hammerichs,
Borgmester Bentleys og Kancelliraad Hansteens m. fl.), dels som
Kommunelæge for et Dis-
trikt mellem Borgergade
og Adelgade, til hvilken
Stilling han fra 1. Maj 1872
overflyttedes fra Visita-
tor-Posten ved Kommune-
hospitalet.

At det først og frem-
mest var Embeds-Læge-
stillinger, der havde hans
Interesse, fremgaar af den
Kendsgerning, at han af
og til meldte sig som An-
søger til saadanne Poster
— for det meste dog af
saa fremtrædende Art, at
han var for ung til at
kunne opnaa dem. Sin Tid
delte han de første Aar
ligeligt mellem Praksis og
sit videnskabelige-litteræ-
re Arbejde; det sidste før-

Dekanus i Sundhedskollegiet,
Dr. med. Julius Christian Lehmann
(1836—1901)

te ham i 1871 frem til Posten som Redaktør af Bibliotek
for Læger, der — foruden Redaktørhonoraret — gav ham en ikke
ringe ekstra Indtægt i Form af Honorarer for Oversættelse af
udenlandske videnskabelige Artikler til Tidsskriftet.

I *Julius Lehmanns* og *Betsy Behrens'* Ægteskab fødtes med
ret regelmæssige Mellemlum fire Børn, Sønnerne *Henrik* (1869)
og *Carl* (1872), Datteren *Augusta* (1873) og Sønnen *Paul* (1876);
samtlige Børns Fødsel kostede Moderen et kortere eller længere
ekstra Sygeleje som Følge af opstaaede Komplikationer. Sønnen
Carl døde til stor Sorg for Forældrene som ganske spæd; efter
hans Død foretog de, inviteret dertil af den gamle *Heinrich*

Behrens, en Italiens-Rejse, der førte dem bl. a. til Venedig, Florens, Rom, Tivoli, Albano, Neapel, Pompeji, Amalfi, Capri, Sorrent og Pisa. Begge holdt de af at rejse, men da Børnene først voksede til, gik Rejserne sjældent længere end til Travemünde og Lübeck paa Besøg hos Familien der.

I Hjemmet i Store Kongensgade 67 kom en lille, men udsøgt Kreds af Venner, blandt dem først og fremmest Professor Fr. Hammerichs og dennes Børn Thyra, Asger (den senere Komponist) og Angul (Københavns Universitets første Musikprofessor), desuden Farmakologen, Professor, Dr. Theodor Warncke, Sindssygelægen, Professor, Dr. C. G. Gædeken, Medicineren, Professor Dr. Fr. Trier, Kirurgen, Professor, Dr. Vald. Holmer, samt endnu en Række Lægekolleger, som Dr. med. A. D. Müller og Øjenlægen, Professor Dr. Harald Philipsen; flere af disse var gennem Aarene Jul. Lehmann trofaste Støtter, og ikke mindst gjaldt dette Warncke og Holmer, hvem han bl. a. sikret for en stor Del kunde takke for sin senere Optagelse i Sundhedskollegiet.

Blandt Vennerne fra de første Aar, og saadanne, som senere kom til, kan endvidere nævnes: Billedhuggeren Professor Christian Freund, Arkitekterne Professorerne Vilh. Petersen og Hans Holm, Landskabsgartneren, Haveinspektør V. A. Flindt, og endnu senere Pastor Fenger fra Garnisons Kirke, siden Holmens Provst. Hertil kom saa Familie-Omgangen, der i det væsentlige bestod af Brødrene Daniel og Rich. B. Lehmann og Faderen, den gamle Etatsraad og dennes Hustru, da de var brudt op fra Odense, Familierne Bentley og Cathala samt Hofchef, Kammerherre, Generalmajor Melior Brown Nægler og dennes Mostre, Adele Brown og Louise Brown.

Af ganske særlig Betydning for Hjemmet blev Carl Jutting (1818—1883), gift m. Dorothea (Thea) Gottlieb (1836—1918). Han var Betsy Lehmanns Morbror og var som Bankdirektør i Sct. Petersborg blevet en meget rig Mand. Fra Betsys tidligste Aar omfattede han hende med den største Interesse, og hans Omsorg fulgte hende ind i hendes Ægteskab og overførtes ogsaa paa hendes Mand og hendes Børn; ved et aarligt Tilskud muliggjorde han som nævnt i de første vanskelige Aar en Forbedring af deres Kaar, og han viste dem til sin Død megen

Forstaaelse. Hans smukke Landsted „Sommariva” ved Helsingør, som han købte, da han, svag af Helbred, vendte hjem til Danmark, blev et Hjem, hvortil den Lehmannske Familie ofte tyede hen, og navnlig kom et Ophold der i Pinsedagene til at høre til de faste Traditioner.

I det daglige delte Julius Lehmann sig ligeligt mellem sit Arbejde og sit Familieliv. Aftenerne tilbragtes som oftest med Læsning; egentlige Fornøjelser hørte til Sjældenhederne. En af de første, han og hans Hustru gik til i deres Ægteskab, var af højst pudsig og gammeldags Karakter: de var sammen med hendes Broder Carl, der var paa Besøg, Tilskuere til et Hofbal i Christiansborg Slots Riddersal, der blev givet til Ære for Prinsen og Prinsessen af Wales; havde man skaffet sig Adgangs-kort, kunde man faa Lov at staa paa Balkonen og se de Kongeliges og Gæsternes Indtog, men andet og mere omfattede Til-ladelsen ikke. Hvad Forlystelserne iøvrigt angaar, indskrænkede de sig om Vinteren til enkelte Besøg i det kongelige Teater og Musikforenings-Koncerterne — foruden naturligvis Selskabelig-heden — om Sommeren Skovture til Dyrehaven og Sejlture med Dampskibet til Bellevue, og et enkelt Besøg i Tivoli.

Sommerferierne tilbragtes, da Børnene var ude over den første spæde Alder, i Betsy Lehmanns Barndoms-Sommerhjem i „Badegarten“ i Travemünde. Hendes Fader, Heinrich Behrens, der døde 1876, oplevede kun nogle faa Gange dette Besøg, men siden blev hans idylliske Ejendom Samlingsstedet for hans Børn og disses Børn igen og vedblev at være det gennem mange Aar. Her mødtes om Sommeren den stadigt voksende Kreds af Fætre og Kusiner, der, ligesom de tre Børn fra København, der hver Sommer drog afsted med Dampskibet til Lübeck for at begive sig til Eventyrlandet i Travemünde, fik mange rige Minder herfra.

Julius Lehmann, der i 1871 havde overtaget en Post som Censor ved de medicinske Eksaminer, blev 1. Oktober 1875 Læge ved Vajsenhuset og knyttedes samtidig til den medico-pneumatiske Anstalt, populært kaldet „Klokken”, i Kronprinsessegade. Det gav øgede Indkomster, men Forøgelsens Værdi reduceredes stærkt som Følge af de hastigt stigende Priser. En væsentlig Del af sine Indtægter havde han fremdeles gennem

litterær Virksomhed, og han førtes i denne mere og mere ind paa hygiejniske Spørgsmaal, derunder først og fremmest Problemet Tuberkulosen — eller Lungesvindstoten — som Betegnelsen dengang oftest var.

Han havde selv været angrebet af Sygdommen i sine unge Dage, men var blevet fuldstændig helbredet og koncentrerede nu sit Arbejde om dels at udbrede Kendskabet til Lidelsens Aarsager og Behandling, dels at skaffe et paalideligt Grundlag til Veje til Bedømmelse af Sygdommens lokale Udbredelse i Danmark og derigennem om muligt at finde Aarsagerne til dens forskellige Optræden og dens Veje, saa en virkelig Modarbejdelse af den farlige Folkesygdom kunde komme i Gang. Sit tidligste Skrift om dette Emne: „Lungesvindstotens Aarsager, Udbredelse og hygiejniske Behandling”, der kom i 1880, udsendte han først og fremmest for at skaffe sig en Position som Specialist paa dette Omraade; dets Virkning blev ikke, som han havde tænkt sig, en Forøgelse af hans Praksis, men derimod, at han med eet Slag havde placeret sig i allerforreste Række blandt vore Hygiejnikere.

Skriftet, der — skønt populært anlagt — var et Pionerarbejde, efterfulgtes af flere andre, der ligesom dette oversattes til flere fremmede Sprog, saaledes „Undersøgelser om Dødeligheden af Lungesvindstot i København” (1882) og „Bidrag til Kundskab om Lungesvindstotens Forekomst i Danmark, særligt i Byerne” (1886). Navnlig dette sidste meget grundige Arbejde, som blev til ved Medvirken af Landets Embedslæger, der stillede Materiale til Raadighed, var et grundlæggende Arbejde, der for stedse sikrede sin Forfatter en Position blandt Tuberkulosebekæmpelsens første Mænd i vort Land. Det var nye og klare Tanker, han fremsatte i disse Skrifter, og han understregede stærkt Tuberkulosens enorme sociale Betydning. Men det var i hine Tider vanskeligt at være Forpostkæmper i Sundhedsplejen i Danmark, og skønt alt, hvad Jul. Lehmann fremsatte, baade var rigtigt og velafvejnet og bevarede sin Gyldighed langt frem i Tiden, naaede han ikke at se Frugterne af sit Værk. Forstaaelsen af, at der maatte føres en virkelig Kamp mod Tuberkulosen, vaagnede først langt senere.

Den Anseelse, Julius Lehmann bl. a. gennem sine Tuberku-

lose Undersøgelser havde skabt sig som Hygiejniker, førte til, at han under 7. November 1882 udnævntes til Medlem af Sundhedskollegiet, hvor han kom til at sidde blandt saa fremtrædende Læger som Gehejmeetatsraad, Dr. med. C. E. Fenger, Professor, Dr. med. T. S. Warncke, Dr. med. C. S. M. N. Engelse, Etatsraad, Stadslæge, Dr. med. P. A. Schleisner, Stabslæge N. Salomon, Professor, Overaccoucheur, Dr. med. S. A. N. Stadfeldt, Professor, Overlæge, Dr. med. C. G. Gædeken, Distriktslæge, Dr. med. J. G. Ditlevsen og Professor, Overkirurg, Dr. med. V. Holmer. Af disse hørte, som allerede nævnt, ikke faa til hans personlige Vennekreds. Han blev hurtigt et meget aktivt Medlem af Kollegiet, og allerede i 1884 konstitueredes han under Professor Holmers Sygdom som Dekan (Formand); denne Post beklædtes dengang efter Tur af Kollegiets Medlemmer.

I Oktober 1882 flyttede Familien fra Lejligheden i Store Kongensgade 67, der længe havde været alt for lille, til en større Lejlighed i Store Kongensgade 55, 3. Sal, hvor den derefter havde til Huse, indtil den i September 1889 flyttede til et af de engelske Huse i det Classenske Fideikommiss' Kompleks, Ny Toldbodgade Nr. 47, nuv. Nr. 57.

I Hjemmet i Ny Toldbodgade fejredes Søndag den 22. Oktober 1893 Sølvbrylluppet under festlige Former. Børnene havde ladet Trappen pynte med Blomster og gav en smuk Lampe til Spisestuen. Iøvrigt strømmede det ind med smukke Foræringer, prægtige Blomster, Breve og Telegrammer; et straalende Solskin bidrog til at gøre Dagen festligere. Kl. 5,30 var der stor Middag for 35 Personer, som spiste dels i Spisestuen, dels i det tilstødende Værelse. Bordet var, som Gave fra Svigerinden, Sophie Eckhoff, smykket med Blomster, og Stuerne straalede af Lys. Foruden Familiens Medlemmer var indbudt: Dr. Müllers, Dr. Borchs, Højesteretsassessor Kochs, Billedhugger Friends, Professor Vilh. Petersens, Pastor Fengers, Frøkerne Ebba og Ella Leth, Ing. Knud Meldahl, cand. jur. Bendt Friis og Frøken Hanne Fabricius. Den trykte Menu lød paa: Brun Suppe, Tarteletter med Hummer og Asparges, Dyreryg, Oksetunge med Grønærter og Blomkaal, Agerhøns, Is, Dessert; Rødvin, Portvin Zeltinger Schlossberg, Crémant Cabinet, Madeira. Pastor

Fenger udbragte smukt Sølvbrudeparrets Skaal, og desuden blev der holdt en Mængde Taler. Først Kl. 11 brød Selskabet op efter en festlig Dag.

Til det Classenske Fideikommis havde Jul. Lehmann en vis Tilknytning gennem sit Virke for det Classenske Litteraturselskab, hvis Sekretær og Kasserer han var 1879—1889, og hvis Bestyrelse han senere blev Medlem af. Af sine forskellige Bier^s hverv opgav han efterhaanden en Del: i 1889 Bibliotek for Læger, s. A. Litteraturselskabet, 1890 „Klokken” og 1893 sit Hverv som Kommunalæge i København. Men paa det Tidspunkt havde han ogsaa opnaaet en meget fremtrædende offentlig Stilling: ved Oprettelsen af en Post som fast Dekan i Sundhedskollegiet var han, hvis betydelige administrative Evner var kommet for Dagen under hans Arbejde i Kollegiet og under flere Konstitutioner som Dekan, blevet valgt til at beklæde denne baade betroede og ansvarsfulde Post i dens nye, permanente Skikkelse; hans Udnævnelse gjaldt fra 1. Januar 1889.

Stillingen som Dekanus i Sundhedskollegiet, der svarer til den senere som Chef for Sundhedsstyrelsen og Medicinaldirektør, var paa det Tidspunkt, Jul. Lehmann overtog den, ikke nogen nem Post. Dekanen var vel paa en vis Maade Statens øverste Embedslæge. Men han kom ikke som de andre Embedslæger og Hospitalslæger i direkte Berøring med Publikum. Han fungerede nærmest som en Slags Departementschef, der modtog alle de Sager og Ansøgninger, der forelagdes det overordnede Sundhedspoliti, og han ledede dets Forhandlinger. Men da Kollegiet skulde passe paa, at alle Læger, Apotekere og Sygeplejersker gjorde deres Pligt, og da det havde Tilsyn med alle faste Sygehuse, Tugthuse, Fængsler og Plejeanstalter forsaa vidt om Omsorgen for de der anbragte Personers Helbred, og da da det endelig ogsaa skulde være „fortrinligen opmærksomt paa Apotekervæsenet“, var dets Virkefelt meget omfattende; der stilledes under alle Forhold meget betydelige Krav til Dekanus i Retning af Kundskaber, administrativt Talent og Arbejdsdygtighed, og særlig da i en Tid som Slutningen af det 19. Aarhundrede, da Hygiejnen var i stærk Udvikling og Reformen stod for Døren paa alle Punkter af Medicinalvæsenets Omraade.

Den Holsteinske Gaard i Stormgade (Nr. 10), Sundhedskollegiets Domicil
i Julius Lehmanns Formands-Periode

Praktisk talt alle disse Krav opfyldte Julius Lehmann fuldtud. Men han hæmmedes i sin Virksomhed paa Dekanatsposten af to Ting, dels at han i nogen Grad manglede Evnen til at forhandle, navnlig med Politikere, dels at hans Embedsgerning faldt i en Tid, da de politiske Forhold havde trukket sig saa ledes i Haardknude, at det var praktisk talt umuligt at faa gennemført Reformers af nogen Art. Og Reformers skulde der netop til paa det Omraade, han administrerede; det var han selv den første til at indse, og han gav Udtryk for denne sin Opfattelse i det meget kyndige og grundige Arbejde, han udsendte endnu samme Aar, han var blevet Dekan: „Reformbevægelsen paa vor civile Medicinalforfatnings Omraade”. Han trak i dette Arbejde de Retningslinjer op, der i Virkeligheden blev de gældende, da Medicinalreformen — længe efter hans Tid — kom. Hans Synspunkter var her, som de ogsaa havde været det, hvor Talen var om Tuberkulospørgsmaalet, de rigtige, men Tiden var blot endnu ikke moden til deres Gennemførelse.

Udnævnelsen til Dekanus i Sundhedskollegiet kronede paa smukkeste Maade Julius Lehmanns Karriere; havde denne til at begynde med formet sig vanskeligt og maaske kostet ham Skuffelser, saa havde den til Gengæld nu bragt ham frem til en Førerplads blandt hans Kaldsfæller. Økonomisk fulgtes hans Avancement ikke af nogen afgørende Forbedring — Dekanposten var ikke nogen Embedsstilling i egentlig Forstand, og var som Følge deraf kun lønnet med et forholdsvis beskedent Honorar (2400 Kr.) — men ved Arv, dels efter Svigerfaderen og Faderen, dels efter Hustruens Onkel, Carl Jutting, forbedredes hans personlige Kaar efterhaanden ikke saa lidt. Arbejdet i Sundhedskollegiet havde hans allerstørste Interesse, og en stor Del af sin Tid tilbragte han mellem Aar og Dag i Kollegiets Kontorer i Ejendommen Stormgade Nr. 10.

Men ogsaa en Del Rejser kom han til at foretage i Embeds Medfør, baade i Indlandet og i Udlandet. Jævnlig inspicerede han Sygehuse og Sindssygehospitalet i Provinsen, og gentagne Gange var han sit Lands Repræsentant ved store internationale Kongresser i Udlandet. Saaledes var han Regeringens Delegerede til den hygiejniske Kongres i Rom Maj—Juni 1885, og til den hygiejniske Kongres i Wien i September—Oktober 1887, ved hvis 3. Sektion han fungerede som Ærespræsident. I August 1891 var han Delegeret til den hygiejniske Kongres i England, hvor han sammen med Kongressens øvrige Medlemmer modtoges af Dronning Victoria paa Osborne, og i 1899 deltog han som Regeringens Repræsentant i Tuberkulosekongressen i Berlin.

Et andet internationalt Hverv tildeltes ham i Januar 1893, da han paa Regeringens Vegne forhandlede med Udsendinge fra Sverige—Norge om fælles Koleraforanstaltninger. Herhjemme varetog han i sin Egenskab af Dekan en Række særlige Hverv, bl. a. som Medlem af Apotekerkommissionen (1891), som Formand for Kommissionen for Tilvejebringelse af yderligere Plads for Sindssyge (1897) og som Formand for den permanente Farmakopékommision.

De ikke faa udenlandske Forbindelser, Julius Lehmann knyttede, dels paa sine Rejser, dels i Embeds Medfør ved Forhandlinger og Korrespondancer med fremmede Hygiejnikere, førte

til forskellige internationale lægevidenskabelige Æreshverv; saaledes blev han i 1884 korresponderende Medlem af New York Medicolegal Society og Aaret efter Æresmedlem af Reale Accademia medica di Roma. Fra Sverige modtog han efter Afslutningen af Koleraforhandlingerne i 1893 Nordstjerneordenens Kommandørkors. Den danske Regering belønnede hans Embedsindsats med Ordensdekorationer: Den 2. December 1884 blev han Ridder af Dannebrog, den 26. Maj 1892 Dannebrogsmænd og den 27. Januar 1900 Kommandør af Dannebrog af 2. Grad.

Den sidstnævnte Udnævnelse, der dengang var endnu sjældnere blandt Læger end nu, modtog han under et af de Sygelejer, der i hans sidste Leveaar blev hyppigere og hyppigere. Hans Helbred havde aldrig været stærkt, og ved Midten af Aaret 1899 blev han syg under Symptomer paa en højresidig Lungehindebetændelse. Sygdommen viste sig dog snart at være af alvorligere Karakter. Selv om der indtraf Svingninger i Tilstanden, bedredes den ikke afgørende; et Rekreationsophold i Fredensborg i Sommeren 1900 havde kun forbigaaende Virkning, og hen paa Vinteren forværredes Sygdommen atter. Den 2. Januar 1901 døde Julius Lehmann i sit Hjem i Ny Toldbodsgade Nr. 57, og faa Dage senere begravedes han i Stilhed paa Garnisons Kirkegaard efter en forudgaaende Højtidelighed i Kirkegaardens Kapel, ved hvilken Holmens Provst, Dr. theol. H. M. Fenger holdt Talen.

Julius Lehmanns Eftermæle var det smukkeste. De talrige Artikler, der i Aviser og Fagtidsskrifter fremkom om ham, mindedes ham i lige Grad som den udmærkede Læge og Videnskabsmand og som den pligtopfyldende Embedsmand. Hans Arbejder om Lungesvindset, der alle udmærker sig ved deres Grundighed og Klarhed, hører — skrev G. B. i Ugeskrift for Læger — til de banebrydende i Kampen mod Tuberkulosen her i Landet, og de vil længe bevare hans Navn fra Forglemselse. Og videre hedder det om hans Virksomhed som Dekanus i Sundhedskollegiet: „I de 16 (12) Aar, han beklædte denne Post, omfattede han den med den største Nidkærhed, og han blev ved sine administrative Evner og sin store Punktighed en udmærket Embedsmand. Sin Kærlighed til sin Gerning viste

han til det sidste, idet han under sit lange Sygeleje vedblev at lede Sundhedskollegiets Forretninger, indtil han nogle Uger før sin Død var saa svækket paa Sjæl og Legeme, at han maatte slippe det”.

Vajsenhuset hædrede ham med en Mindeartikel i sit Aarskrift, hvori det bl. a. nævnes, at han maatte trække sig tilbage fra sit Arbejde for Stiftelsen ved sit 25 Aars Jubilæum, og at han ikke kunde fejre dette paa Grund af Sygdom: „Direktionen tilsendte ham da en hædrende Skrivelse, i hvilken den takkede ham for den store Dygtighed og Pligttrøskab, hvormed han havde røgtet sit Embede ved Stiftelsen. Han var en overordentlig sand og retskaffen Karakter. En vis Tilbageholdenhed gjorde, at han ikke let kom i et snævert Forhold til Mennesker, men for dem, han lukkede ind i sit Hjerte, var han en fuldt trofast og paalidelig Ven, og bag den tilsyneladende Kølighed var der et blødt og taknemmeligt Sind for al Venlighed, der blev ham vist. Vajsenhuset og de Medarbejdere her, som han kom i nærmere Forhold til, havde han i Sandhed lukket ind i sit Hjerte, hvad han saa ofte udtalte. Det var ogsaa med megen Overvindelse og Smerte, han tilsidst nødtes til at opgive denne Virksomhed, som var ham til saa megen Glæde. Vi vil bevare hans Minde i taknemmelig Ihukommelse”.

I en Nekrolog i Illustreret Tidende fremhævede en ung Kollega (Poul Videbech) hans store Retfærdighedssans og gjorde opmærksom paa, at det var hans varme Interesse for sine Medmennesker, der førte ham ind i Arbejdet for Tuberkulosens Bekæmpelse, det Emne, hvorom hans videnskabelige Produktion midtsamlede sig. Det gik som en Understrøm gennem alt, hvad der blev skrevet ved hans Død, at det nok var en Læge af den gamle Skole, der var gaaet bort, men en Læge, der klart havde set de nye Tiders Problemer og ogsaa havde ydet sit vægtige Bidrag til deres Løsning. Han mindedes som en af sin Stands fremtrædende Personligheder, fremtrædende ikke blot i Kraft af sit Embede, men i høj Grad ogsaa takket være sin Gerning, og saa betydningsfuld var hans Indsats, at han ogsaa nu, fyrrætte Aar efter, da disse Linier skrives, regnes blandt den danske Lægekunsts bedste Mænd.

Dr. med. *Julius Christian Lehmanns* Hustru,

²/₂

EMILIE ELISABETH (Betsy) BEHRENS

fødtes 10. Maj 1840 i Lübeck (Sct. Jacobi Sogn) som det første Barn i Ægteskabet mellem Købmand, senere Jernbanedirektør *Heinrich Behrens* (1804—1876) og Hustru *Helene Marie Augusta Jutting* (1819—1853) (⁴/₃ og ⁴/₄, Side 57 ff).

Emilie Elisabeth Behrens, der fra de tidligste Aar kaldtes Betsy efter en afholdt Tante, Faderens Halvsøster Betsy Mayer f. Behrens, voksede op dels i Familiens Vinterbolig i Grosse Altefahre i Lübeck, dels paa dens idylliske Sommerejendom i Travemünde. Hjemmet var i hendes tidligste Barndomsaar lykkeligt, men mærkedes senere i stigende Grad af Moderens tiltagende Svagelighed. I Lübeck gik Betsy i Skole hos en Frøken Claessen; Byen prægedes endnu dengang stærkt af sin Selvstændighed som gammel fri Hansestad — og i adskillige Henseender ogsaa af, at Grænserne for det danske Monarki, hendes Moders Fædreland, gik ikke ret langt udenfor dens Porte. Til Betsys tidligste Erindringer hørte f. Eks. Billedet af de røde danske Postbude, der bragte Posten rundt; Lübeck havde af praktiske Grunde sluttet Overenskomst med det danske Postvæsen om Postbesørgelsen i Byen, der hørte naturligt sammen med det tilgrænsende holstenske og lauenborgske Omraade; afgaaende Breve bar Stemple: Königliches Dänisches Oberpostamt Lübeck, og Stadens Postmester var kongelig dansk Embedsmand. Gennem mange Aar beklædtes Stillingen af Major i den danske Hær, Kammerherre C. F. v. Holstein, der iøvrigt hørte til den Behrens'ke Families Bekendtskabskreds.

Da Betsy var 13 Aar, døde hendes Moder fra hende og seks smaa Søskende; hun kom da for en Tid i Huset hos sin Skolebestyrerinde i Lübeck. Den 16. Marts 1856 blev hun konfirmeret og sendtes derefter paa Landet for at lære Husholdning; hun kom i Huset hos Godsejer P. Behncke, paa dennes Gods, Birkenmoor, 1 Mils Vej Nordøst for Gettorf i det sydlige Slesvig, ude paa Halvøen Dänischwold i Ekerneförde Amt. Hun blev her i 1¹/₂ Aar, til Efteraaret 1857, da hun vendte hjem for at overtage Husførelsen for sin Fader, som hun, skønt kun 17 Aar gammel, forestod paa udmærket Vis.

I 1861 foretog hun sammen med Faderen en længere Rejse, der gik til Rhinen og Heidelberg og derfra til Cleve, hvorhen de bragte hendes Søstre Sophie og Emilie, der skulde i Pension der. I Vinteren 1862 og Februar—Maj 1864 aflagde hun længere Besøg hos Familien Koosen i Dresden, der var gamle Venner af den Behrens'ke Familie. Under det andet af disse Besøg opholdt ogsaa hendes senere Mand, Dr. med. *Julius Lehmann*, sig i Dresden, og de var da ejendommeligt nok samtidig i Teatret ved Festforestillingen i Anledning af 300-Aars Dagen for Shakespeares Fødsel, naturligvis dog uden at ane noget om hinanden.

I August 1867 rejste hun til Paris og blev der til Oktober. Hun var i den franske Hovedstad paa Besøg hos sin Veninde, Miss Bulmer, der tidligere havde været Lærerinde i Lübeck, og som hun havde lært at kende i Travemünde i Sommeren 1859; nu var Miss Bulmer for en kortere Tid paa Besøg hos den svenske Militærattaché i Paris, Major Staaf, medens hans Hustru, en Lübeckerinde, var til Kur i Reichenhalt, og da de havde tilbudt hende at have en Veninde hos sig saa længe, indbød hun Betsy Behrens. For denne betød dette Ophold Indledningen til hendes Forbindelse med hendes Moders gamle Fædreland, Danmark; i Paris traf hun den danske Frøken Thyra Hammerich, der inviterede hende til at komme til København og tage Ophold hos sig og sine Forældre, Professor Fr. Hammerich og Hustru; denne Invitation blev efterkommet, og i Begyndelsen af Aaret 1867 ankom Betsy Behrens til København.

Besøget i den danske Hovedstad, der blev en meget afgørende Begivenhed i hendes Liv, eftersom hun jo her traf sin tilkommende Mand, har hun skildret i en Række Breve til Faderen, der viser, at hun sammen med sine Værtsfolk har færdedes i store Dele af det københavnske Bourgeoisi, og som iøvrigt giver et helt lille Billede af Datidens København. Hendes første Besøg gjaldt to Frøkener Brown, Adeline og Louise, af den bekendte Helsingør-Familie, hos hvem hun ogsaa traf Fru Julie Fenwick, ligeledes fra Helsingør; de var alle tre gamle Veninder af hendes Moder og var derfor meget interesseret i at lære hende at kende. I det Hammerichske Hjem fandt hun sig hurtigt til Rette; det var et stort, gammelt og fornemt kø-

benhavnsk Hjem, indrettet i Ejendommen Nørregade Nr. 23, det mellemste af de tre Huse, der i 1909 blev nedrevet for at give Plads for Kjøbenhavns Telefon-Aktieselskabs store Bygning. Foruden Datteren Thyra var ogsaa Sønerne Asger, den senere Komponist, og Angul, den senere Musikprofessor, hjemme.

Straks efter sin Ankomst til København begyndte Betsy Behrens at tage Undervisning i Dansk hos Thyra Hammerichs Fætter, en ung Student de Gähler. Det første Middagsselskab, hun var ude til med Familien, var hos C. St. A. Bille, Dagbladets Redaktør, den senere Amtmand i Holbæk; iøvrigt var hun i den første Tid til to Teaterforestillinger i det gamle kongelige Teater. Hun hørte „Figaros Bryllup“, der forekom hende meget forskellig fra den Opførelse, hun var vant til under de langt mindre Forhold i Lübeck; navnlig de to kvindelige Hovedpartiers Fremstillere, Md. Liebe og Jfr. A. Holm, syntes hun om. Men en ganske særlig Oplevelse synes Balletten „Valdemar“ at have været for hende. Bournonvilles Mesterværk var kort i Forvejen sat op i ny Instudering med hans lovende Elev, den kun 16-aarige Betty Schnell, senere Fru Hennings, i Astrids Parti, og var blevet en meget stor Sukces. Forestillingen gjorde et dybt Indtryk paa Betsy Behrens, der var imponeret over dens dramatiske Kraft, dens Skønhed, de straalende Dekorationer og den megen smukke Musik.

I et Selskab hos Grosserer Moritz G. Melchior, i dennes smukke Hjem paa Højbro Plads Nr. 21, traf hun H. C. Andersen, „hvilket var meget interessant. Jeg havde den Ære at sidde ved Siden af Andersen ved Bordet. Han er en elskværdig Mand og fortalte mig om sine Rejser, talte Tysk antageligt og gav mig en Hilsen med til Geibel [Lübecker-Digter, 1815—1884, har vel hørt til den Behrens'ke Families Bekendtskabskreds]. Efter Bordet viste han mig et vidunderligt Album, hvori han havde samlet store Mænds Underskrifter og allehaande Erindringer. Kl. 7 tog han Afsked for at gaa i Teatret, men forinden læste han for os af sine sidste Eventyr“. Hun kendte i Forvejen H. C. Andersen, dels fra hans Eventyr, dels gennem en Hilsen, han i sin Tid sendte hendes Moder (jfr. Side 66); hun havde vistnok selv haabet at faa en lignende Erindring om den berømte Dansker, hvilket dog ikke synes at være lykkedes, skønt hun

traf ham ogsaa siden, bl. a. i Redaktør Billes Hjem i Nørre-gade Nr. 31.

Noget senere saa hun Elverhøj paa det kgl. Teater og forstod det meste, dels fordi hun efterhaanden blev Sproget mægtig, dels fordi hendes Moders Fætter, Kaptajn Melior Nægler (den senere Generalmajor og Hofchef) havde forklaret hende Hand-lingens Gang. I den første Tid gik hun i Kirke i den tyske Sct. Petri Kirke, der jo laa umiddelbart op til det Hammerichske Hjem, senere fulgte hun sine Værtsfolk, der hørte til Vartov Menighed, ned i denne Kirke, og her hørte hun den næsten 85-aarige Grundtvig prædike; hun imponeredes af den Kraft og Klarhed, der prægede Oldingens Forkyndelse.

Tiden gik hurtigt for Betsy Behrens i København. Hun fik Ride-Undervisning, løb paa Skøjter, og deltog fremdeles stærkt i Selskabslivet, var til Middage hos Storhandelsmanden M. E. Grøn og hos en Familie Henriques, hvor hun bl. a. traf Dan-serinden Juliette Price, der nylig havde beskadiget sin Fod og havde maattet trække sig tilbage fra Scenen. Hos Professor C. K. F. Molbech, hvem det interesserede hende særligt at træffe, fordi han havde været Professor ved Kiels Universitet, saa hun bl. a. Maleren Jørgen Roed, og hun var til Baller hos Politikeren C. C. Hall og Teaterchef A. C. P. Linde. Med sine Værtsfolk besøgte hun Bissen i hans Atelier i Frederiksholm Kanal og saa her den fine gamle Kunstner arbejde. Hun besøgte Thorvaldsens Museum og det kgl. Bibliotek, og ogsaa Koncerter gik hun jævnlig til, saaledes bl. a. en, Niels W. Gade gav i Casinos store Sal — den Tids eneste Koncertlokale i København — og som udelukkende omfattede Kompositioner af „den beskedne lille Mand”, som hun kaldte ham. En af dem, „Frühlings-Boot-schaft”, interesserede hende særlig, fordi Teksten til den var af hendes nysnævnte Bysbarn, Digteren Emanuel Geibel.

Med Landskabsgartneren Henry Flindt, en af hendes Faders Venner og tidligere Forretningsforbindelser, var hun en Tur i Roskilde for at se Domkirken, som hun syntes særlig godt om. Senere kom hun atter paa disse Kanter, idet hun efter Indby-delse af Greve Fr. Wilh. Dannemand og Grevinde Dannemand f. Schulin, opholdt sig ca. 14 Dage paa „Aastrup”. Greven -- Frederik den Sjettes yngste Søn med Fru Dannemand -- var

fra gammel Tid en god Bekendt af hendes Mormor, der var gift 2. Gang med en af hans Venner og Slægtninge, Hofchef, Kammerherre Georg Alexander Berner. Paa Aastrup var der yderst behageligt, smukke og komfortable Værelser, meget Tjenerskab, og lutter elskværdige Mennesker. Foruden Greven og Grevin-den bestod Selskabet af Grevens Søster - - ligeledes en Datter af Frederik den Sjette og Fru Dannemand -- og af Henry Flindt og Hustru. Tiden gik let, navnlig med Køreture og Hel- og Fle-redages-Ture, til Greve Scheels paa Rygaard, til Neergaards paa Skjoldenæsholm og til Grev Schulins paa Tølløse.

Ved Midten af Marts var Betsy Behrens tilbage i København og fik ved samme Tid sin Faders endelige Samtykke til at forlove sig med Dr. med. *Julius Lehmann*, hvem hun havde truffet i det Hammerichske Hjem. Hun saa ham første Gang i Midten

af Januar 1867 ved et Selskab og skrev da til Faderen: „Dagen efter var der nogle til Middag, deriblandt Husets unge Læge, Dr. Lehmann . . . Dr. L. synes jeg ogsaa godt om: han har, uden at være smuk, et interessant, behageligt Ansigt, han læste højt for os efter Bordet”. Det var hendes tidligste Indtryk af ham, og hurtigt efter har altsaa Begivenhederne udviklet sig derhen, at de forlovede sig, hvilket ogsaa skete i det Hammerichske Hjem.

Af Breve til Faderen fremgaar, at hun er meget lykkelig; denne synes at have haft visse Betænkeligheder, bl. a. hendes Forlovedes ret beskedne økonomiske Forhold, og den Omstændighed, at Forlovelsen skulde vare et Aars Tid, hvilket var mod

Betsy Lehmann, f. Behrens
(1840—1919)

hendes Hjemlands Sædvane. Men Vanskelighederne blev overvundet, vist ikke mindst takket være et Brev fra Professor Hammerich, i hvilket denne med megen Varme skildrede Jul. Lehmanns smukke Karakter-Egenskaber, og den 27. Marts 1867 sendte Heinrich Behrens da sin tilkommende Svigersøn et Brev, der sluttede saaledes: „Idet jeg hermed betror Dem et elsket Barns Fremtid, optager jeg Dem fra i Dag i den Kreds af Personer, som staar mit Hjerte nærmest, og jeg beder ogsaa Dem om Hengivenhed og Fortrolighed”.

I Begyndelsen af April 1867, efter 3 Maaneders Forløb, forlod Betsy Behrens København ad den klassiske Rute Syd paa, som hun ogsaa havde fulgt, da hun ankom: Korsør—Kiel. I den sidstnævnte By stoppede hun op nogle Dage for at besøge en gammel Slægtning, Friederike d'Aubert, men derefter gik Turen til Lübeck og Travemünde, hvor der nu blev Travlhed med Forberedelserne til det forestaaende Bryllup. I Løbet af Sommeren kom Julius Lehmann paa Besøg i Travemünde, og han og hans Svigerfader mødtes straks i mange fælles Interesser.

Det unge Pars Bryllup fandt Sted i Travemünde Torsdag den 22. Oktober 1868 Kl. 12,30 under private Former, men dog i Overværelse af en forholdsvis stor Kreds. Vielsen, der forrettedes af Senior Lindenberg fra Sct. Jacobi Kirken i Lübeck, var henlagt til Dagligstuen i den gamle Familie-Ejendom; denne Stue stødte umiddelbart op til „Salen”, og her var Møblerne flyttet ud for at de indbudte Gæster kunde faa Plads og være Vidner til Vielsen gennem de aabne Døre. Blandt de tilstedeværende var flere fremtrædende Lübecker-Borgere, saaledes bl. a. Borgmester Curtius og Senator Behn, endvidere Betsy Behrens' Veninde Miss Bulmer, hendes gamle Skolebestyrerinde, Frøken Claessen, og endnu mange flere.

Efter Vielsen gik hele Selskabet gennem Lindealléen op til Badeanstalten, i hvis „Kleiner Abendsaal” der var anrettet en „Dejeuner dinatoire” bestaaende af Østers, Bouillon, Postejer med Brisseler, Oksefilet á la jardinière, Dyrecottelets med Trøfler, stegt Fasan og Lærker med Salat og Compot, Budding à la Royal, Dessert; hertil: Chateau d'Yquem, Rødvin, Champagne. Skaaler blev udbragt af Senior Lindenberg for Brudeparret, af Brudgommen for Brudens Fader, af denne for Brudgommens

Forældre, af Frøken Claessen for Bruden, og endnu mange flere. Efter Maaltidet blev Kaffen drukket i Verandaen udenfor, og Kl. 5 opløstes Selskabet. En Time senere kørte Brudeparret fra den Behrens'ke Ejendom til Lübeck for herfra at fortsætte til Hamborg og senere over Kiel til Danmark.

Det lader sig ikke gøre at give en særskilt Biografi af Betsy Behrens længere end til dette Punkt, fordi hendes Tilværelse fra nu af falder nøje sammen med hendes Mands. Hun blev ham en sjælden Livsledsagerinde, baade i Medgangens og Modgangens Dage, og hun ofrede sig helt og fuldt for sit Hjem. Paa Grundlag af de gode og smukke Traditioner, hun bragte med sig fra Lübeck og Travemünde, førte hun med Dygtighed sit Hus, og med Mildhed opdrog hun sine Børn, for hvem hun blev en elsket Moder. I de tre Hjem, hun sammen med sin Mand skabte i København, var hun, naar Vennekredsen samledes der, en straalende Værtinde, Festernes naturlige Midtpunkt, der vandt alle ved sit stilfærdige og muntre Væsen. Og da senere Sygdommen holdt sit Indtog og ramte hendes elskede Mand, helligede hun sig med Taalmodighed og Kærlighed den Pleje, han saa haardt havde Behov; med Trofasthed færdedes hun om ham til det sidste, idet hun gjorde, hvad der stod i hendes Magt for at lette ham hans Sygdoms haarde Byrder.

Efter hans Død i 1901 blev hun i nogle Aar boende i Ny Toldbodgade. Men da Datteren *Augusta* i 1904, som den sidste af hendes Børn, giftede sig og fik eget Hjem, blev Huset hende for stort; hun flyttede da i Foraaret 1904 til en mindre Lejlighed i Frederikshaldsgade (nu Livjærgergade) Nr. 23, 2. Sal, oven over den Lejlighed, Datteren og Svigersønnen, Fuldmægtig, cand. jur. Bendt Friis, beboede. Da disse kort efter brød op for at drage til Viborg, blev hun atter for en Tid alene, men senere flyttede Sønnen *Henrik Lehmann* med sin Familie ind i Lejligheden Frederikshaldsgade Nr. 23, 2. Sal, ved Siden af hendes; de to Lejligheder blev da sat i Forbindelse med hinanden. Her, hvor der dengang var adskilligt friere end senere, med Udsigt til Frihavnens Pakhuse og Amerikabaadens Anløbsplads, boede hun en halv Snes Aar, indtil Henrik Lehmanns i 1915 flyttede ind i et af de engelske Huse i Ny Toldbodgade (47); nogenlunde samtidig flyttede hun til en Lejlighed i Nærheden,

Amaliegade 36, 2. Sal, iøvrigt ikke langt fra Sønnen *Paul Lehmanns* Kontor, der dengang var i Amaliegade Nr. 32.

Sin lange Enkestand tilbragte Betsy Lehmann forholdsvis stille og tilbagetrukket; med de ældste Venner vedligeholdte hun Forbindelsen, saaledes først og fremmest med den Hammerichske Familie, der jo var hendes første danske Bekendtskab udenfor Familiens Kreds. Thyra Hammerich var gift i Udlandet men hendes Broder, Komponisten Asger Hamerik, der ved Aarhundredskiftet vendte hjem til Danmark efter sin mangeaarige Virksomhed i Baltimore, kom hun fremdeles sammen med, og ikke mindst knyttede hun et nært Venskab med hans amerikansk fødte Hustru Margaret; ogsaa Provst H. M. Fenger og dennes Hustru var hun til det sidste knyttet til med Venskabsbaand.

Men iøvrigt ofrede hun sig helt for sine Børn og Børnebørn; ogsaa som Bedstemoder blev hun i ganske usædvanlig Grad elsket og afholdt, og hendes Nærværelse vakte altid dyb Glæde hos den yngste Generation. Sine Sønners Børn havde hun i Hovedstaden og dens Nærhed, og dem kunde hun se, saa tit det skulde være; længere borte, i Viborg, sad Datteren med sine Børn, men hun tog ofte og gerne Rejsebesværlighederne med, naar det gjaldt et Besøg hos dem. I de senere Aar var hun sammen med dem hver Sommer, først i Sønnen *Henrik Lehmanns* Villaer, Søbo ved Helsingør og Femhøje i Kildekrog v. Hornbæk, som Datteren og Svigersønnen havde lejet, senere i Sommerhuset „Granhytten” ved Dronningmølle, som de sammen havde opført. Hendes sidste Rejse til Jylland førte hende foruden til Viborg ogsaa til Thisted, hvor hendes Søn *Henrik Lehmann*, der i Maj 1919 var blevet udnævnt til Amtmand over Thisted Amt, havde indrettet sit smukke Hjem. Vistnok frygtede hun, at Ophævelsen af hans Hjem i København, der i saa mange Aar havde været i hendes umiddelbare Nærhed, skulde gøre Tilværelsen mere ensom for hende end den tidligere havde været, men dette blev hun skaanet for. Kort efter at være vendt hjem fra sin Rejse til Jylland blev hun syg og døde efter faa Dages Forløb Fredag den 7. November 1919.

Begravelsen fandt Sted fra Holmens Kirke til Garnisons Kirkegaard Fredag den 14. November, og Talen holdtes af Fa-

De engelske Huse i Ny Toldbodgade. Nr. 47 (nuv. Nr. 57) beboedes af Betsy og Julius Lehmann. Fot. ca. 1895

miliens gamle Ven, Provst Fenger, der -- henvendt til hendes Børn -- bl. a. sagde: „I har ejet et velsignet Hjem. I har ejet en Moder, der svarede til Indholdet af Moders Navn. Nu, da det gamle Hjem opløses, fordi den sidste af de to, som samlede det, er kaldt bort, mindes I det med ærlig og inderlig Tak. De to forstod at danne det, at højne det og værne det og give det et Indhold af Skønhed og Harmoni og Hygge. Eders sjældent dygtige og ansete Fader satte uendelig Pris derpaa og skønnede saadan paa hende; han var lige saa ridderlig mod hende paa de gamle Dage og under de graa Haar, som da hun var hans unge Brud. Og hvor var hun trofast og god mod ham, og omhyggelig under hans lange, haarde Sygeleje, og hvor bevarede hun ham i et smukt og ædelt Minde. Jeres Mor, Jeres egen søde, venlige Mor med den lille fine, spinkle Skikkelse og det smukke, klare Blik, med venligt Smil om Læben og det varme hjertelige Haandtryk med Hjerterum for Jer og Jeres Ægtefæller og Børn — glad ved at glemme sig selv og tjene Jer i sit hyggelige gammeldags Hjem, hvor hver en Ting mindede Jer om de svundne Dage, og

tjene Jer i Eders Hjem, naar hun havde den Glæde at leve en Tid sammen med Eder og dele Eders Fortrolighed — Jeres kære Mor — og Bedstemoder — for hvor holdt hun af Jer, sine Børnebørn, fra I kom til Verden, og fulgte Jeres Udvikling og Fremskridt med levende Interesse og forstaaende Glæde! Hvor var hun uselvvisk, hvor fordrede hun lidt for sig selv og hvor kunde hun nøjes og spare for at bringe Jer alle Glæde. Hvor passede de ikke paa hende, disse simple Linjer:

Tornen tager jeg paa mig,
Rosen gemmer jeg til Dig!"

Ved Højtidelighedens Slutning lød oppe fra Orglet J. P. E. Hartmanns og Chr. Richardts Sang: Lær mig Nattens Stjerne—, sunget af Vilhelm Michelsen, og derefter førtes Baaren til Familieliggravstedet paa Garnisons Kirkegaard.

I Ægteskabet mellem Dr. med. *Julius Lehmann* og *Betsy Behrens* fødtes fire Børn:

1. HENRIK JULIUS LEHMANN, f. 30. August 1869 i København (Trinitatis Sogn), død 28. November 1925 smst.

Henrik Lehmann blev Student fra Metropolitanskolen i Sommeren 1887, tog 27. Maj 1893 juridisk Embedseksamen og aftjente derefter sin Værnepligt ved Kystartilleriet. En kortere Tid havde han en Sagførerfuldmagt hos Overretssagfører V. S. Salomonsen, blev i 1894 Fuldmægtig ved Amager Birk, i 1895 Fuldmægtig ved Thisted Amt hos Amtmand, Grev Schulin, og i 1896 paany ved Amager Birk, og samme Aar indtraadte han som Volontør i Kultusministeriet, i hvilket han i 1897 modtog fast Ansættelse som Assistent. Hans Embedskarriere formede sig derefter saaledes: i 1909 blev han Fuldmægtig, 1910 tillige Ekspeditionssekretær og 1912 fungerende Kontorchef; i 1914 fik han kgl. Udnævnelse som Kontorchef, gik i 1916 ved Kultusministeriets Deling i et Kirke- og et Undervisningsministerium, over i det sidste og udnævntes endelig fra 1. Maj 1919 til Amtmand over Thisted Amt. Samtidig opgav han et Hverv som juridisk Sekretær i

Sundhedsstyrelsen (tidl. Statskontoret for Sundhedsvæsenet), som han havde varetaget siden 1907.

I Ministeriet gjorde Henrik Lehmann Tjeneste i 2. Ekspeditionskontor, senere 1. Departement, under hvilket bl. a. alle Sager vedrørende Folkeskolen sorteres, og paa dette Omraade blev han meget hurtigt en fremtrædende og anerkendt Autoritet. Allerede i 1909 udgav han sin „Haandbog i Lovgivningen vedrørende den danske Folkeskole“, et fortrinligt tilrettelagt og meget benyttet Værk, der i 1917 udkom i 2. Udgave og i 1930 i 3. Udgave (ved A. Barfod, C. Hegermann-Lindenkrone og K. Paludan-Müller). I 1914 udgav han samme Haandbogs kronologiske Fremstilling — 1. Del var af systematisk Karakter — hvis 2. Udgave kom i 1924. Stor Betydning for deres Tid havde ogsaa hans Udgaver af Skolelovene 1899 og 1904 med Noter, den sidste med Tillæg af 1906. I Perioden 1910—1918 redigerede han sammen med Departementschef O. Damkier „Love og Ekspeditioner vedrørende Kirke- og Skolevæsenet“. Endelig kan det anføres, at han en Periode var Medlem af Repræsentantskabet for Dansk skolehygiejnisk Forening, og at han som den danske Regerings Repræsentant deltog i den internationale Kongres for Skolehygiejne i Paris 1910. En Aarrække var han Medlem af Døvstummekommissionen.

Under sin Gerning i Kultusministeriet kom Henrik Lehmann paa et tidligt Tidspunkt i Forbindelse med Folkebibliotekssagen, hvilket var en naturlig Følge af, at alle Sager vedrørende Statsstøtte til offentlige Biblioteker udenfor de videnskabelige var henlagt under hans Kontor. Som Ministeriets Repræsentant i Statens Bogsamlingskomité 1910—1920 var han med til at forberede og udforme de Rammer for Biblioteksvæsenets Ordning, der fastlagdes ved Loven af 5. Marts 1920, og efter hvilke hele den nuværende Biblioteksorganisation er bygget op, ligesom han var Medlem af det Udvalg, der udarbejdede Loven. I 1919 tog han Initiativ til Sammenslutningen af Foreningerne „Danmarks Folkebogsamlinger“ og „Dansk Biblioteksforening“ til „Danmarks Biblioteksforening“ og førte derved Bibliotekssagen et betydeligt Skridt fremad. Han fortsatte ogsaa efter sin Udnævnelse

til Amtmand i Thisted som Medlem af Biblioteksraadet, der afløste Bogsamlingskomiteen, og fulgte til det sidste den for Folkeoplysningen saa vigtige Bibliotekssag med varm Interesse.

En Indsats af betydelig Rækkevidde øvede Henrik Lehmann indenfor Embedsmands-Organisationerne. I 1914 valgtes han til Formand i Centralforeningen af Ministeriernes Embedsmænd, en Post, hvortil han med sin rolige, korrekte Fremtræden, sine udprægede mæglende Egenskaber og sine Evner som Forhandler var ganske særlig egnet. Foreningen havde hidtil ført en vegetativ Tilværelse, Sektionerne stod splittet, og fra mange Sider næredes Tvivl om, hvorvidt den overhovedet havde Muligheder for at gøre Nytte. Men Henrik Lehmann havde de rette Egenskaber og den nødvendige Arbejdsvilje, og han troede paa Opgaven. Han fik Samling paa de spredte Kræfter og paabegyndte Udgivelsen af et Medlemsblad; han orienterede sig tillige mod Sverige og Norge og kom derved ind i et værdifuldt fælles-nordisk Samarbejde paa det administrative Omraade.

Ved Nedsættelsen af Lønningskommissionen af 1917 blev han som Formand for Centralforeningen indvalgt i den og fik da navnlig den Opgave at varetage den højere Embedsstands Tarv. I November 1917 indgaves til Kommissionen en omfattende Henvendelse med en Redegørelse for Centraladministrationens Arbejds- og Levevilkaar og med Krav om nye Lønninger. Redegørelsen fremtraadte naturligvis i Organisationens Navn, men det var ingen Hemmelighed, at den -- hvad ogsaa dens fuldendte Form vidnede om -- var affattet af Henrik Lehmann. Den virkede med betydelig Vægt og havde i det store og hele den forønskede Indflydelse paa Forløbet af de efterfølgende Lønforhandlinger, der bragte afgørende og varige Resultater.

Et stort Arbejde lagde han mod Slutningen af sin Funktionstid som Formand i Bestræbelserne for Dannelsen af den Sammenslutning af hele den højere Embedsstand, der under Navn af „Danske Statseembedsmænds Samraad” traadte ud i Livet i 1919, samtidig med at han paa Grund af sin Amtmands-udnævnelse maatte nedlægge Formandshvervet. Organisationen har siden staaet sin Prøve ved adskillige Lejligheder,

og allerede den Gang var det klart, at den vilde kunne faa overordentlig Betydning. Ogsaa for dette Resultat af hans Virke til sin Stands Gavn høstede han den største Anerkendelse, og det var med Beklagelse, man saa ham drage bort fra dette og fra hans Arbejde indenfor Nordisk administrativt Forbund. -- Henrik Lehmanns Gerning som Amtmand over Thisted Amt blev kun kort. Han mødte til den med Forudsætninger som kun de færreste og med dyb Interesse og megen Arbejdslyst og gav sig især i Kast med de Forhold, der fra hans Tid i Ministeriet laa ham nærmest: Skolernes og Bibliotekernes. Han arbejdede stærkt for at skaffe Byen og Amtet et Gymnasium, men maatte opgive det, da Sagen økonomisk oversteg Egnens Evner; der kom da ogsaa til at gaa en Snes Aar endnu, før det

Amtmand over Thisted Amt
Henrik Julius Lehmann
(1869—1925)

lykkedes at løse den; ligeledes interesserede han sig for at tilvejebringe et bedre Teater og for Forskønnelsen af den til Byen hørende Plantage. „Som Embedsmand er han blevet forskelligt bedømt, men alle, der er kommet i Berøring med ham, vil være enige om, at han var en yderst samvittighedsfuld Mand, retsindig og loyal i hele sin Færd og besjælet af Ønsket om at gøre sit bedste i ethvert Anliggende, han fik med at gøre” (Thisted Amtstidende, 28. November 1925).

„Han var en Mand af høj Kultur og i Besiddelse af en Veltalenhed, der gjorde ham ypperlig skikket til at optræde ved højtidelige og festlige Lejligheder, og hans Taler ved disse vil sikkert i Fremtiden blive mindet af Deltagerne

som liggende ikke saa lidt over det almindelige" (smst.). To Gange i hans Amtmandstid, i Juni 1922 og i August 1924, havde Thisted Kongebesøg, og ikke mindst ved sidstnævnte Lejlighed, Byens 400 Aars Købstad-Jubilæum, bidrog han overordentlig meget til Begivenhedernes heldige og festlige Forløb. Selv var han een Gang Midtpunktet i en stor Fest; det var, da han og hans Hustru den 11. August 1925 fejrede Sølvbryllup og hyldedes hjerteligt fra vide Kredse i By og paa Land.

I Thisted var Henrik Lehmann Formand i Direktionen for Thisted—Fjerritslev-Banen, sad i Tilsynsraadet for Sparekassen for Thisted Amt og var Medlem af Bestyrelsen for Akts. Dover Plantage. Og det var ham, der mere end nogen anden havde Æren for I. P. Jacobsens Monumentets Tilblivelse. Fra den Dag, han som Amtmand drog ind i I. P. Jacobsens Fødeby, var det ham en Hjertesag, at den skulde sone sin Fortids Uvilje mod sin berømte Søn: „Naar den nuværende Generation af Thistedboer fremtidig glæder sig over den smukke Sandstenssøjle, som pryder deres „Skov", vil de ikke blot mindes Digteren, for hvem den er rejst, men tillige ham, der fik den rejst—fik Thisted til at bringe sit skyldige Sonoffer". (J. O. Bøving-Petersen i „Politiken" 3. December 1925).

Allerede ved Afsløringen af Mindesmærket den 4. Oktober 1925 var Henrik Lehmann syg, men han rejste sig fra sit Sygeleje for at holde sin Afsløringstale. Ikke længe efter tog han til København og lod sig indlægge paa Professor Dr. med. Knud Fabers Afdeling paa Rigshospitalet for at søge Helbredelse; det viste sig, at det var en Infektion af Blodet, han var angrebet af, en Lidelse, for hvilken Helbredelse dengang ikke var mulig, og efter tre Ugers Sygeleje afgik han ved Døden den 28. November 1925. Begravelsen, til hvilken ogsaa Repræsentanter for Thisted Amt og By havde indfundet sig, fandt Sted den 4. December fra Holmens Kirke til Vestre Kirkegaard; Provst Dr. theol. H. M. Fenger holdt Talen, og Operasanger Vald. Lincke sang solo.

Henrik Lehmann var den 31. December 1912 blevet udnævnt til Ridder af Dannebrog og den 17. Marts 1922 til Dannebrogsmænd. Han var desuden dekoreret med Ridder-

korset af den preussiske Kroneorden, med Kommandørkorset af den svenske Nordstjerneorden og med Ridderkorset af den svenske Vasaorden.

Den 17. August 1900 viedes han i Domkirken i Lübeck til Gertrud (Gerta) Klug, født 29. Juni 1876 i Lübeck (Ågisdien Sogn), Datter af Sagfører, Dr. jur., senere Senator og Borgmester Heinrich Klug (1837—1912) og Hustru Emma, født Reddelien (1847—1923).

I Ægteskabet fødtes 3 Børn (a—c):

- a. *Annelise Lehmann*, født 22. August 1902 i København (Esaias Sogn), gift 30. Juli 1927 i Vedbæk med Civilingeniør Steffen Møhl, født 16. Juni 1895 i København (Garnisons Sogn), Søn af Kaptajn i Ingeniørkorpset Nicolai Frederik Møhl (1870—1915) og Hustru Agathe Johanne Margrethe Schwensen (født 1868).
- b. *Jørgen Henrik Lehmann*, født 28. April 1904 i København (Esaias Sogn). Student 1922 (Metropolitanskolen) cand. polyt. (Bygningsingeniør) 1927. April 1928—Februar 1930 v. Akts. Wetek (Datterselskab af Wright, Thomsen & Kier) ved Jernbaneanlæg i Lilleasien. Februar 1930—Marts 1933 ved Wright, Thomsen & Kier, Danmark. Marts—December 1933 ledet Opførelsen af The East African Portland Cement Co.s Fabrik i Nairobi. Januar 1934—April 1937 ved Kampsax ved Anlæg af den transiranske Jernbane, Sektionsingeniør paa Nordlinjen. 1937—Marts 1941 Arbejdsleder ved Jord- og Vejarbejder i Sverige for Wright, Thomsen & Kier og J. Saabye & O. Lerche, Akts.; Marts 1941— ved Wright, Thomsen & Kier, Danmark.
- c. *Henrik Julius Lehmann*, født 8. December 1906 i København (Frihavns Sogn). Student (Metropolitanskolen) 1925. Filosofikum 1926. Studerede Jura Efteraaret 1925; Overskytte i Akademisk Skyttekorps 1926. Begyndte i Firmaet Paul Lehmann 1. Februar 1926. Arbejdede i Weltifurrer internationale Transport A. G., Zürich, 1. April 1929—31. Marts 1930, hos Mory & Cie. S. A. R. L., Paris, April 1930—Februar 1931, hos A. Hartrodt, Hamborg, Marts—Maj 1931, samt atter hos Paul Lehmann, København, fra Maj 1931. Prokura i Firmaet 1934, Medindehaver 1938. --- Gift

1. Marts 1940 i København (Holmens Kirke) med Birthe Andersen, født i København (Vor Frelzers Sogn) 6. Marts 1918, Datter af Konsul, Grosserer Erik Andersen (født 1887) og Hustru Emmy Hermantine Langgaard (født 1886). Børn (¹)—(²)):

¹) *Henrik Jutting Lehmann*, født 19. Marts 1941 i København (Garnisons Sogn).

²) *Carl Adam Jutting Lehmann*, født 17. December 1942 i Hellerup (Maglegaards Sogn).

2. CARL LEHMANN, født 13. Januar 1872 i København (Trinitatis Sogn), død 8. Februar 1872 smst. Begravet paa Assistens Kirkegaard.

3. AUGUSTA SOPHIE LEHMANN, født 21. August 1873 i København (Trinitatis Sogn), gift 21. Januar 1904 i København (Holmens Sogn) med Fuldmægtig i Landbrugsministeriet, cand. jur., senere Præsident for Vestre Landsret i Viborg, Bendt Simonsen Friis, født 27. Maj 1862 i København (Garnisons Sogn), død 5. Maj 1934 smst., Søn af Etatsraad, Stabsdyrlæge Christian Lauritz Friis (1825—1903) og Hustru Kirsten Simonia Simonsen (1829—1877). (Se: Niels Friis: Hofviolon, kgl. Kapelmusikus Lars Friis og hans Slægt, København 1940, Side 43 ff.).

4. PAUL ADOLPH LEHMANN, født 8. April 1876, se ovenfor (¹/₁ Side 13 ff.).

BEDSTEFORÆLDRE

ETATSRAAD, TOLDKASSERER

⁴/₁ JOHAN CHRISTIAN JULIUS LEHMANN

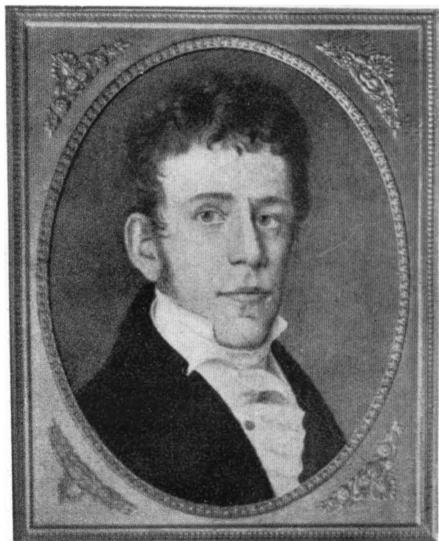
var født i København (Trinitatis Sogn) otte Dage efter Slaget paa Rheden, den 10. April 1801, som ældste Søn af Kinakaptajn *Johan Frederik Ludvig Lehmann* (1765—1807) og Hustru *Ellen Margrethe Nyegaard* (1773—1848) (⁸/₁ og ⁸/₂, Side 69).

Johan Christian Julius Lehmann blev, da han ikke havde Lyst til at læse, i 1817 i en meget ung Alder, ansat som Volontør i det daværende Industri- og Fabrikkontor under General- Toldkammer- og Commercecollegiet, og indenfor Toldetaten, som han tilhørte gennem 58 Aar, kom hele hans Livsgerning til at falde. Han viste sig at være kommet paa sin rette Hylde, avancerede ret hurtigt til Copist, Sekretær og senere Fuldmægtig, og tilbragte en glad og sorgløs Ungdom, da han først var uafhængig af Hjemmet, som hans Moder med uendelig Stræbsomhed havde ført gennem de ulykkelige økonomiske Tilstande, der opstod i Aarene efter Faderens Død.

Han havde som ungt Menneske mange Interesser, holdt af at være godt klædt, drev Ridesport og dyrkede Musik, baade aktivt som udøvende Fløjtespiller og passivt som hyppig Gæst i Staaarterret i det kongelige Teater. Kun 20 Aar gammel forlovede han sig med den to Aar yngre Helene Dorothea Christine Fog, en Datter af Sognepræst Fog i Køge; i Aarene derefter gik hans Vej ofte paa Besøg til den idylliske Købstad, enten med Sejlbaad eller ad Landevejen. Da han i 1828 havde forøget sine Indtægter til 360 Rdl. aarlig, bl. a. ved at skaffe sig Ekstra-

arbejde i Magistraten, lejede han en 3 Værelses Lejlighed i Fiolstræde, nuv. Nr. 40, og giftede sig. Brylluppet fandt Sted den 28. November 1828.

Det første Barn i dette Ægteskab, Sønnen *Daniel Johan*, kom til Verden Aaret efter Brylluppet, og i 1831 flyttede Familien til en lidt større Lejlighed paa Nørrevold, nuv. Nr. 46, 2. Sal,

Etatsraad, Toldkasserer Joh. Chr. Jul. Lehmann
(1801—1888)
(U'ngdoms-portræt, Miniaturemaleri)

med Udsigt over det idyliske Voldterræn. Her fødtes de to næste Sønner, *Richard Bentley Lehmann*, den senere Overretsprokurator (1832) og *Julius Christian Lehmann*, den senere Læge (1836), men dermed var det ogsaa forbi med Lykken i det lille Hjem. I Juli 1837 blev baade den ældste Søn, Daniel Johan, og hans Moder angrebet af Tyfus; Sønnen kom sig tilsyneladende, men døde derefter pludselig af Krampe den 4. August 1837 om Morgenen, og faa Timer senere fulgte Moderen ham i Døden paa Hospitalet.

Den ulykkelige Begivenhed ramte Jul. Lehmann meget haardt. Han fik sin Moder i Huset og flyttede — da han ikke kunde holde ud at være i de gamle Omgivelser — til en noget større Lejlighed i Nørregade, nuv. Nr. 34. 3. Sal; iøvrigt begravede han sig i Arbejde og gjorde, hvad han kunde for snarest at blive forflyttet til Provinsen. Skønt han var vel kvalificeret — om hans Arbejde sagde Commercecollegiet, at han gjorde det med „særdeles Fliid, Nøjagtighed og Duelighed” — varede det noget, inden han fik sit Ønske opfyldt. Den 16. Oktober 1840 kom imidlertid Udnævnelserne til „Consumptionsforvalter” — som Toldforvalterposten dengang benævntes — i Sorø, og kort efter flyttede han til denne By, hvor han, hans Søn-

ner og hans gamle Moder kom til at bo i Realgade Nr. 95, 1. Sal.

Men heller ikke her følte han sig tilfreds. Embedet var for lille og gav ham ikke nok at bestille, og ikke længe efter sin Ankomst søgte han derfor paany Forflyttelse. Den opnaede han fire Aar senere, da han i August 1844 konstitueredes i det betydeligt større Embede som Toldinspektør i Nykøbing paa Falster, i hvilket han tre Aar senere, den 15. April 1847, modtog kongelig Udnævnelse. Samtidig med Forflyttelsen til Nykøbing indgik han nyt Ægteskab, idet han den 12. Oktober 1844 ægtede en yngre Søster til sin Hustru, Erasmie Henriette Føg, født den 23. Juli 1810. I Nykøbing, hvor han boede i Langgade paa Hjørnet af Bastebrostræde, kom hans Sønner i Kate-dralskolen, og her fødtes deres to Halvsøskende *Daniel Vilhelm Emil Lehmann*, den senere Boghandler (1846)

Helene Dorothea Christine Lehmann, f. Føg
(1803—1837)
(Miniaturemaleri)

og *Helene Margrethe Henriette Lehmann* (1847). Opholdet i Nykøbing varede i ni Aar; saa forflyttedes Lehmann, fra 2. April 1853 at regne, til det endnu større og betydeligere Embede som Toldkasserer i Odense, allerede dengang et af Landets største Toldsteder udenfor København. Ikke længe efter, i 1859, udnævntes han, der i 1852 var blevet Kammerraad, til Justitsraad og, den 28. Juni 1869, til Ridder af Dannebrog.

I Odense fik Ægteparret ikke faa Venner og deltog ogsaa i en Del Selskabelighed, men til en vis Grad levede de alligevel tilbagetrukket, og helt hjemme kom de vistnok aldrig til at føle sig i Byen. Ogsaa deres Helbred gjorde, at de efterhaanden som Aarene gik, maatte leve forholdsvis roligt; hun var svagelig

og han i stedse stigende Grad tunghør, hvilket var Grunden til at han i 1868 maatte afslaa en ærefuld Regerings-Opfordring til at overtage Formandsposten i en kgl. Kommission angaaende Omordningen af Toldvæsenets Regnskabsføring.

Som Embedsmand var Lehmann helt af den gamle Skole, men ikke desto mindre højt værdsat. Det kom stærkt til Orde, da han i 1875 trak sig tilbage fra Embedet i Odense for, 74 Aar gammel, at tiltræde sit velfortjente Otium; der overrasktes ham ved den Lejlighed en Adresse fra Odense Handelsforening, i hvilken hans Embedsførelse betegnedes som præget af den strengeste Samvittighedsfuldhed, parret med Hensynsfuldhed og Velvilje. Som Afslutning paa sin lange og smukke Embeds-gerning udnævntes han samtidig med sin Afsked til Etatsraad.

Efter at have trukket sig tilbage flyttede han til København, hvor han jo havde sine tre Sønner boende, og Samværet med dem og deres Familier var ham paa hans gamle Dage til megen Glæde. Han og hans Hustru boede først i Rigersgade Nr. 21, 2. Sal og fra 1879 i Øster Voldgade Nr. 16 B, 1. Sal. I 1885 blev han Enkemand for 2. Gang, og efter i nogle Aar at have været helt døv og næsten blind, døde han i sit Hjem den 14. Marts 1888 som Følge af et apoplektisk Tilfælde, der havde ramt ham faa Dage i Forvejen. Han begravedes paa Assistens Kirkegaard.

Hans Brevveksling fra Aarene 1840—1875 med Sønnen Richard Bentley Lehmann har tillige med hans Dagbøger 1850—1856 dannet Grundlaget for et af hans Sønnesøn, Civilingeniør Julius Lehmann udarbejdet Manuskript, der foruden at tegne et Billede af ham ogsaa giver et meget levende Indtryk af Livet i Familierne Lehmann og Fog og de med disse beslægtede: Bentley og Cathala. Ogsaa i samme Forfatters Bog: Til Østen under Sejl, Familieudgaven, Kbh. 1935, (S. 171 ff.), findes en fyldigere Biografi af ham, der har dannet Grundlaget for nærværende Skildring.

Etatsraad Lehmanns første Hustru:

⁴/₂ HELENE DOROTHEA CHRISTINE FOG

var født den 6. Maj 1803 i Næstved, ægtede den 28. November 1828 J. C. J. Lehmann, og døde i København den 4. August

1837. Hun var Datter af Sognepræst i Køge Rasmus Fog (1762—1817) og Hustru Johanne Henriette Müller (1768—1851) (⁸/₃ og ⁸/₄, Side 72).

I dette Ægteskab var der tre Sønner (1—3):

1. DANIEL JOHAN LEHMANN, født den 11. September 1829 i København (Vor Frue Sogn), død den 4. August 1837 smst.
2. RICHARD BENTLEY LEHMANN, født den 13. Maj 1832 i København (Vor Frue Sogn), død den 15. Oktober 1900 paa Frederiksberg.

Student (Nykøbing F.) 1850, cand. jur. 1856. Arbejdede hos Overretsprøkoratorerne J. E. Damkier og d'Auchamp, for hvem han den 1. Januar 1857 fik Fuldmagt. Prøveprokurator ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten den 18. November 1865, Prokurator ved samtlige Over- og Underretter i Danmark den 4. Januar 1868. Associeret med F. L. F. d'Auchamp og fortsatte dennes Forretning. Ud gav 1857 en juridisk Stat. Kirkeværge for Sct. Matthæus Kirke og Medlem af Bestyrelsen for Sognets Plejeforening. Formand for den Larsenske Legatstiftelse. Hans Forretning fortsattes efter hans Død af Overretssagfører J. R. Lund, der en Del Aar havde været hans Associé.

Gift den 7. November 1863 i Nykøbing F. med *Eggertine Christine Egebeck*, født den 26. December 1838 i Bandholm, død den 12. November 1924 paa Frederiksberg, Datter af Toldbetjent, senere Toldforvalter Niels Chr. Egebeck (1806—1892) og Hustru Nielsmine Amalie Hellemann (1807—1863).

Børn (a—d):

- a. *Henrik Christian Lehmann*, født i København (Frederiksberg Sogn) den 27. September 1864, død smst. den 9. Februar 1931. Student (Schneekloths Sk.) 1882, cand. jur. 1888. Fuldmægtig ved Frederiksberg Birk 1888—1892, By- og Herredsfuldmægtig i Stege 1892—1898; Fuldmægtig ved Præstø Amt 1898—1909, Byfoged i Løgstør og Herredsfoged i Aars—Slet Herreder 1910, Dommer i Løgstør Købstad og Aars—Slet Herreder 1919, tillige i Nibe Køb-

stad med Hornum Herred fra 1927. — Formand for Løgstør og Omegns Sparekasses Tilsynsraad og for Fredningsnævnet for Aalborg Amtsraadsreds. — Ridder af Dannebrog den 31. August 1922. — Gift den 28. August 1913 i Store Hedinge med Annette Nielsen, født den 8. Maj 1886 i Store Hedinge, Datter af Stationsforstander Jens Frederik Ferdinand Nielsen (1849—1923) og Hustru Rasmine Axeline Koch (1852—1925).

- b. *Gerda Christine Lehmann*, født den 29. Marts 1866 i København (Frederiksberg Sogn), død smst. den 14. Marts 1929, gift den 4. Juli 1888 i Kbh. (Frederiksberg Sogn), med Provisor, senere Apoteker ved Kong Salomons Apotek Otto Heering Müller, født i København (Helligaands Sogn) 8. Maj 1859, død smst. den 30. December 1927. Søn af Fabrikant Adolph Wilhelm Müller (1807—1873) og 2. Hustru fhv. Operasangerinde ved det kgl. Teater Frederikke Cathrine Berg (1819—1887).
- c. *Marie Lehmann*, født den 16. November 1867 i København (Frederiksberg Sogn), død smst. den 2. Juli 1869.
- d. *Julius Lehmann*, født i København (Frederiksberg Sogn) den 3. April 1869, død smst. den 5. November 1941. Student (Schneekloths Sk.) 1887, cand. polyt. 1894; studerede Elektroteknik ved Central Technical College i London 1899—1900; bestaaet Prøven for statsaut. elektr. Installatør 1910; Ingeniør ved Statsbaneanlægene i København 1894—1899, ved Motor A. G. für angewandte Electricität i Baden (Schweiz) 1900—1901, i Firmaet Hein & Møller-Holst, Kbh. 1902—1903, grundlagde eget Firma: Lehmann & Rée (Patentkonsulenter) 1903 s. m. Ingeniør Herm. Rée; Eneindehaver af Firmaet 1919—1930, Medindehaver s. m. Ingeniør Carl Hemmingsen fra 1931.

Medlem af Bestyrelsen for Ingeniørforbundet af 5. Marts 1917—1925 og for Almindeligt Dansk Ingeniørforbund 1922—1925; Sekretær i De danske Patentagenters Forening 1921—1923, Formand 1926—1929; Teknisk Medlem af Udvalget til Udarbejdelse af Forslag til ny Patentlov 1922—1925, Medlem af Alm. Dansk Ingeniørforbunds Voldgiftsdomstol fra 1923, af Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening

1931–1937, Næstformand 1936–1937; Medlem af Forretningsudvalget for Almindeligt Ingeniørforbund fra 1934, af Bestyrelsen for Akts. Nordisk Brown&Boveri, Kbh. 1920; Formand for Interessentskabet Søsum Teglværk 1926. — Har udgivet: Til Østen under Sejl (med Handelsfregatterne rundt Kap omkring Aar 1800) (1935); Familieudgave af samme Bog, som Manuskript (s. A.) Eggertine Lehmann f. Egebeck: „Livserindringer m. m.” (trykt som Manuskript 1927) — Tillæg til samme (1928). Har skrevet: Barndoms minder (1931) og: Rich. Bentley Lehmanns Brevveksling i Aarene 1840–1875 med Faderen, Toldkasserer, Etatsraad Johan Christian Julius Lehmann, tillige med hans Dagsbøger i Aarene 1850–1856 (1925–1926) (begge utrykte). Ridder af Dannebrog den 10. Marts 1936. — Gift 1. Gang (1896) *Marie Louise Schjerbeck*, født den 31. Januar 1870 i København (Frederiksberg Sogn), død smst. den 5. Januar 1919, Datter af Grosserer Jørgen Carl Schjerbeck (1835–1888) og Hustru Caroline Richter (1838–1897). Ægteskabet opløst 1896. ~ 2. Gang (den 10. April 1901) Malerinde og Billedhuggerinde *Jenny Westring*, født den 16. April 1869 i København, Datter af Docent ved Landbohøjskolen, Overdyrlæge i Hæren Gustav Frederik Westring (1834–1909) og Hustru Jensine Jensen 1840–1911). Ægteskabet opløst 1911. ~ 3. Gang (den 5. November 1912) Kgl. Translatrice i Finsk *Ellis Elisabeth Hjelmman*, født den 28. September 1890 i Åbo, Finland. Datter af Senator Werner Hjelmman og Hustru Hanna, født Weckmann.

Børn:

- Af 1. Ægteskab:
- α. *Asta Lehmann*, født den 23. Oktober 1896 paa Frederiksberg, gift m. engelsk Læge Tom Brown (død 1940).
- Af 2. Ægteskab:
- β. *Rune Westring Lehmann*, født den 17. Februar 1902 i København (Frederiksberg Sogn). Gift den 30. December 1929 med Tegner paa Arkitektskolen i Zürich, Ernst Meier, født den 20. Oktober 1901.
  - γ. *Aase Westring Lehmann*, Kgl. Translatrice i Italiensk, født den 10. April 1903 i København (Frederiksberg

Sogn), gift (20. November 1936) med Kgl. Translatør i Tysk Kurt Kirchheiner, født den 25. December 1899 i Hamborg.

Af 3. Ægteskab:

δ. *Aage Hjelm Lehmann*, født den 11. Marts 1915 i København.

3. JULIUS CHRISTIAN LEHMANN, født i København (Vor Frue Sogn) den 6. Maj 1836, død smst. den 2. Januar 1901. Dr. med. Dekanus i Sundhedskollegiet. (2/1, Side 19 ff).

I Etatsraad, Toldkasserer *Johan Christian Julius Lehmanns* andet Ægteskab med *Erasmine Henriette Fog* var to Børn (4—5):

4. DANIEL VILHELM EMIL LEHMANN, født den 16. Marts 1846 i Nykøbing F., død 30. December 1910 i København. Student (Odense) 1865. I Boghandlerlære hos Georg Chr. Ursin, Odense 1865—1868, Medhjælper i Gyldendalske Boghandel, Kbh., 1868—1876, overtog 1. Januar 1877 i Forening med Carl Sechmann Stage Gyldendalske Sortimentsboghandel (grundlagt 1770). Rabatberettiget ved Overtagelsen og Medlem af Boghandlerforeningen. Firma til 1879: Gyldendalske Boghandels Sortiment (Lehmann & Stage), fra 1. Januar 1880: Lehmann & Stage, Forretningsart: Sortimentsboghandel, Forlagsvirksomhed, Skolemateriale. Fra 1896 Forhandlere af Det kgl. Vajsenhus' Forlag, og fra 1896 Medlem af Direktionen (Bibliotekar) for Bibelselskabet for Danmark. Tillige Kommissionær for Svenska Bokförläggareföreningen og for Nya Bokförläggareföreningen i Stockholm. Medstifter af Boghandler-Medhjælper-Biblioteket 1872, Medlem af Bestyrelsen, Revisor i Boghandlerforeningen, Kasserer i De danske Boghandleres Hjelpekasse. — Forretningen overgaaet til P. Haase ved hans Død. — Gift den 17. Juli 1878 i Hansted K. med *Ingeborg Katharina (Katy) Harries*, født den 16. April 1849 paa Stavnsbjerggaard ved Horsens, død den 9. Januar 1925 i København, Datter af Proprietær Nicolai August Theodor Harries (1816—1881) og Adeline Siegfriede Deichmann (1818—50).

Børn: a—d.

a. *Harriet Henriette Lehmann*, født den 22. Juni 1879 i Kø-

- benhavn (Vor Frue Sogn), død smst. den 18. August 1880.
- b. *Ellen Margrethe Lehmann*, født den 20. November 1880 i København (Vor Frue Sogn). Musikpædagog smst.
- c. *Harriet Marie Lehmann*, født den 4. Marts 1882 i København (Vor Frue Sogn). Gift (28. December 1910 i Buenos Aires) med Ingeniør, Plantage-Ejer Johannes Nicolai Tage Schrader, født den 28. August 1878 i Holstebro, Søn af Pastor Tage Schack Schrader (1847—1931) og Emilie Cathala (1847—1934).
- d. *Ingeborg Helene Lehmann*, født den 22. Februar 1884 i København (Vor Frue Sogn). Gift den 21. September 1907 (b.v.) med Bankfuldmægtig, kgl. Translatør i Tysk og Engelsk, Samuel Leopold Nathanson, født den 24. Februar 1872 i København (Mos.), Søn af Veksellerer Meyer Nathanson (1825—1894) og Hustru Hanne Simonsen (1826—1892).
5. HELENE MARGRETE HENRIETTE LEHMANN, født den 29. Juli 1847 i Nykøbing F., død den 6. December 1920 i København.

KØBMAND, JERNBANEDIREKTØR

HEINRICH BEHRENS

⁴/₃

var født i Lübeck (Jacobi Sogn) den 8. Januar 1804 som ældste Søn i Ægteskabet mellem Købmand Jacob Behrens (1759—1829) og 2. Hustru Sophie Dorothea Möhring (1777—1807) (⁸/₅ og ⁸/₆, Side 74).

Heinrich Behrens voksede op dels i Lübeck, dels paa Faderens Landsted Marly udenfor Hansestaden; med særlig Forælskab mindedes han selv Livet det sidste Sted, hvor han ofte laa i en Baad paa Wakenitz og læste. Han havde haft megen Lyst til at studere, men slog, tilskyndet af Faderen, ind paa Handelsvejen og kom paa dennes Kontor, uddannede sig videre og overtog endelig ved hans Død i 1829 Forretningen.

I Juli 1831 tiltraadte han en Udenlandsrejse til Schweiz og Italien, som han gennemrejste helt ned til Sicilien; næste Sommer vendte han hjem over München, Wien, Dresden og Berlin, og kom i August 1832 til Lübeck. Paa Turen var betydelige

Kunstinteresser for Alvor blevet vakt hos ham, og han hjemførte for over 5000 Francs Kunstsager, navnlig Kopier af ældre Malerier, som han havde købt i Italien.

Efter at han først havde tænkt paa at erhverve et Gods i Mecklenburg, købte han i 1833 Badeanstalten i Travemünde af den daværende Ejer, J. R. Grube. Den var, som en af de første i større

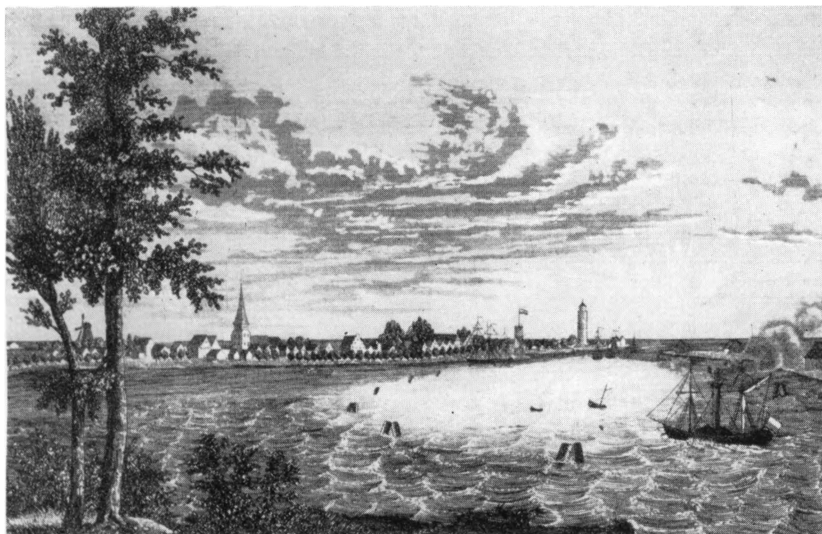
Købmand i Lübeck, Planteskoleejer i Travemünde,
Heinrich Behrens
(1804—1876)

Format i Tyskland, anlagt i 1802, men de forskellige Etablissementer var længe paa flere Hænder, hvilket hindrede det heles Vækst. Heinrich Behrens købte Etablissementet samlet og fik hurtigt gennemført en Række Forbedringer, udstedte 1834 et nyt Bade-reglement og byggede bl.a. „Arkadehuset”, hvori var indrettet Butikker.

Ligesom Faderen havde han altid haft Lyst til Gartneri, og denne fulgte han nu ved paa Badeetablissementets vidtstrakte Tilliggender at anlægge de Planteskoler, der blev saa bekendt under Navnet „Travemünder Baum-

schulen”, og som navnlig udmærkede sig ved Orden og Nøjagtighed i Bestemmelsen af Arterne. Dette var saa meget mere fortjenstfuldt som han jo ikke havde nogen fagmæssig Uddannelse at bygge paa. Planteskolerne, hvorfra ogsaa danske Slotte og Herregaarde forsynedes, voksede stærkt, trods Vanskeligheder, beredt af Klimatet og de dengang endnu ret primitive Transportforhold; de var i deres bedste Tid temmelig omfattende Virksomheder, ved hvilke var ansat 2 franske, 1 engelsk og 1 tysk Overgartner samt et halvt hundrede Mand. Jævnside med Driften af Planteskolerne fortsatte Heinrich Behrens med at drive Faderens Købmands-

Travemünde ca. 1840, set fra Chausseen til Lübeck
(samtidigt Stik)

forretning, som dog stod i Stampe og gik tilbage, indtil han i 1840'erne ophævede den.

I Travemünde indrettede han sit Hjem i den Villa i „Badegarten“, som formentlig allerede den forrige Ejer af Badeanstalten havde beboet. Den var nogle Aar i Forvejen bygget af den danske Arkitekt Joseph Christian Lillie (1760—1827), som havde haft en trist Skæbne i sit Hjemland, men som efter at have taget Ophold i Lübeck, hvor han blev Stadsbygmester, blev en overordentlig stærkt benyttet Arkitekt; han indførte her den saakaldte „Kopenhagener Stil“ (Harsdorffs og C. F. Hansens — den sidste havde jo selv store Arbejder i Hamburg og Altona) og byggede meget baade i Lübeck („Behnhaus“, bl. a.) og dens videre Omegn. Villaen i „Badegarten“, der blev Heinrich Behrens' Sommerhjem, bestod oprindeligt kun af Midterpartiet — de to ikke nær saa fint formede Sidefløje er senere føjet til.

I 1835 traf Heinrich Behrens i Travemünde den 16-aarige Augusta Jutting, Datter af den afdøde Konsul Købmand Theodor Hermann Jutting, der i en Aarrække havde drevet Forretning i Helsingør, og hvis Enke nu boede i Lübeck. Hos

denne introducerede han sig for at anholde om Datterens Haand, og Aaret efter blev han forlovet og i 1837 gift med hende (jfr. Side 63). De levede de første Aar et meget behagelig og selskabeligt Liv, om Vinteren i deres Hus i Grosse Altefähré i Lübeck, hvor de deltog i Selskaber, Dilettantkomedier og Kane-farter; om Sommeren i Travemünde kom de sammen med Badeselskabet, som dengang var meget fornemt, idet bl a. flere af de mecklenburgske adelige Familier boede der regelmæssigt.

Men lidt efter lidt kastede Hustruens tiltagende Svagelighed Skygger over Hjemmet, og da hun paa sin 34 Aars Fødselsdag, den 26. Maj 1853, døde efter lang Tids Sygdom, var dets Lykke knust. De seks Børn anbragtes forskellige Steder, og selv var Heinrich Behrens ikke til at formaa til at forlade Travemünde; en Række smukke Breve fra ham til hans Svigermoder, nu Kammerherreinde Berner, er Vidnesbyrd om, hvilket knusende Slag Hustruens Bortgang havde været for ham. Hertil kom, at Sygdom blandt Børnene og hans eget Helbred gav Anledning til yderligere Bekymringer, hvilket alt naturligvis i høj Grad satte sit Præg paa Børnenes Opvækst, der i mange Henseender blev trist.

I 1859 solgte han Badeanstalten, da der tilbød sig en passende Lejlighed; da det ikke kunde betale sig at drive Planteskolen uden i Forbindelse med Badeanstalten, fulgte den med i Købet, men forfaldt ganske under den nye Ejer, Dr. Cordts Ledelse, og senere er den sporeløst forsvundet. Fra nu af boede Heinrich Behrens atter om Vinteren i sit Hus i Grosse Altefähré i Lübeck og kom her efterhaanden ind i ny Virksomhed ved flere Hverv, der blev overdraget ham som Medlem af Bestyrelserne for de fra Lübeck udgaaende private Jernbaner: Lübeck—Büchen Jernbanen m. fl., samt for Lübecker Lebensversicherungsgesellschaft. Om Foraaret flyttede han til Travemünde, hvor han havde beholdt sit eget Hus (men ikke Grunden) i „Badegarten“, og her gik Tiden til sent hen paa Efteraaret for ham med at passe Haven, Drivhusene, Hønsehuset og Dueslaget. Han assisteres heri af sine Gartnere, senest Dreyer og hans Medhjælper Obendorff, hvilken sidste blev i Familiens Tjeneste mange Aar efter og levede til midt i 1920'erne, næsten blind, men med klar Erindring om Fortiden.

Lübeck ca. 1870. Udsigt mod Untertrave og den nordvestlige Bydel

Heinrich Behrens' sidste Aar blev ikke lette. Børnene drog alle bort, saa han til sidst var helt alene med en Husholderske. Økonomiske Problemer formørkede Tilværelsen for ham, og hertil kom, at han maatte kæmpe med en stedse tiltagende Hjerteslidelse, som den 21. November 1876 ret pludseligt gjorde Ende paa hans Liv.

Ved hans Jordefærd — i Familiegravstedet paa Israelsdorfer Kirkegaarden holdt Familiens gamle Ven og Sjælesørger, Sognepræst Lindenberg fra Jacobikirken i Lübeck en meget personlig og sand Tale over ham, hvori han bl. a. sagde: „Hvor mange smukke Talenter havde han dog ikke faaet i Vuggelage. Sønlig Pietet førte ham ind i et Livskald, for hvilket han ikke var skabt, og som ikke tiltalte ham. Men han holdt ud saa længe som han ansaa det for sin Pligt. Saa gennembrød hans rige Aand Skrankerne og skaffede sig fri Bane. Han forstod at tilegne sig en mangesidig Dannelse og trængte ind paa praktisk talt alle de Omraader af den menneskelige Viden, som var tilgængelige for ham uden klassisk Dannelse. Og alt, hvad han gjorde, det gjorde han grundigt og med utrættelig Flid. Ligesom hans Viden, saa langt den rakte, var grundig, saaledes forstod han

ogsaa at pleje den ham medfødte Kunstsans og at tilegne sig en æstetisk Dannelse, der laa ud over det almindelige. Frem for alt var det fra hans Ungdomsaar Naturen og dens Liv, som trak ham, og hvis Udforskning var hans Yndlingsbeskæftigelse, og vedblev at være det til hans Dages Ende. I Studiet af den nyere Naturvidenskab fordybede han sig, og der gives næppe det Skrift vedrørende vor Tids materialistiske Naturvidenskab, som han ikke har læst. — Han var en helt igennem ædel Natur, hvem alt usandt, alt hult og tomt laa fjernt; han kunde ofte synes barsk, frastødende og haard, men var dog samtidig hjertensgod og fuld af Velvilje, og kunde han hjælpe et Menneske, der havde Brug for hans Støtte, saa skyede han ikke selv betydelige Ofre. Fra det offentlige Liv og fra offentlige Hverv holdt han sig saa vidt muligt borte, fordi han elskede at være ubundet, men han nærede samtidig en brændende Kærlighed til sin fædrene By; paalagdes der ham et Hverv til Gavn for den, saa gik han op i det med hele sit særprægede Væsens Energi og Iver, og han forstod altid med sin klare, praktiske Forstand at yde noget betydningsfuldt”.

Ganske tilsvarende lyder hans Svigersøns, Dr. med. *Julius Lehmanns* Vidnesbyrd: „I 1867 lærte jeg Heinrich Behrens at kende og fik ham efterhaanden meget kær. Under et ofte noget barsk Ydre laa den inderligste Godhed og Kærlighed og den nobleste Tænkemaade. Det var ham en Glæde at hjælpe og glæde andre, en Egenskab, der ofte blev misbrugt. Med en usædvanlig Begavelse forenede han en sjælden Kundskabsfylde og Aandfuldhed samt Lyst til at meddele sig om alt, hvad han læste og tænkte, og Omgangen med ham var derfor baade interessant og vækkende”.

Heinrich Behrens' Hustru:

⁴/₄ HELENE MARIE AUGUSTA JUTTING

var født den 26. Maj 1819 i Helsingør (Sct. Mariae Sogn) som andet og sidste Barn i Ægteskabet mellem Kommerceraad, Konsul, Købmand Theodor Hermann Jutting (1786—1833) og Hustru Sophie Emilie Juliane v. Nægler (1796—1864, gift 2. Gang: Berner) (⁸/₇ og ⁸/₈, Side 77).

Augusta Jutting voksede op i et internationalt Milieu: Faderen var af hollandsk Slægt, Moderen dansk, og Mormoderen af fransk Afstamning, og Hjemmets Omgangskreds, og dermed ogsaa Augustas Legekammerater, talte Repræsentanter for alle de Nationer, der paa det Tidspunkt udgjorde det store helsingørske Handelsbourgeoisii: Englændere, Tyskere, Hollændere, o. s. v. Den lille Augusta var en smuk, livlig og intelligent lille Pige, hvad bl. a. bevarede Breve fra hendes Barneaar er Vidnesbyrd om.

Da hendes Fader, kort efter at hun var fyldt 14 Aar, afgik ved Døden i Sommeren 1833, forandredes Livet fuldstændig for hende. Hendes Moder flyttede endnu samme Aar fra Helsingør og drog til Lübeck, hvor Broderen, Carl Jutting, skulde frekventere Klügmanss Handelsskole, og i den gamle Hansestad, der i saa mange Henseender kunde minde om hendes Fødeby Helsingør, tilbragte hun sine Ungpigeaar. Allerede før sin Konfirmation — denne Handling havde for hendes Vedkommende maattet udsættes til et forholdsvis sent Tidspunkt, fordi hun først skulde have lært det tyske Sprog — traf hun sin tilkommende Mand, Heinrich Behrens, og umiddelbart efter Konfirmationen blev hun, i Maj 1836, forlovet med ham. Brylluppet stod et Aars Tid senere, endnu inden hun var fyldt 18 Aar.

Vielsen fandt Sted i Lübeck den 12. Maj 1837. Dagen i Forvejen havde der været en glimrende „Polterabend“ med Bal for 96 Personer hos hendes Svoger Jacob Behrens, væsentligt for Parrets unge Venner; Selskabet trak ud til Kl. 4 om Morgenen. Bryllupshøjtideligheden den følgende Dag overværedes af ialt 56 Personer; den og de efterfølgende Begivenheder kan skildres med Augusta Juttings egne Ord: „Fredag Formiddag Kl. 12 var vor Vielse, og Pastor Funck holdt en meget smuk Tale. Højtideligheden fandt Sted hos min Moder, i det forreste store Værelse; derefter var der Frokost hos hende. Kl. 3 kørte vi til Travemünde, og selv om Afstanden var saa kort, blev Afskeden med min kære Moder dog temmelig svær for mig. Vi kom dertil Kl. 4 $\frac{1}{2}$ og blev modtaget meget straalende. Huset var helt dekoreret med Blomster, og foran Huset stod hele Badepersonalet og alle Tjenestefolkene fra Badeanstalten (som alle havde spist Middag paa Anstalten og om Aftenen dansede til Kl. 11) og bragte os

deres Lykønskninger. Ved Indgangen stod to smaa Blomsterpiger, som begge skulde fremsige et Digt til os, men som til alt Uheld gik i Staa; Kanonerne dundrede paa „Leuchtenfeld”, og i Travemünde blev der flaget overalt. — Vejret var ikke det bedste, men dog ganske godt”.

I Travemünde, der saaledes havde givet Heinrich Behrens

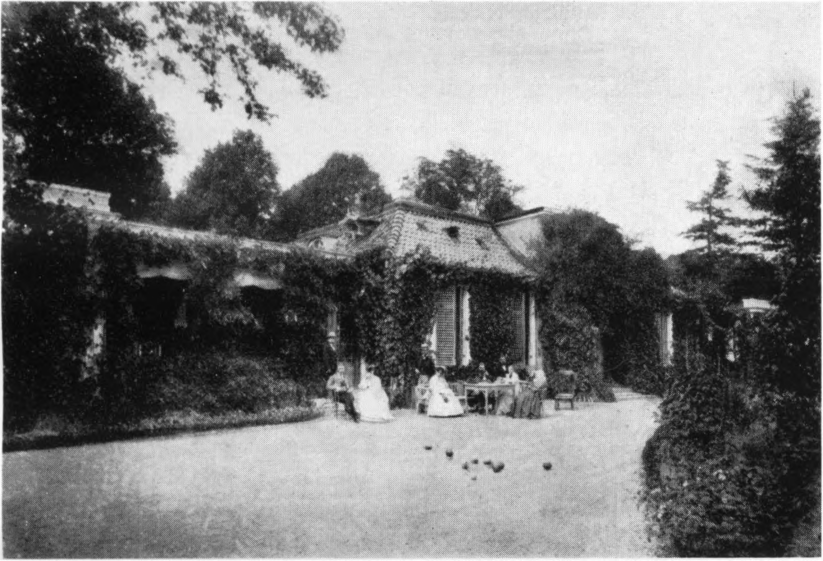

Helene Marie Augusta Behrens, f. Jutting
(1819—1853)
Maleri af ukendt Kunstner

og hans Brud en helt fyrstelig Modtagelse, tilbragte Parret Hvedebrødsdagene, og Stedets Skønhed betog helt den unge Frue, der iøvrigt kendte det godt, eftersom det var her, hun oprindelig havde truffet sin Mand. Det var Aarets mest fortryllende Tid, hun holdt sit Indtog paa, og den 15. Juni skrev hun til Moderen, ved Udsigten til Gensynet med hende: „Til paa Løverdag glæder jeg mig uhyre, da jeg skal have den Fornøielse at see Dig, jeg haaber ret, at vi faa godt Veir, her er nu saa yndigt, en fuldkommen Pragt af Sirener!” Trave-

münde var altid hendes Yndlingsopholdssted, og naar Familien om Efteraaret var flyttet ind til Lübeck, længtes hun for det meste tilbage til Badestedet, hvor der, som hun udtrykte det, var „langt gemytligere”. Det er da næppe heller noget Tilfælde, naar hun paa det eneste Maleri, der eksisterer af hende, er afbildet med et karakteristisk Travemünde-Motiv som Baggrund: Udsigten mod „Leuchtturm” og Priwall, fra Højderne bag Huset, „Rosentempel”, hvor de store Gartnerier, der hørte til Badeanstalten, laa.

Den 10. Maj 1840 fødtes det første Barn i Ægteskabet, Emilie Elisabeth, kaldet Betsy efter Heinrich Behrens Halvsøster,

Den Behrens'ke Familie-Ejendom i Travemünde (Fot. ca. 1871) Paa Trappen Heinr. Behrens

Fru Betsy Mayer – og derefter med højst 1½ Aars Mellemlum: Theodor, Adolph, Sophie og Emilie. Fra Sophies Fødsel begyndte Augusta Behrens at skranke under Symptomer paa Brystsyge, og samme Sommer, 1845, drog hun med sin Mand til Ems for at søge Helbredelse. Rejsen, der gentoges de efterfølgende Aar, foregik hele Vejen i egen Vogn. Opholdet, der hver Gang gav til Resultat, at hendes Tilstand bedredes i nogen Tid, var hende til megen Opmuntring; i Ems traf hun mange Bekendte, deris blandt ikke faa Danske, og med Badestedet som Udgangspunkt foretoges en Række Udflugter til forskellige berømte Steder, tildels pr. Jernbane, hvor saadanne var anlagt. En Række Breve, hun fra Ems skrev til sin Moder, der under hendes Fravær passede hendes Hjem i Travemünde, viser hende som en usædvanlig kærlig og omsorgsfuld Moder; Børnene er stadig i hendes Tanker, og selv de mindste Anskaffelser af Tøj og Huer til dem giver hun Anvisning paa. Hun længes ogsaa efter at høre fra dem, hvad følgende lille Udbrud i et af Brevene viser: „Er Betsy dog ikke snart saa vidt, at hun kan skrive mig et lille Brev?“ Det kan i denne Forbindelse nævnes, at hun til det sidste skrev paa sit Modersmaal, Dansk, selv om hendes – iøvrigt smukke

og klare — Sprog maaske nok efterhaanden i enkelte Retninger kom til at bære Præg af den fremmede Paavirkning.

Med Danmark og Vennerne i sit gamle Land bevarede hun en meget nær Forbindelse, og hun læste med Forkærlighed danske Bøger. Hun var en stor Beundrer af H. C. Andersen, hvis Stjerne var i stadig Stigen i disse Aar, og hvordan det end er gaaet til — der er ikke i Familien bevaret Traditioner om, at hun nogensinde har truffet Digteren — saa sendte han hende i 1840 en af sine Bøger, „Mulatten”, med Dedikation. Den lyder saaledes:

Til Fru Behrens!

Ved Trave hører jeg, jeg har Veninder,
At De min Frue er mig mild og god,
Thi sendes Dem den Blomst som sidst fremstod
dybt i mit Hjerte —
gjem den blandt Kjærminder.

H. C. Andersen.

Augusta Behrens var en ualmindelig fin og elskværdig Dame, som alle holdt af, og dertil forstandig og meget bestemt; hun havde et let Sind og bar de haarde Tilskikkelser, som Skæbnen bragte hende, med største Taalmodighed. Som ung var hun smuk, høj, med et smalt, fint Ansigt og smukke Øjne, og med blondt Haar, der senere blev helt sort. I hendes sidste Aar satte hendes svære Sygdom tydelige Spor i hendes Ydre; det fremgaar bl. a. af et Daguerrotypi fra denne Periode, paa hvilket hun ser betydelig ældre ud, end hun i Virkeligheden var, da det blev taget.

Efter det sidste Barn, Helenes, Fødsel i 1852, indtraf en afgørende Forværring i hendes Helbredstilstand: det gik hurtigt tilbage, og fra Julen var hun til Stadighed sengeliggende, indtil hun døde paa sin 34 Aars Fødselsdag, den 26. Maj 1853. Døden indtraf Kl. 6 om Eftermiddagen i Hjemmet i Lübeck; Aftenen før havde hun taget Afsked med sine Børn, og til det sidste var hun rolig og fattet, fuldt forberedt paa, hvad der forestod. Hendes Død vakte dyb og oprigtig Sorg hos alle, der kendte hende i Lübeck og Travemünde, og megen Medfølelse samlede sig om hendes Mænd, der nu stod ene tilbage med Børnene.

Til
Frøken Behrens

Mulatten.

Med Trængsel som jeg, jeg saa hvar
Lid da min Søn er mig mild
Og sandes den den blæst
som, det som
lygt i mit Hjerte - gjennem den
blæst Gjæmdero
J. S. Andersen

Originaludgaven af „Mulatten” med H. C. Andersens egenhændige Dedikation til Augusta Behrens, f. Jutting

I Ægteskabet fødtes ialt 7 Børn (1--7):

1. EMILIE ELISABETH (Betsy) BEHRENS, født den 10. Maj 1840, død den 7. November 1920. Gift (1868) med Dekanus i det kgl. danske Sundhedskollegium, Dr. med. Julius Christian Lehmann (1836—1901) (²/₁ og ²/₂, Side 19 ff).
2. THEODOR BEHRENS, født den 10. Januar 1842, død den 10. Januar 1911, ugift.
3. ADOLPH BEHRENS, født den 26. April 1843, død 1902; Kaffegrosserer i Caracas, Venezuela. Gift (1875) med Emmita Braun, Datter af tysk Apoteker Braun.
4. SOPHIE BEHRENS, født den 10. Februar 1845, død den 6. Marts 1924. Gift 1. Gang (1870) med Købmand i Manchester Christian König (død 1872). 2. Gang (1875) med Købmand i Manchester Johann Matthias Eckhoff (død 1883).
5. EMILIE BEHRENS, født den 21. September 1847, død den 29. November 1923. Gift (1871) med Købmand i Manchester, senere i Hamborg, Rudolph v. Bargaen (død 1898).
6. CARL BEHRENS, født den 14. August 1850, død den 16. November 1889, ugift.
7. HELENE BEHRENS, født 1852, død 1854.

OLDEFORÆLDRE

KINAKAPTJEN

81 JOHAN FREDERIK LUDVIG LEHMANN

var født i København den 20. Oktober 1765 (døbt i Trinitatis Kirke den 26. Oktober) som Søn af Thez og Porcelænshandler, senere Graver ved Frederiks tyske Kirke Johan Julius (Christian) Lehmann (1735—1794) og Hustru Ane Margrethe Smith (1738—1813).

Joh. Fr. Ludv. Lehmann gik tidligt til Søs — Faderen synes, vel paa Professionens Vegne, at have haft mange Venner blandt Kinafarerne — og blev i 1783, næppe 18 Aar gammel, 2. Reservestyrmand i Det Asiatiske Compagnis Skib „Disco“, med hvilket han sejlede paa Indien. I 1785 søgte og fik han Afsked i Trankebar for at tiltræde en Plads som 3. Styrmand i et hjemgaaende „particulairt“ (d. v. s. privat) Skib, og i Tiden derefter sejlede han formentlig med andre Rederiers Skibe. I 1788 indtraadte han imidlertid paany i Det Asiatiske Compagnis Tjeneste, og han tilhørte nu dette til sin Død. 1788—1789 var han paa Kinarejse med „Mars“ som 3. Reservestyrmand, og ogsaa senere foretog han Rejser til Kina: 1792—1793 som 3. Reservestyrmand i Fregatten „Cronprintz“ og 1794—1795 som 2. Reservestyrmand i Fregatten „Dannemark“. 1796—1797 var han 4. Styrmand i „Dannemark“ paa en IndiensRejse, og 1797 tiltraadte han som 3. Styrmand en Rejse med „Cronprintz“, der imidlertid havarerede i Vesterhavet. 1798—1800 var han som 3. Styrmand i Kina med Fregatten „Kongen af Danmark“ og 1802—1803 ligeledes i Kina med „Cronprintz“, nu som 2. Styrmand.

1804—1805 var han i Indien som Overstyrmand paa Fregatten „Holsteen”, og i 1806 gik han som Overstyrmand i Fregatten „Norge” ud paa den Rejse til Batavia, der skulde blive hans sidste. Under Opholdet i Batavia blev Skibets Fører, Kaptajn Jens Axelsen Holm (f. 1751) bortrevet af Malaria; Lehmann blev hans Efterfølger som Kaptajn, men kom kun til at fungere en

Kina-Kaptajn Joh. Fr. Ludv. Lehmann (1765—1807)
Farvelagt Blyantstegning
(formentlig af C. F. Löffler)

god Maanedes Tid og under de vanskeligste Forhold. Sygdommen hærgede haardt blandt Besætningen og ramte tilsidst ogsaa ham; han blev daarligere og daarligere og døde i Land den 29. Septem-ber Kl. 6 om Morgenen. Endnu samme Eftermiddag blev han begravet; hans Ejendele forsegledes og hjemgik med Skibet.

Kaptajn Lehmann var en rask Sømand og et fint og kultiveret Menneske, hvad bl. a. hans efterladte Breve giver Indtryk af. Han havde tjent godt paa disse Rejser — alene den næstsidste indbragte ham 12 -15000 Rigs-

daler. Ogsaa mange Kunstgenstande hjemførte han, kinesisk og ostindisk Porcelæn og Fajancer; en Del deraf er endnu i hans Efterkommeres Eje, saaledes ogsaa hans Skibskiste, en stor pragtfuld Kamfertræs-Kiste, voksdugbetrukken og med brede Messingbeslag. Hans Rejser er, paa Grundlag af hans Breve, i Detailler skildrede i Julius Lehmanns ovennævnte Bog: Til Østen under Sejl.

Kinakaptajn Lehmanns Hustru,

⁸/₂

ELLEN MARGRETHE NYEGAARD

med hvem han blev gift den 8. August 1797 i København, var født den 13. November 1773 i København som ældste Datter af

Blokdrejermester Søren Nielsen Nyegaard (c. 1733—1797) og 2. Hustru Sidsel Cathrine Poulsen (c. 1742—1782).

Hun var en stærk, særpræget og viljefast Kvinde, der med Sjælsstyrke bar den Ulykke, der ramte hende, da hun efter kun 10 Aars Ægteskab mistede sin Mand. Under normale Forhold vilde hun have været velstillet med de ikke ubetydelige Midler, han efterlod hende, men ved Pengevæsenets Forfald og Statsbankerotten i 1813 udslettedes de ganske, og hun var henvist til at leve af en uhyre beskedne Pension fra Kompagniet. Men ved Sparssommelighed klarede hun sig igennem, og hun naaede at se, at det gik begge hendes Børn godt — Sønnen, Toldembedsmanden Joh. Chr. Julius Lehmann kunde hun endda være særlig meget for i den meget vanskelige Tid, han maatte igennem efter sin første Hustrus Død. Et Blyantsportræt fra c. 1844 af Ellen Margrethe Lehmann, tegnet af den senere Professor Fr. Vermehren, er blevet klassisk i dansk Kunst. I sine sidste Aar var hun i Huset hos Svigersønnen, Borgmester D. G. Bentley, hvor hun døde den 5. Marts 1848.

Ellen Margrethe Lehmann, f. Nyegaard
(1773—1848)
Farvelagt Blyantstegning

I Ægteskabet mellem Johan Frederik Ludvig Lehmann og Ellen Margrethe Nyegaard var der 3 Børn (1—3):

1. CECILIA CATHARINA LEHMANN, født i København den 4. Juni 1798, død paa Frederiksberg den 23. Januar 1882; gift den 11. December 1815 i Køge med Borgmester og Byfoged i Køge, senere Borgmester i København, Daniel Gottwald Reimer Bentley, født den 13. December 1786 i København (Nicolai Sogn), død den 13. Juni 1869 smst., Søn af Fabrikant, Silke-

farver Michael Richard Bentley (1751–1788), og Hustru Maria Margrethe Reimer (1753–1812).

2. JOHAN CHRISTIAN JULIUS LEHMANN, født i København den 10. April 1801, død smst. den 14. Marts 1888 (⁴/₁, Side 49).
3. LUDVIG LEHMANN, født i København 1807, død 1808 sammesteds.

SOGNEPRÆST
RASMUS FOG

⁸/₃

var født den 28. November 1762 i Højelse, som Søn af Sognepræst til Højelse og Lellinge, Jørgen Rasmussen Fog (1713–1769) og Hustru Edel Cathrine Sørensdatter Lemvig (1741–1802).

Rasmus Fog mistede sin Fader, da han var syv Aar gammel og han fik sin Opdragelse paa Herlufsholm, hvorfra han blev Student i 1780 sammen med sin 10 Maaneder ældre Broder, Søren Lemvig Fog, den senere Sognepræst til Idestrup. Rasmus Fog tog, velsagtens fordi han var nødt til det af økonomiske Grunde, ligesom Broderen, sin teologiske Embedseksamen paa knapt 5 Aar, men Resultatet var for hans Vedkommende daarligt, idet han fik non contemendus. I 1789 blev han Kapellan til Køge og Ølsemagle Menigheder, kaldedes i 1796 til Sognepræst ved Sct. Mortens Kirke i Næstved og vendte herfra i 1804 tilbage til Køge som Sognepræst. Som saadan virkede han til sin Død den 6. August 1817.

I Ægteskabet med

⁸/₄ JOHANNE HENRIETTE [i Kirkebogen: Henrica]
MÜLLER

døbt den 4. November 1768 i København (Vor Frue Sogn) død den 22. November 1851 smst., Datter af Skrædermester David Müller (c. 1732–1805) og Hustru Charlotte Sophie Kiefert (Siefert) (1742–1815) med hvem han, hos hendes Farbroder Pastor Mich. Chr. Müller, blev gift i Lyngby den 14. April 1790, havde han 10 Børn (1–10):

1. JØRGEN DAVID FOG, født 21. Februar 1791, død 11. December 1850, Godsforvalter paa Selchausdal, gift 1. Gang (1815) med Regitze Marie Weiss (død 1828), 2. Gang (1832) med Hermandine Kirstine Borgen (1793–1885).
2. CHARLOTTE CATHRINE FOG, født 2. December 1792, død 18. Oktober 1867, gift med Pladsmajor i København Wilhelm Cathala, født den 15. Juli 1790, død den 14. November 1841.
3. CHRISTIAN LEMVIGH FOG, født den 1. Maj 1795, død som Barn.
4. SØREN LEMVIGH FOG, født 26. Oktober 1798, død 13. Oktober 1853, Prokurator i Slagelse, gift (1832) med Henriette Elise Martensen, født den 26. Oktober 1807, død den 24. Juli 1887.
5. HENRIK GEORG FOG, født 13. August 1800, død 14. April 1868, Toldforvalter i Slagelse, gift (1821) med Johanne Diderikke Rønne, født den 18. November 1801, død den 28. December 1879.
6. HELENE DOROTHEA CHRISTINE FOG, født 6. Maj 1803, død 4. August 1837, gift (1828) med Etatsraad, Toldkasserer Johan Christian Julius Lehmann ($\frac{1}{1}$ og $\frac{1}{2}$, Side 49 ff.).
7. BOLETTE BENJAMINE FOG, født 3. Marts 1805, død 28. April 1886.
8. MICHAEL CHRISTIAN FOG, født 7. Marts 1807, død 27. Maj 1864, Toldassistent i Holbæk.
9. WILHELMINE LOUISE FOG, født 7. Marts 1807, død 19. Februar 1855.
10. ERASMINE HENRIETTE FOG, født 23. Juli 1810, død 14. Marts 1888, gift (1844) med Etatsraad, Toldkasserer Johan Christian Julius Lehmann (han gift 1. Gang med Søsteren Helene Dorothea Christine, se ovenfor under 6.).

Efterslægt iøvrigt: se Hiort-Lorenzen: Slægten Fog, 2. Udg. Kbh. 1906, Side 25 ff.

KØBMAND I LÜBECK
JACOB BEHRENS

875

var født den 14. Januar 1759 i Liensfeld ved Eutin som næstældste Søn af Gaardejer Jacob Behrens (1710–1768) og Hustru Engel Magdalene Kasch (1723–1769).

Købmand i Lübeck, Jacob Behrens
(1759–1829) (Miniature)

Jacob Behrens, der blev Stamfader til den lübeckske Del af Slægten Behrens, blev forældreløs i en Alder af kun 10 Aar. Han blev en Tid i Huset hos Broderen Johann Christian i Liensfeld, men følte sig ikke tilfreds, da han gerne vilde lære noget mere end han kunde der. Da han ikke paa anden Maade kunde faa sit Ønske opfyldt, løb han bort og gik paa sin Fod til Lübeck, hvortil han efter tre Dages Forløb ankom den 17. Januar 1774; han henvendte sig til en Tante, der boede ved Traven i Nærheden af Holstens-

strasse og bad hende om at tage sig i Huset, hvad hun ogsaa gjorde.

Efter at have gaaet i Skole et Aars Tid kom han i 1775 i Handelslære hos Peters & Tesdorpf, hvor han var i Lære i 8 Aar til Paasken 1783; muligvis er han ogsaa blevet i Firmaet efter Læretiden. I 1788 fik han Borgerskab som „Krämer” og drev nu selv Handel en gros, særlig paa Portugal, hvor han bl. a. stod i Forbindelse med det Lindenbergske Hus. Da han var en dygtig og driftig Mand, havde han ikke alene sit, nu forlængst nedrevne Hus, i Breitestrasse lige overfor Jacobi-Kirken, men han købte ogsaa Landejendommen Marly uden for Lübeck.

Denne Ejendom, der senere er faldet for Byens Vækst udenfor Stadsgravene, laa tæt Øst for Burgthor ved Wakenitz og bestod egentlig af 2 Gaarde, en Hovedgaard og en Bigaard. Den var meget gammel og nævnes (under Navnet „Ackerhof“) allerede i 1293, da Henrik Løve skænkede den til Sct. Johannes Kapel. Senere var den bl. a. i Slægterne Tode, v. Brömsen og v. Wickedes Eje; i 1506 blev den afbrændt af mecklenburgske Krigsfolk og 28 Aar senere af Danskerne. Jacob Behrens boede paa Marly om Sommeren og drev iøvrigt Ejendommens ret betydelige Landbrug paa sædvanlig Vis. Der var en anselig Mejeri-drift, mange Frugttræer og store Karussedamme; meget af dette tilsaa han selv og fik i den vidtstrakte Have Lejlighed til at dyrke sin Passion for Blomster.

Han havde ogsaa andre Interesser, bl. a. for Kunst, og han var Ejer af en ret omfattende Malerisamling. Han var en køn

Mand med et klogt Ansigt, og alle satte Pris paa ham. Han stod i venskabelig Forbindelse med de første Familier i Lübeck, hvor han i det hele indtog en højt anset Position. Bl. a. dette var vel medvirkende til, at han blev et af de Gidsler, som Franskmandene i 1806 efter at have erobret Staden, tog med sig til Hamborg. Han døde i Lübeck den 1. Juni 1829 efter nogen Tids Svagelighed.

Jacob Behrens var to Gange gift, første Gang med Sophie Elisabeth Galindo, der var født den 12. Marts 1759 i Haag af spansk-engliske Forældre; de blev viet den 13. November 1788. Hun var Guvernante i Lübeck og skal have været meget smuk.

Sophie Dorothea Behrens, f. v. Möhring
(1777—1807) (Pastel)

Dette Ægteskab varede kun i 10 Aar, idet hun døde allerede den 7. Juni 1798. Da han i 2 Aar havde været Enkemand, begyndte han at tænke paa at gifte sig igen, og denne Gang var hans Øjne faldet paa en ung Pige af adelig Slægt

⁸/₆

SOPHIE DOROTHEA MÖHRING,

født i Lübeck den 27. Maj 1777, Datter af Major Joh. Gottlieb Möhring (1735--1820) og Hustru Helene v. Brömben (1748--1803).

Jacob Behrens, der dengang var over 41 Aar gammel, var selv noget betænkelig ved at fri til den fornemme unge Pige, der oven i Købet var et Stykke af en Skønaand, meget begavet og litterært dannet, men ved gode Venners Mellekomst blev Sagen ordnet, og den 26. September 1800 stod Brylluppet i Kirken i Travemünde, hvor hendes Fader netop var blevet Kommandant.

De levede meget lykkeligt sammen, men ikke faa i hendes Familie mente, at hun havde giftet sig under sin Stand. En gammel Dame af hendes Slægt, der boede i Lübeck, og som jævnligt kom paa Besøg hos Jacob Behrens, underholdt, naar Heinrich Behrens ledsagede hende hjem fra disse Besøg, sin Ledsager med Betragtninger om den Mesalliance, hans Moder havde begaaet ved at gifte sig med hans Fader.

Sophie Dorothea Behrens døde i Lübeck den 31. Oktober 1807.

Jacob Behrens havde ialt 9 Børn (1--9):

Af 1. Ægteskab:

1. MARGRETHE SOPHIE BEHRENS, født den 5. Juli 1789, død den 29. Oktober 1833, Ejer af Marly.
2. JACOB BEHRENS, født 9. Februar 1791, død den 19. April 1852. Købmand og Senator i Lübeck. I hans Hus, i Königsstrasse, boede Kong Christian den Ottende og Dronning Caroline Amalie under deres Besøg i Lübeck den 1. September 1840 (se herom: Berlingske Tidende 17. September 1840). Gift med Catharina Augusta Green, født den 9. Marts 1800, død den 26. Juni 1829.

3. ELISABETH (Betsy) HENRIETTE BEHRENS, født den 16. December 1794, død den 9. Marts 1865 i Lübeck. Gift med Købmand i Lübeck Andreas Mayer, født den 4. August 1784 i Gottleben v. St. Gallen, Schweiz, død i Lübeck den 23. Marts 1865.

Af 2. Ægteskab:

4. JACOBINE BEHRENS, født den 4. Juli 1801, død den 9. Juli 1803.

5. DOROTHEA BEHRENS, født den 24. September 1802, død den 19. December s. A.

6. HEINRICH BEHRENS, født den 8. Januar 1804 (⁴/₃ Side 57).

7. WILHELM BEHRENS, født den 30. September 1805, død i Brasilien den 11. Marts 1845.

8. SALOME BEHRENS, født den 23. September 1807, død den 26. August 1810.

9. ADOLPH BEHRENS, født den 23. September 1807, død den 12. Januar 1825.

KOMMERCERAAD, KONSUL

⁸/₇ THEODOR HERMANN JUTTING

var født i Leer i Oldenburg den 10. Januar 1786 som eneste Søn af den hollandske „Receptor” Johan Gerhard Jutting og Hustru Augusta Berlage fra Jever i Oldenburg.

Som ganske ungt Menneske kom han, i Sundtoldens sidste gode Aar, til Helsingør, hvor han fik Ansættelse i det derværende hollandske Firma Arent van Deurs Enke & Co., der ejedes af Jean Jacob Claessen, og i dette skabte han sig ret hurtigt en Karriere.

Firmaet havde, da Jutting kom til Helsingør, til Huse i den smukke Ejendom Strandgade 93, som Claessen havde ladet opføre 1791—92, og som endnu kaldes det Claessenske Palæ, og saa efter at det i 1940 er indrettet til Lodsstation. Efter Claes-

sens Død i 1806 og Handelens Ophør under Krigen i Forbindelse med Statsbankerotten i 1813 kom Huset i Betalingsvanskeligheder; det rekonstrueredes da under Navnet A. van Deurs & Co. med Enkefru Claessens Svigersøn Joh. Chr. Borries og Theodor Hermann Jutting som Indehavere.

23. Januar 1817 fik Jutting Borgerskab som „Commissionær“

Kobmand, Konsul i Helsingør Theodor Herman Jutting
(1786—1833)

Maleri af ukendt Kunstner ca. 1832

i Helsingør, men allerede før den Tid, bl. a. ved sit Bryllup, kaldes han Grosserer. Borgerskabsprotokollen beretter: „Hr. Theodor Herman Jutting mødte og bad om at vinde Borgerskab som Commissionær her i Byen, i hvilken Henseende det, forsaavidt det kongel. Artillerie vedkommer, blev bemærket, at han paa Grund af han var erkjendt for nærværende Tiid aldeles uduelig til Hans Majestæts Krigs-Tjeneste; var derfor interimistisk fritaget for at indtræde i det borgerlige Artill. Korps, dog at dets lovlige Ret forbeholdes i det Tilfælde

hans Helbreds Tilstand maatte forbedres, at han kunde være skikket til slig Tjeneste — og da saaledes ikke var noget mod hans Ønskes Opfyldelse, saa aflagde han den sædvanlige Borger-Ed — — —”. Det fremgaar af denne Protokoltilførsel, at Jutting allerede den Gang har været svagelig af Helbred og ikke har kunnet opfylde sine militære Borgerpligter.

Efter den 30. Oktober 1816 at have holdt Bryllup med Juliane Sophie Emilie Nægler fik han og hans Hustru deres Hjem i den Ejendom paa det nordøstlige Hjørne af Allégade, som hans Svi-gorfader, Slotsforvalter, Oberstløjtnant C. L. D. v. Nægler ejede.

Ejendommen Strandgade Nr. 93, det Classenske Palæ i Helsingør (th),
Domicil for Theodor Hermann Juttings Forretningsvirksomhed i Sundstaden

De førte et ret stort Hus og færdedes dels i Officerskredse, dels blandt de mange fremmede Handelsfolk, der dengang boede i Helsingør. Enkelte Navne faar man ved at undersøge, hvem der var Vidner ved deres Vielse og Faddere ved deres Børns Daab: Juttings Kompagnon, Borries, Kammerherrerinde v. Krogh, gift med Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer, Kammerherre Ad. Gottl. v. Krogh, Fru v. Dudden, Regimentskirurg August Georg Møller og flere. Af Børnene var Sønnen Joh. Carl Jutting, født 1818, svagelig og hjemmedøbtes; han fremstilledes i Mariekirken den 15. August 1819, samme Dag som hans Søster Helene Marie Augusta, født 1819, blev døbt.

Theodor Hermann Jutting var en dygtig og en anset Mand, og kom hurtigt til at indtage en fremskudt Position i det helsingørske Borgerskab; i 1828 blev han kgl. preussisk Vicekonsul i Helsingør og belønnedes nogle Aar senere for sin Tjeneste som saadan med Titel af „Commerzienrath”. Han var ualmindelig elskværdig og vellidt og dertil overordentlig proper som kun Hollændere kan være det. Han var meget velstaaende, indtil der i Firmaet forekom et større Bedrageri, hvilket han i økonomisk Henseende ikke overvandt inden sin alt for tidlige Død.

Episoden bevirkede, at Handelshuset A. v. Deurs & Co. likvideredes, og i Maj 1832 fik han Bevilling til Proklama for Firmaet.

Umiddelbart i Forvejen havde han sammen med Købmand Carl Prytz, af den gamle helsingørske Handelsslægt, oprettet et Klareringshus, Jutting & Prytz. Dette udfoldede straks en betydelig Virksomhed, omend der var Kolleger, der mente, at det brugte haarde Midler, bl. a. i Retning af Underbud m. H. t. Sundstoldklareringen. Ret længe fik Jutting ikke Lejlighed til at arbejde med det, idet han døde efter et Par Aars Forløb. Maaske skaanedes han dog derved for Skuffelser og Modgang; det var Nedgangstider, der nu stod for Døren, og Prytz — der iøvrigt blev hans Efterfølger som preussisk Vicekonsul — maatte kæmpe haardt, hvilket bl. a. fremgaar af Breve til Juttings Enke, der vedblev at være økonomisk interesseret i Forretningen.

Theodor Hermann Jutting døde i sit Hjem i Helsingør den 23. Juli 1833 efter et langt og smertefuldt Sygeleje. Hans Død vakte Deltagelse i vide Kredse, og i Helsingørs Avis fremkom hele to Mindedigte, begge desværre uhyre naive og intetsigende. Han begravedes den 30. Juli i det Gravsted paa Helsingør Kirkegaard, hvor et halvt Aar i Forvejen hans Svigermoder, Oberstinde Nægler, var stedt til Hvile, og hvori senere hans Hustru, hans Søn og dennes Hustru blev begravet. Enken takkede Dagen efter i Helsingørs Avis „de ærede Herrer, som ledsagede min afdøde Mand til sit Hvilested” — endnu den Gang gik Damer ikke med til Begravelser paa Kirkegaardene.

Theodor Hermann Juttings Hustru:

^{8/8} JULIANE SOPHIE EMILIE v. NÆGLER

hvem han viedes til i hendes Hjem paa Kronborg den 30. Oktober 1816, var født paa Kronborg den 25. September 1796 som Datter af Kaptajnavgtemester, Slotsforvalter, senere Oberst C. L. D. v. Nægler (1766—1844) og Hustru Helene Marie d'Aubert (1772—1832).

Ved hendes Daab i Kronborg Slotskirke den 4. November 1796 var bl. a. Slottets Kommandant, Oberst, senere Generalmajor E. H. Stricker, Konsul Joost Jacob van Aller, Konsul Henrik Thalbitzer og Raadmand Laur. Chr. Estrup Faddere; disse Navne sammen

med Fadderne ved Broderen Carls Daab et Aarstid senere: Toldinspektør ved Øresundstolden, Kaptajn A. A. v. Berner, Generalkonsul Charles Fenwick, Konsul Fr. de Lilliendal, Fru Godenius, Enke efter Handelsmanden C. F. Godenius, og endnu flere, angiver tilstrækkeligt det Milieu, hun voksede op i. Særlig nær var den juttingske Familie knyttet til den Brown'ske: Associé i Huset Chapman, Brown & Co. Nicolas Brown og Hustru, født Betsy Elphinstone; en Datter herfra, Melior Brown, blev senere gift med Emilie Nægler's Broder, Jeremias Frants Christian Nægler. Med sine Forældre besøgte Emilie Nægler ofte deres Venner paa disses Landsteder og lærte her bl. a. Ridekunsten, i hvilken hun allerede som ganske ung Pige opnaaede stor Færdighed.

20 Aar gammel blev hun gift med Theodor Hermann Jutting og levede derefter i et lykkeligt, men kort Ægteskab med ham. Med

seks Maaneders Mellemrum mistede hun 1832-1833 først sin Moder, derefter sin Mand, og meget hurtigt efter dennes Død forlod hun Helsingør og drog til Lübeck af Hensyn til Sønnens Handelsuddannelse. Hernede fik hun Datteren Augusta gift, og til dennes Hjem i Lübeck og Travemünde knyttedes hun meget nært, saaledes at hun kom til at føle sig hjemme her paa disse Egne.

Forbindelsen med Vennerne og Slægtingene i København og Helsingør opretholdt hun dog stadig, og meget ofte gik hendes Vej fra Lübeck til den danske Hovedstad, skønt Rejseforholdene den Gang var baade primitive og besværlige. En Rejse i 1840 mellem de to Byer maatte hun f. Eks. anvende over 5 Dage

Sophie Emilie Juliane Jutting, f. Nægler,
senere g. Berner (1796—1864)

Helsingør 1833. Motiv paa en Vase fra den kgl. Porcellænsfabrik,
skænket Emilie Jutting ved hendes Bortrejse fra Helsingør

paa: den 23. Januar Kl. 11 tog hun med Dagvognen nord paa; Kl. 4 var hun i Eutin og henimod Midnat i Preetz, hvor der overnattedes. Tidligt næste Morgen gik Turen videre; i Kiel skiftedes Heste, og den 24. om Aftenen var man i Slesvig, hvor der overnattedes. Kl. 5 næste Morgen fortsattes der over Flensborg og Aabenraa til Haderslev. Den 26., ligeledes om Morgen Kl. 5, gik Turen videre over Kolding til Snoghøj; her blev der en Ventetid paa flere Timer som Følge af daarligt Vejr, og først ved 2-Tiden kunde Overfarten finde Sted, saa man den Dag kun naaede til Odense, hvor der paany overnattedes. Næste Dag, den 27., rejste hun videre; Overfarten over Store Bælt var saa gunstig, at den kun varede 2½ Time, og denne Dag naaedes Slagelse, hvor der overnattedes; endelig den 28. om Eftermiddagen fandt Ankomsten til København Sted.

Blandt Bekendte, Emilie Jutting især besøgte udover Familiens Kreds, var Grev Dannemands paa Aastrup og Prinsesse Juliane Sophie af Hessen-Philippsthal-Barchfeld, Kong Christian den Ottendes Søster, de to Steder, hvor hun vel for Alvor førtes sammen med den sidstnævntes Hofchef, Kammerherre George Alexander Berner, hvem hun senere ægtede. Under det nævnte Besøg i 1840 var hun ogsaa hos Thorvaldsen: „I Thorvaldsens

Atelier var jeg i Onsdags Formiddags. Der er superbe Ting, men hans Personlighed er saa elskelig, at han beskæftigede mig mere end alle hans Kunstværker; da vi gik, gav han os Haanden med en Venlighed, som ikke lader sig beskrive -- jeg var ganske henrykt".

Emilie Jutting var en smuk og statelig Dame. Hun beholdt sit Hjem i Lübeck, hvor hun var megetsammen med den Behrens'ke Familie. Hun holdt meget af Børnene, og de meget af hende, som jo var den eneste „Grossmama", de kendte, og hun var meget god imod dem. Forholdet til Svigersønnen var noget køligere, hvilket bl. a. skyldtes den store Forskel i deres Karakter-Egenskaber; hun var meget ubestemt og noget nervøs og vilde gerne have, at der skulde tages Hensyn til hende, ligesom hun selv var venlig og imødekommende mod andre. For sine Børns Skyld gjorde Behrens dog en Del for hende og byggede hende det for Enden af Lindealleen i Travemünde beliggende Hus (senere kaldet „Sanssouci"), som hun dels selv beboede, dels lejede ud til andre for at bøde paa sine forholdsvis smaa Indtægter.

Under sine hyppige Ophold i Danmark lod hun sig af Hofchef, Ritmester, Kammerherre George Alexander Berner, som hun havde kendt gennem mange Aar, og hvis Ungdoms Sværmeri hun vistnok havde været, overtale til at gifte sig med ham. (Om Kammerherre Berner, se: Hans Berner Schilden Holsten og Alb. Fabritius: Lehnsbaron Hans Berner Schilden Holstens

Emilie Jutting's Hus i Travemünde, for Enden af Alléen i „Badegarten" (Fot. 1939), bygget af hendes Svigersøn Heinrich Behrens

Slægtebog I, 1. S. 151). Vielsen fandt Sted hos hans Slægtning, Grev Dannemand, i Kapellet paa Aastrup den 16. Oktober 1852. Hun fik nu en Aarrække sin Vinterbolig i København i Amalie-gade Nr. 151, nuv. Nr. 17, en af de smukke Ejendomme lige overfor det gule Palæ. I dette havde Tronfølgeren, Prins Christian (IX) og Prinsesse Louise deres Hjem, og Emilie Jutting, nu Berner, fortalte ofte, hvorledes hun tværs over Gaden havde kunnet følge den stadig voksende Families Færden i Palæet og bl. a. havde set Danmarks vordende Dronning sidde paa en Forhøjning ved Vinduet og sy Hatte til sine Døtre.

Emilie Juttings og Kammerherre Berners Haab om i den ældre Alder at kunne være noget for hinanden --- han havde i 1850 mistet sin første Hustru, der var født Komtesse Sophie Anna Juliane Margaretha Holck-Winterfeld --- skuffedes ganske. Hun levede kun nogle faa Vintre sammen med ham i København, medens hun om Sommeren boede alene i Travemünde, og fra 1856 vendte hun ikke mere tilbage til ham, uden at de dog nogensinde blev skilt. Sit Hjem i Lübeck havde hun ikke længere, men boede nu i sit Hus i Travemünde, hvor hun døde den 14. December 1864 efter næsten et halvt Aars svær Sygdom. Nogen Tid senere begravedes hun ved sin første Mands Side paa Helsingør Kirkegaard.

I Theodor Hermann Juttings Ægteskab med Emilie Nægler var der 2 Børn (1--2):

1. JOHAN CARL JUTTING, født den 23. Marts 1818 i Helsingør (Sct. Mariæ Sogn), død den 2. Marts 1883 smst. Bankdirektør i Sct. Petersborg, senere Ejer af „Sommariva” ved Helsingør (se iøvrigt Side 24), gift (10. September 1868 i Kbh.) med Dorothea (Thea) Gottlieb, født den 16. November 1836 i København (Holmens Sogn), død den 25. Maj 1918 i København, Datter af Admiral Johan Ludvig Gottlieb (1809--1886) og Hustru Jensine Vilhelmine Erine Holgine Bjørn (1815--1892).
2. HELENE MARIE AUGUSTE JUTTING, født den 26. Maj 1819, gift Behrens (⁴/₄ Side 26).

TIPOLDEFORÆLDRE

THEHANDLER, GRAVER

1671

JOHAN JULIUS LEHMANN

var født i Fredericia (Trinitatis Sogn) den 1. Januar 1735 som Søn af Musketer, senere Grenader Andreas Lehmann (ca. 1705 — efter 1752) og Hustru Pernille Jacobsdatter (1713—1792).

Som ungt Menneske kom han til København, hvor han efter Familietraditionen skal have haft Plads som Tjener i et Herskabshus, det samme, i hvilket hans Skolekammerat og senere Hustru Anne Marie Smith, tjente. Den 27. Marts 1765 erhvervede han „Borgerskab at handle med The og Porcellain samt tillige at være Spækhøker” i København. Hvor han drev Forretning, vides ikke, men ved Børnenes Daab, henholdsvis i 1765 og 1773, boede han i Landemærket og har da vel haft sin Virksomhed i dette Kvarter. Af større Omfang blev den næppe nogensinde, hvilket bl. a. fremgaar af den Omstændighed, at hans Navn ikke er at finde i Vejviseren. En Mand af en vis Anseelse har han dog utvivlsomt været, med baade gode Forbindelser og mange Venner; Fadderlisterne ved Børnenes Daab giver et Indtryk heraf; de tæller Navne som Generalfiskal Wiwet, Raadmand Hofgaard, Løjtnant Gyldenfeldt, Justitsraad Holmsted, Købmand Johan Ludvig Scin og Kinakaptajn Niels Olsen Peltz. Men efterhaanden er det af en eller anden Grund gaet tilbage for ham — Hustruen bruger mange Aar senere i en Ansøgning den Vending, at hans Næringsvej ved indtrædende Uheld blev kummerfuld, og at hans svagelige Helbred forkortede hans Dage — og ved formaaende Venners Hjælp blev han derfor

hjulpet ind i anden Virksomhed. Efter Ansøgning fik han til-
delt Graver-Tjenesten ved den tyske Frederikskirke paa Christi-
anshavn, hvor han fik en lille Tjenestebolig ved Kirken. Meget
Glæde fik han ikke af Bestillingen, idet han allerede Aaret efter,
den 13. Juni 1794, døde som Følge af Vattersot. Han blev be-
gravet paa den til Kirken hørende Kirkegaard. Både Jord og
Salmesang var fri paa Grund af hans Tilknøytning til Kirken.

I December 1763 ægtede han i Nicolai Kirke

¹⁶/₂

ANNE MARIE SMITH

Hun var født 1738; Fødestedet angives kun til „Jylland”.
Det er forgæves efterforsket, navnlig er den Mulighed under-
søgt, om det kunde være et af Fredericias Sogne, hvilket dog
ikke har vist sig at være Tilfældet.

Hun skal som nævnt være kommet til København som Kam-
merpige. Efter Mandens Død ernærede hun sig ved Haand-
arbejde i Forbindelse med en lille Pension fra Kirken. Ogsaa fra
Postvæsenet havde hun, uvist af hvilken Grund, en lille Pension.
Hun døde den 8. April 1813 paa Frederiks Hospital. Begravel-
sen fandt Sted paa Frederikskirkens Kirkegaard. Den kendte
Pastor Massmann, der var Kirkens Sognepræst, talte.

I Ægteskabet var en Datter, Magdalene Maria, gift med
Snedkermester Jacob Østrup i København, og Sønnen, Johan
Frederik Ludvig Lehmann (⁸/₁ Side 69).

BLOKDREJERMESTER

¹⁶/₃

SØREN NIELSEN NYEGAARD

var født ca. 1733 og opgiver selv til Borgerskabsprotokollen Fø-
destedet som København; Fødselen har imidlertid ikke kunnet
konstateres, hvilket dog kan skyldes, at der er Lakuner i de
københavnske Kirkebøger omkring det paagældende Tidspunkt.

Søren Nielsen Nyegaard træffes tidligst i 1765, da han i Var-
tov Kirke holder Bryllup første Gang. Han kaldes ved denne
Lejlighed Skibstømmermand, og umuligt er det ikke, at han har
sejlet, maaske endda i Flaadens Tjeneste. Den 8. Januar 1768
erhvervede han imidlertidagl. Bevilling til at handle med ost-

indiske og kinesiske Varer tilligemed al Slags Sukker, The etc. og 19. December 1768 fik han, ligeledes ved kgl. Bevilling, Borgerkab som Drejer i København. Dette Haandværk, der maa anses for hans egentlige, maa han dog — formentlig som Friester — have beskæftiget sig med ogsaa før den Tid, idet han den 15. Juli 1768 fik kgl. Bevilling til at maatte holde „en til hielp paa Dreijer Professionen“. De to Erhverv udøvede han sideløbende, hvilket bl. a. fremgaar af Skiftet efter ham, der udviser udestaaende Fordringer vedrørende dem begge.

Samtidig med at han etablerede sig selvstændigt, fik han Foden under eget Bord, idet han den 20. Juni 1768 ved Køb erhvervede Ejendommen Sct. Annæ Øster Kvarter, gl. Mtr. Nr. 40, nye Nr. 89 = St. Strandstræde 7 (opr. Nr. 124); her boede han til sin Død i 1796. Hans Forhold var gode og jævnt borgerlige, ved Folketællingen 1787 havde han en Pige og en Dreng i sin Tjeneste.

Hans og hans Families Omgangskreds har, viser bl. a. Faderlisterne, været velstillede københavnske Haandværksmestre, Handlende, Skippere samt Embedsmænd. Blandt disse var den norskfødte Regimentskvartermester Christian Flor, Fader til den senere saa kendte Skolemand og Politiker Chr. Flor; Regimentskvartermesteren var Fadder til Søren Nyegaards Børn af 3. Ægteskab, foruden at han var Værge (ved Skiftet efter S. N.) for Døtrene af 2. Ægteskab, og han maa saaledes have staaet Familien særlig nær. Det synes iøvrigt som om Nyegaard, vel gennem sin 3. Hustru, der var norsk, har haft Tilknytning til norske Kredse i Hovedstaden.

I sine senere Aar var Søren Nyegaard plaget af Gigt, og han døde af denne Sygdom den 5. November 1796, medens Byens Kirkeklokker endnu ringede for den nylig afdøde Enkedronning Juliane Marie. Han begravedes den 11. November, formentlig paa Garnisons gamle Kirkegaard ved selve Kirken; han betegnes i Skiftet som Blokke- og Rokkedrejmester; i Vejviseren kaldes han blot Blokkedrejer.

Søren Nielsen Nyegaard var tre Gange gift. Første Gang ægtede han, den 16. Oktober 1765 i Vartov Kirke, Maren (Marie) Pedersdatter fra Taasinge, Datter af Peder Christensen. Hun døde allerede den 24. Oktober 1766. Tredje Gang giftede

han sig den 16. December 1783 i Garnisons Kirke (danske Menighed) med en Søster til den senere General Olaf Ryes Moder, Maren Charlotte Lind, som overlevede ham.

Hans anden Hustru hed:

16/4

SIDSEL CATHRINE POULSEN

og var født i København ca. 1742 som Datter af Rebslagermester Jørgen Poulsen (død 1755) og Hustru, Marie Madsdatter Knie.

Forældrene døde, medens hun var Barn, og hun kom derefter i Huset hos sin Morbror, Skibskaptajn Jens Madsen Knie, der dengang boede i Holbæk. 25 Aar gammel ægtede hun Søren Nielsen Nyegaard; Brylluppet fandt Sted i Holbæk, og Kirkebogstilsførselen om det lyder saaledes: „1767, Den 18de September blev Enkemand Sr. Søren Nielsen Nyegaard af Kiøbenhavn og dydziirede Jomfrue Sidsel Cathrine Poulsen copulerede hjemme i Huuset”. Efter godt 15 Aars Ægteskab døde Sidsel Cathrine i Marts 1783 af „Forraadelsesfeber”. Hun begravedes paa Sct. Nicolai Kirkes gamle Kirkegaard ved Kirken, den 27. Marts.

Blokdrejmester Nyegaard havde fire Børn (1—4):

1. Ægteskab var barnløst.

Af 2. Ægteskab:

1. ELLEN MARGRETHE, født den 13. November 1773 i København (døbt i Nikolaj Kirke), død smst. 5. Marts 1848. Gift den 8. August 1797 (Nikolaj Sogn) med Styrmand, senere Kina-Kaptajn Johan Frederik (Friderich) Julius Lehmann (⁸/₁ og ⁸/₂, Side 69 ff).
2. MARIANE, født i København den 2. Oktober 1777 (døbt 7. Oktober i Nikolaj Kirke), død smst. den 26. Januar 1855. Gift (15. Januar 1822) med Negotieassistent, senere Supercargo Rich. Bentley, født i København den 29. Februar 1784, død smst. den 26. August 1856, Søn af Silkefarver, Fabrikant Mich. Rich. Bentley (1750—1788) og Hustru Maria Margrethe Reimer (1753—1812).

Af 3. Ægteskab:

3. DORTHEA CATHRINE, født i København 1786 (døbt i Nikolaj Kirke den 16. April), levede ved Faderens Død, form. død ugift.
4. ANNA CHRISTINE, født i København i April 1790 (døbt i Nikolaj Kirke), død smst. den 14. Januar 1814. Gift (1812) med Supercargo Rich. Bentley (1784—1856). (Gift 2. Gang med Halvsøsteren Mariane, se ovenfor).

SOGNEPRÆST

¹⁶/₅

JØRGEN RASMUSSEN FOG

var født 1713 i Guldager, Ribe Stift, Søn af Sognepræst til Guldager Rasmus Fog (c. 1676—1726) og Hustru Margrethe Andersdatter.

Han blev Student fra Ribe Katedralskole i 1730, tog 5—6 Aar senere teologisk Embedseksamen og blev i 1738 Kateket ved Holmens Kirke. To Aar senere kom han til Norge som Præst ved Trondhjem Hospital, kaldedes i 1743 til Sognepræst for Haarlev og Himlingøje Menigheder i Sjællands Stift og blev i 1750 Sognepræst til Høielse og Lellinge smst.; i dette Embede døde han den 10. November 1769. Den 20. Oktober 1760 ægtede han:

¹⁶/₆ EDEL CATHRINE SØRENSDATTER LEMVIG

født den 1. August 1741 i København, død den 17. December 1802 smst., Datter af Sognepræst for Garnisons Sogns danske Menighed, Søren Christensen Lemvig (1709—1760) og Hustru Anna Cathrine Hansdatter Soelberg (1715—1757).

3 Børn, deriblandt Rasmus Fog (⁸/₃, Side 72).

Descendens iøvrigt, se Hiort-Lorenzen: Slægten Fog, 2. Udgave 1906, Side 22.

SKRÆDERMESTER
DAVID MÜLLER

16/7

var født c. 1733 i København som Søn af Skrædermester Jørgen Müller og Hustru Ane Cathrine Welschou.

Han tilhørte en Slægt, der viste sig at være i Besiddelse af ualmindelige Evner. To Brødre blev Præster: Hans Henrik Müller (1733—1803) var gennem adskillige Aar Kapellan ved Trinitatis Kirke, og Michael Christian Müller (1744—1829) Præst i Lyngby og senere i Højby, Ods Herred. En tredje Brøder, Wilhelm Müller (1741—1830) var Skrædermester, men hans Søn igen, Tage Christian Müller (1780—1849), blev Biskop over Ribe Stift og en af de mest fremtrædende Mænd, den danske Kirke har ejet.

David Müller lærte Skræderfaget og begyndte for sig selv i 1763, kort efter at han havde giftet sig. Sit Borgerskab som Skrædermester erhvervede han 2. Maj 1763. Ved de første Børns Daab, 1764—1768, boede han i Fiolstræde, men flyttede senere til Vognmagergade 148. I 1785 dukker han for første Gang op i Vejviseren og kaldes da „Fruentimmerskræder“. Forretningen i Vognmagergade eksisterede i mange Aar, og det synes at fremgaa af Vejviseren at han udøvede sit Erhverv her indtil sin Død.

David Müllers faglige Forhold har ikke kunnet efterspores paa Grund af Laugsarkivernes Evakuering, men han har ganske utvivlsomt været en anset Mand. Derom vidner ogsaa det Avertissement, som en anonym Ven af ham indrykkede i Adresseavisen (23. Oktober 1805) ved hans Død; det lyder saaledes:

„Torsdagen den 17. October hensov Oldingen David Müller i sit 72. Aar. I 44 Aars Ægteskab blev han velsignet med 10 Børn, af hvilke de 5 modtog ham i et bedre Liv, men de Andre begræde Tabet af den bedste Fader, og Moderen Savnet af den ømmeste Ægteemand. I sit Ægteskab var han en øm og kierlig Huusfader. I sit Liv og Vandel elsket af alle for sin Retskaffenhed, i Omgang med Mennesker forenede han Ynglingens Blidhed med Oldingens Værdighed. Imod sine Venner troefast, bestandig og urokkelig. Imod sine Børn den kierligste, ømmeste

og omhyggeligste Fader. Imod Alle mild, høflig, redelig og retskaffen. Ædle! Dit Tab var smerteligt, men hisset sees vi igien. M . . . . .”.

Den 15. November 1762 ægtede han i Svigerfaderens Hus paa Nørre Voldgade

CHARLOTTE SOPHIE JOHANSDATTER
KIEFERT

¹⁶/₈

født i København 1742 (døbt den 9. Oktober i Trinitatis Kirke), Datter af Løber, senere Visiterer Johan Conrad Kiefert og Hustru Mette Christina.

Hendes Fader var, da hun fødtes, Løber hos den højt ansete Videnskabsmand, Gehejmerraad Hans Gram, og hendes Faddere var derfor fornemme. Kammerherreinde Gram bar Barnet, Komtesse Leunigen holdt Huen og Gehejmerraad Bergentin, Generalløjtnant Lerche og Grev Laurvig var Faddere. Forældrenes Hjem var ved hendes Daab i Helsingørgade.

Charlotte Sophie Müller overlevede sin Mand i 10 Aar. Hun døde den 3. September 1815 i Køge hos Datteren og Svigersønnen, Sognepræst Rasmus Fog og Hustru (⁸/₃ og ⁸/₄).

GAARDEJER
JACOB BEHRENS

¹⁶/₉

var født i Liensfeld, Sarau Sogn, Fyrstendømmet Lübeck, den 25. November 1710 (døbt den 11. December i Sarau) som Søn af Gaardejer Claus Behrens.

Han overtog Faderens Gaard „Hüfenstelle” i Liensfeld og var en anset Mand paa sin Egn; bl. a. beklædte han i 22 Aar Hvervet som „Kirchenjurat” i Sarau Sogn. Han døde i Liensfeld i 1768 og blev begravet paa Sarau Kirkegaard den 29. August samme Aar.

Den 21. September 1741 ægtede han

der var født den 2. Maj 1723 i Nabolandsbyen Klenzow og døde i Liensfeld i Juni 1769 (begravet den 30. Juni). Hun var Datter af Gaardejer Claus Kasch og Hustru Engel Sophie.

I Ægteskabet var der flere Børn, hvoraf 3 Sønner; blandt disse var Jacob Behrens (⁸/₅, Side 74).

MAJOR

var født i Leipzig, formentlig i November 1735, som Søn af Skrædersvend Gottlieb Möhring og Margaretha Sophie Herrmann.

Han døbttes den 28. November 1735 i Thomaskirken — mens den store Johann Sebastian Bach endnu var Kirkens Kantor — men derudover haves ingen Oplysninger om ham, før han i 1774, 38—39 Aar gammel, dukker op som Sekondløjtnant i Hansestaden Lübecks Garnison. Det ligger dog nær at antage, at han allerede som ganske ung har valgt Soldaterhaandværket som Livsgerning og derefter, i Overensstemmelse med Tidens Sædvane, har ladet sig hverve rundt omkring, idet han efterhaanden har tjent sig op gennem Graderne; maaske har han ogsaa tjent som Officer, før han hvervedes til Lübecks Garnison. I denne blev han, som allerede nævnt, Sekondløjtnant i 1774; ni Aar senere forfremmedes han til Premierløjtnant og i 1792 til Stabskaptajn. I 1800 blev Posten som Kommandant i Travemünde, det lübeckske Stadsomraades nordøstligste Punkt, ledig, og denne Kommando, der almindeligt betragtedes som en Retrætepost, søgte og fik Möhring, idet der samtidig tillagdes ham Karakter af Kaptajn. I 1808 fik han efter Ansøgning Rang og Titel som Major, og under den fransk-tyske Krig var han Kommandant i Kastellet.

Da det lübeckske Senat efter Stadens Erobring opløstes af Napoleon, den 10. December 1710, blev ogsaa Stadens Garnison afviklet, og Möhring maatte gaa af. Pension blev der ikke Tale om, heller ikke, da det franske Herredømme hørte op. Ganske vist bevilgede Borgerskabet i 1815 et Beløb paa 3000 Mark

aarlig, som i 1817 forhøjedes til 4000 Mark aarlig, til Understøttelse af tidligere Militærpersoner, men Antallet af trængende var saa stort, at Möhring, der i 1812 var blevet optaget i Heiligen-Geist-Hospitalet og ogsaa havde arvet sin Broder, kun fik 300 Mark aarlig af denne Understøttelse.

I sit Ægteskab med Helene v. Brömsen havde han to Børn, en Søn og en Datter. Datteren, Sophie Dorothea Möhring ($\frac{8}{6}$) blev gift med Købmand Jacob Behrens ($\frac{8}{5}$); Sønnen stod i preussisk Militærtjeneste og kunde ikke yde ham nogen Hjælp.

Saaledes havde Joh. G. Möhring det i sine sidste Aar kun smaat. Hans Optagelse i Heiligen-Geist-Hospitalet synes iøvrigt at have været en Formssag, idet det blot har været Hensigten at skaffe ham den dermed forbundne Forplejning og Indkomst; under alle Omstændigheder beholdt han egen Bolig i Lübeck i Engelsgrube, nuv. Nr. 24.

Som det ofte synes at have været Tilfældet med Officerer paa den Tid, kaldte han sig tillige Ingeniør. Han maa sikkert ogsaa have uddannet sig i Opmaalingsvæsenet, thi ved Siden af sin Militærtjeneste blev han meget anvendt til embedsmæssige Opmaalinger i det Lübeckske Stadsomraade.

Han døde den 17. Februar 1820.

I 1776 ægtede han:

¹⁶/₁₂

HELENE v. BRÖMSEN

født den 1. Marts 1748 i Lübeck som Datter af kgl. dansk Landraad, Kammerherre, „Domherr des Stifts Lübecks” Otto Hinrich v. Brömsen (1717—1776); Moderen kendes ikke.

Helene v. Brömsen tilhørte en gammel lybsk Adelslæggt, hvis ældste kendte Medlem var Diderik v. Brömsen (1250—1330). Hendes Fader var ikke gift, men havde tre uægte, senere legitimerede, Døtre med tre forskellige Mødre, af hvilke ingen kendes. Han blev skudt i en Duel med sin Nevø, Kammerherre Friederich August v. Brömsen.

Helene v. Brömsen, der døde i December 1803, var en af de tre omtalte legitimerede Døtre.

Om Slægten v. Brömsen se iøvrigt: Frh. v. Krohne: *Allgemeines Teutsches Adels-Lexicon* I, S. 114—24 & 329, II S. 404 og *Neues Deutsches Adels-Lexicon* (1860).

16/13

JOHAN GERHARD JUTTING

Hverken om hans eller hans Hustrus Slægt har nærmere Oplysninger paa Grund af Forholdene ved Tidspunktet for Bogens Udgivelse kunnet skaffes.

Den hollandske Slægt Jutting skal efter Familietraditionen være meget gammel; dens Medlemmer har lige fra Luthers Tid været Præster. En af dem skal som Huguenotpræst have givet Henrik den Fjerde Sakramentet og derfor af ham faaet Tilladelse til at benytte hans Vaaben (fleur de lis), som Familien siden beholdt.

Joh. Gerh. Jutting ægtede den 26. Oktober 1779 i Jever, Oldenburg,

16/14

AUGUSTA BERLAGE

Hun var, fremgaar det af Kirkebogsindførselen om Sønnens Daab, født i Jever, men hendes Herkomst har ikke nærmere kunnet fastslaaes paa Grund af Jever-Kirkebøgernes Evakuering.

OBERST

16/15

CARL LUDVIG DIDRIK v. NÆGLER

var født i København 1766 (han døbtes i Garnisons Kirke, dansk Menighed, den 17. April 1766) som Søn af Oberstløjtnant Jere-mias Nægler (1723—1804) og Hustru Sophie Elisabeth Bruun (1733—1799).

Carl Ludvig Didrik Nægler kom som Dreng i Militærtjenesten, idet han 7. April 1774 blev Landkadet: efter endt Uddannelse forlod han Landkadetakademiet som Jagtjunker 31. December 1784. Et Par Maaneder senere, 1. Marts 1785, udnævntes han til Sekondløjtnant og sattes til Tjeneste ved Jægerkorpsset Sjælland i Helsingør, den nuværende 18. Bataillon, og deltog med denne Afdeling bl. a. i den udstrakte Vagttjeneste under Fjendtlighederne med England 1788. 24. April 1789 blev han forfremmet til Premierløjtnant, men paa „havende Gage“, hvilket vil sige, at hans Løn ikke steg ved Avancementet.

Han skulde fremdeles gøre Tjeneste ved Jægerkorpset i Helsingør, og i denne By lærte han sin senere Hustru, den adelige Frøken Helene Marie d'Aubert, at kende. Hun var Datter af den daværende Kommandant paa Kronborg Slot og Fæstning, Generalmajor F. J. X. d'Aubert, en fremragende og interessant Personlighed. Han foranledigede, at hans Svigersøn fik et fint Avancement, idet han skaffede Nægler Posten som Kaptajnvagtmester paa Kronborg Slot, og han fik tilmed forbundet den med Hvervet som Slotsforvalter; der fulgte forskellige yderligere Fordele med, som Forgængerne ikke havde haft.

Nægler overtog Embedet, der var en Slags Stabschefs Post hos Kommandanten, den 31. August 1792, og kunde nu tænke paa at holde Bryllup med Helene d'Aubert. Det stod i Generalens Hjem paa Kronborg den 14. December 1792. De nygifte kom til at bebo Slotsforvalterboligen, der ligesom Kommandantens Lejlighed var indrettet i Vestfløjen. Til Boligen hørte en Have i selve Fæstningsanlægget, som dog senere maatte afgives mod en Have ved Nordre „Place d'armes“ i Udenværkerne (mod Grønnehave). I Ægteskabet med Helene Marie d'Aubert fødtes to Børn; de døbttes i Kronborg Slotskirke, der dengang endnu ikke, som det senere blev Tilfældet, var taget i Anvendelse som Munderingskammer og Fægtesal for Slottets Garnison.

Om de Forhold, hvorunder Nægler virkede paa Fæstningen, vides iøvrigt, at de, i hvert Fald de første Aar, ikke var særlig lette paa Grund af den temmelig daarlige Disciplin i Slottets

Kaptajnvagtmester paa Kronborg.
Oberst C. L. D. v. Nægler
(1776—1844)
Maleri af ukendt Kunstner

Garnison og Vanskeligheder ved Slaveriet (Fængslerne for den Tids Tugthusfanger, Slaverne, hvoraf der fandtes en Del paa Kronborg). I 1799 overdroges der yderligere Nægler det Hverv at være øverste Tilsynsførende med Fyret, der ligesom nu var indrettet i Taarnet mellem nordre og østre Fløj.

Næglers Virke var ikke udelukkende administrativt, hvilket vil fremgaa bl. a. af den Omstændighed, at han i en meget lang Aarrække havde det Hverv at kommandere den daglige Vagtparade, hvilket han først fritoges for saa sent, som da han i 1826 forfremmedes til Oberst. Ogsaa det øverste Tilsyn med Portens Aabning og Lukning paahvilede Nægler -- selve Arbejdet hermed udførtes naturligvis af Soldater, kommanderet af Underofficerer -- men man gav ham ret hurtigt en Løjtnant til Medhjælp ved denne Del af Tjenesten.

Næglers rent militære Løbebane faldt iøvrigt efter hans Ansættelse som Kaptajnvagtmester og Slotsforvalter saaledes: 28. Marts 1808 karakteriseredes han som Major, 25. Januar 1816 som Oberstløjtnant og den 22. Maj 1826 som Oberst. Han vendte ikke paa noget Tidspunkt tilbage til egentlig Geledtjeneste, men vedblev at beklæde Kaptajnvagtmesterstillingen, til han den 16. Juli 1840 afskedigedes paa Grund af Alder; Aaret før, den 15. Maj 1839, var han blevet udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Det var kun Stillingen som Kaptajnvagtmester, Nægler tog Afsked fra i 1840. I det kongelige Reskript af 16. Juli 1840, som meddeelte ham „Afskeed i Naade efter derom indgiven Ansøgning fra Capitainvagtmester-Tjenesten paa Cronborg“, blev der tillige tillagt den Entledigede „paa Grund af hans over 50aarige, troe Tieneste, en aarlig Pension af 500 Rbd., ligesom det fremdeles er tilladt ham at vedblive sit Embede som Slotsforvalter paa Cronborg Slot“. Det synes, som om han har varetaget denne Funktion indtil sin Død i 1844; denne averteres af Sønnen, der benævner ham „Slotsforvalter og Fyrinspecteur ved Kronborg“ -- ogsaa Tilsynet med Fyret har han saaledes beholdt til sin Død.

Oberst Nægler skal have været en smuk, men temmelig lille Mand, og han gik almindeligt for at være meget ejendommelig. Saaledes havde han bl. a. en stærk Tilbøjelighed til at købe alt, hvad han saa, naar det blot var billigt, og han saaledes mente

Kronborg Slot

at kunne gøre en Forretning dermed. Han var en chevaleresk og charmerende Mand, og i hans yngre Aar var han og hans Hustru kendte Skikkelser i det helsingørske Selskabsliv.

I sine senere Aar ejede han den smukke, endnu eksisterende, men stærkt ombyggede Ejendom paa Hjørnet af Allégade i Helsingør, som han beboede, ogsaa før han i 1840 havde taget sin Afsked som Kaptajnvagtmester. Han døde 27. Februar 1844 og blev begravet i Familiegravstedet ved Sct. Olai Kirke; dette sløjfedes 20 Aar senere, men den meget særprægede og tidsypiske Gravsten over hans Forældre er flyttet til Helsingør nye Kirkegaard, hvor den er anbragt umiddelbart til højre for Hovedindgangen.

Oberst C. L. D. v. Næglers Hustru:

16/16

HELENE MARIE D'AUBERT

var født i København den 28. August 1772 som Datter af den senere Kommandant paa Kronborg, Generalmajor F. J. X. d'Aubert (1727—1793) og Hustru Juliane Bang (1748—1834).

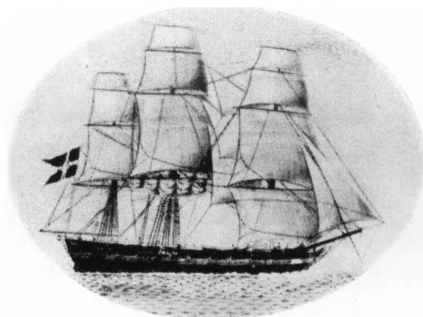
Helene d'Auberts Ægteskab med Oberst Nægler udviklede sig i de senere Aar derhen, at hun flyttede fra sit Hjem og tog Ophold hos sin Datter og Svigerson, Konsul, Købmand Theodor Hermann Jutting, der boede til Leje i Oberst Næglers Hus i Allégade i Helsingør. Her døde hun den 23. Februar 1832 og

jordedes i det Gravsted paa Helsingør Kirkegaard, hvor senere Svigersønnen ogsaa begravedes, og som blev Familiebegravelse for Jutting'erne.

Oberst C. L. D. v. Nægler og Helene Marie d'Aubert havde to Børn (1--2):

1. JEREMIAS FRANTZ CHRISTIAN v. NÆGLER født den 2. Oktober 1793 paa Kronborg, død den 6. December 1858 i København, Kaptajn af Artilleriet. Gift 1. Gang (26. Oktober 1823 i Helsingør) med Melior Brown, Datter af engelsk Købmand i Helsingør Nicolas Brown og Hustru Betsy Elphinstone. Gift 2. Gang med Ernestine Massonier, Datter af Købmand Massonier i Helsingør.
2. JULIANE SOPHIE EMILIE v. NÆGLER, født paa Kronborg den 25. September 1796. Gift 1. Gang med Konsul Theodor Hermann Jutting (⁸/₈ Side 77). Gift 2. Gang med Hofchef Kammerherre G. A. Berner.

Om Slægten Nægler, se iøvrigt: Niels Friis: Blade af Officersslægten Næglers Historie. Personalhistorisk Tidsskrift, 62. Aarg. (11. Rk., 3. Bind, 3. Hæfte, 1942, S. 157 ff.).

Det Asiatiske Compagnis Skib „Norge“,
ført af Kinakaptajn Johan Frederik Julius Lehmann

NAVNE-REGISTER

van Aller, Joost Jacob, Konsul	80
Andersdatter, Margrethe, se Fog, Margrethe	
Andersen, Birthe, se Lehmann, Birthe	
— Emmy Hermantine, f. Langgaard	48
— Erik, Konsul, Grosserer	48
— H. C., Digter	35, 36, 66
d'Aubert, François J. X., Generalmajor, Kommandant paa Kronborg	95, 97
d'Aubert, Friederike	38
— Helene Marie, se Nægler, Helene Marie	
— Juliane, f. Bang	97
d'Auchamp, F. L. F., Overretsprokurator	53
Bang, Juliane, se d'Aubert Juliane	
v. Bergen, Emilie, f. Behrens	68
— Rudolph, Købmand	68
Behn, Borgmester i Lübeck	38
Behncke, P., Godsejer	33
Behrens, Adolph	77
— Adolph, Grosserer	68
— Betsy, se Emilie Elisabeth	
— Carl	68
— Catharina Augusta, f. Green	76
— Cecilie	91
— Claus, Gaardejer	11, 91
— Dorothea	77
— Elisabeth Henriette (Betsy), se Mayer	
— Emilie, se v. Bergen, Emilie	
— Emilie Elisabeth (Betsy), se Lehmann, Betsy	
— Engel Magdalene, f. Kasch	74, 92
— Heinrich, Købmand, Jernbanedirektør	
	11, 33, 38, 57 ff, 77, Portr. 58

Behrens, Helene...	68
— Helene Marie Augusta ...	62 ff, 84, Portr. 64
— Jacob, Gaardejer ...	11, 91
— Jacob, Købmand ...	57, 74 ff, Portr. 74
— Jacob, Købmand, Senator ...	63, 76
— Jacobine ...	77
— Johann Christian, Gaardejer ...	11, 74
— Margrethe Sophie ...	76
— Salome ...	77
— Sophie, se Eckhoff, Sophie	
— Sophie Dorothea, f. Møhring ...	57, 76 ff, Portr. 75
— Sophie Elisabeth, f. Galindo ...	75
— Theodor ...	68
— Wilh. ...	77
Bentley, Anna Christine, f. Nyegaard ...	89
— Cecilie Catharina ...	10, 71
— Daniel Gottvald Reimer, Konferensraad, Borg-	
mester ...	10, 71
— Marie Margrethe, f. Reimer... ..	72, 88, 89
— Mariane, f. Nyegaard... ..	88
— Mich. Rich., Fabrikant, Silkefarver ...	72, 88, 89
— Richard, Supercargo ...	88, 89
Berg, Frederikke Cathrine, Operasangerinde, se Müller, Frederikke Cathrine	
Bergentin, Geheimeraad ...	91
Berlage, Augusta, se Jutting, Augusta	
Berner, A. A., Toldinspektør, Kaptajn... ..	81
— George Alexander, Hofchef, Kammerherre ...	37, 82, 83
— Juliane Sophie Emilie... ..	28, 80 ff, 98, Portr. 81
Bierring, Anna Andrine Christiane Vilhelmine, se Bøving, Anna A. C. V.	
Bille, C. St. A., Redaktør, Amtmand ...	35
Bissen, Vilhelm, Billedhugger ...	36
Bjørn, Jensine Vilhelmine Erine Holgine, se Gottlieb, Jensine	
Borgen, Hermantine Kirstine, se Fog, Hermantine	
Borries, Johan Christian, Købmand ...	78
Bournonville, August, Hofballetmester ...	35
Braun, Emmita, se Behrens, Emmita	
Brown, Adeline ...	24, 34
— Betsy, f. Elphinstone ...	81, 98
— Louise ...	24, 34

Brown, Melior	98
— Nicolas, Købmand	81, 98
— Tom, Læge	55
Bruun, Sophie Elisabeth, se Nægler, S. E.	
v. Brömsen, Diderik	93
— Friedr. August, Kammerherre	93
— Helene, se Möhring, Helene	
— Otto Hinrich, Kammerherre, Landraad	93
Bulmer, Miss, Lærerinde	34
Buntzen, Andreas, Professor, Dr. med.	20
Bünger, C. J., Stiftsfysikus	20
Bøving, Amalie, se Lehmann, Amalie	
— Præben Niels Christian, Isenkræmmer	17
Caroline Amalie, Dronning	76
Cathala, Charlotte Cathrine, f. Fog	73
— Emilie, se Schrader, Emilie	
— Wilhelm, Pladsmajor	73
Christensen, Peder, Taasinge	87
Christian VIII, Konge	76
Christian (IX), Prins	84
Christian X, Konge	46
Claessen, Jean Jacob, Købmand	77
Cordt, Dr. Badedirektør	60
Curtius, Borgmester i Lübeck	38
Dannemand, Frederik Wilhelm, Lensgreve	36, 82, 84
Deichmann, Adeline Siegfriede, se Harries, A.	
Ditlevsen, J., Distriktslæge, Dr. med.	27
Dreyer, Gartner	60
Eckhoff, Joh. Matthias, Købmand	68
— Sophie, f. Behrens	68
Egebeck, Eggertine Christine, se Lehmann, Eggertine	
— Niels Christian, Toldforvalter	53
— Nielsmine Amalie, f. Hellemann	53
Elphinstone, Betsy, se Brown, Betsy	
Engelsted, C. S. M. N., Dr. med.	27
Estrup, Laur. Chr., Raadmand	80
Fabricius, Hanne, gift Løvingreen	27
Fenger, C. E., Geheimeetatsraad, Læge, Dr. med.	27
— H. M., Holmens Provst, Dr. theol.	24, 27, 41, 46
Fenwick, Charles, Generalkonsul	81
Fenwick, Julie, Frue	34

Flindt, H. A., Landskabsgartner, Haveinspektør	24, 36
Flor, Christian, Regimentskvartermester... ..	87
— Christian, Skolemand, Politiker	87
Fog, Bolette Benjamine	73
— Charlotte Cathrine, se Cathala	
— Christian Lemvig	73
— Edel Cathrine, f. Lemvig	72, 89
— Erasmine Henriette, se Lehmann, Erasmine	
— Helene Dorothea Christine, se Lehmann, Helene	
— Henriette Elise, f. Martensen	73
— Henrik Georg, Toldforvalter... ..	73
— Hermandine Kirstine, f. Borgen	73
— Johanne Diderikke, f. Rønne	73
— Johanne Henriette, f. Müller... ..	53, 72
— Jørgen David, Godsforvalter... ..	73
— Jørgen Rasmussen, Sognepræst	72, 89
— Margrethe, f. Andersdatter	89
— Michael Christian, Toldassistent	73
— Rasmus, Sognepræst i Køge	53, 72
— Rasmus, Sognepræst i Guldager	89
— Regitze Marie f. Weiss... ..	73
— Søren Lemvig, Prokurator	73
— Søren Lemvig, Sognepræst	72
— Wilhelmine Louise	73
Foss, Aage Hjalmar, Operasanger	17
— Holger Troels, Generalkonsul, Grosserer	17
Freund, Christian, Billedhugger, Professor... ..	24
Friis, Augusta S., f. Lehmann	48
— Bendt S., Præsident for Vestre Landsret	27, 39, 48
— Kirsten Simonia, f. Simonsen	48
— Christian Lauritz, Stabsdyrlæge, Etatsraad... ..	48
Funck, Sognepræst	63
Gade, Niels W. Komponist, Dirigent	36
Galindo, Sophie Elisabeth, se Behrens, S. E.	
Geibel, Emanuel, Digter	35, 36
Godenius, C. F., Købmand	81
Gottlieb, Dorothea (Thea) se Jutting, Dorothea	84
— Jensine Vilhelmine Erine Holgine, f. Bjørn	84
— Johan Ludvig, Admiral	84
Gram, Hans, Gehejmerraad	91
— Kammerherreinde... ..	91

Green, Catharina Augusta, se Behrens, C. A.	
Grube, J. R., Badedirektør	58
Grundtvig, N. F. S., Biskop	36
Grøn, M. E., Grosserer	36
Gyldenfeldt, Løjtnant	85
Gædeken, C. G., Professor, Dr. med.	24, 27
de Gähler, Student... ..	35
Hall, C. C., Politiker, Minister	36
Hamerik, Asger, Komponist, Professor	35
— Margaret, f. Williams	40
Hammerich, Angul, Professor, Dr. phil.	35
— Fr., Professor	21, 23, 34
— Julic Augusta, f. Scheuermann	21
— Thyra, se Nyström, Thyra... ..	21
Hansen, C. F., Arkitekt	59
Hansteen, Kancelliraad	23
Harries, Adeline Siegfriede, f. Deichmann... ..	56
— Ingeborg Katharina (Kathy), se Lehmann, I.	
— Nicolai August Theodor, Proprietær... ..	56
Hellemann, Nielsmine Amalie, se Egebeck, N. A.	
Hennings, Betty, f. Schnell, Danserinde	35
Henningsen, Carl, Civilingeniør	54
Herrmann, Margaretha Sophie, se Möhring, N. S.	
Hjelmman, Ellis Elisabeth, se Lehmann, Ellis	
— Hanna, f. Weckmann	55
— Werner, Senator... ..	55
Hofgaard, Raadmand	85
Holm, Hans, Arkitekt, Professor	24
— Jens Axelsen, Kinakaptajn	70
Holmer, V., Professor, Overkirurg, Dr. med.	24, 27
v. Holstein, C. F., Postinspektør, Kammerherre, Major ...	33
Hornung, Vilhelmine Conradine, se Foss, V. C.	
Jacobsdatter, Pernille, se Lehmann, Pernille	
Jacobsen, J. P., Digter... ..	46
Jensen, Jensine, se Westring, Jensine	
Juliane, Prinsesse af Danmark, gift Hessen-Philipsthal... ..	82
Jutting, Augusta, f. Berlage	77, 94
— Dorothea (Thea), f. Gottlieb	84
— Helene Marie Augusta, se Behrens, H. M. A.	
— Johan Carl, Bankdirektør	22, 24, 84
— Johan Gerhard, Receptor... ..	77, 94

Jutting, Juliane Sophie Emilie, f. Nægler, se Berner	
— Theodor Herman, Konsul, Kommerceraad, Købmand	77, 97, 98, Portr. 78
Kasch, Engel Magdalene, se Behrens, E. M.	
Kiefert, Charlotte Sophie, se Müller, C. S.	
— Johan, Visiterer	91
— Mette Christina	91
Kirchheiner, Aase Westring, f. Lehmann	55
— Kurt, kgl. Translatør	56
Klug, Emma, f. Reddelien	47
— Gertrud (Gerta) se Lehmann, Gerta	
— Heinrich, Borgmester i Lübeck, Dr. jur.	47
Knie, Jens Madsen, Skibskaptajn	88
— Marie Madsdatter, se Poulsen, M. M.	
Koch, P. F., Højesteretsjustitiarius	27
— Rasmine Axeline, se Nielsen, R. A.	54
Krogh, Ad. Gottl., Kæmmererer, Kammerherre	79
König, Christian, Købmand... ..	68
— Sophie, se Eckhoff, Sophie	68
Langgaard, Emmy Hermantine, se Andersen, E. H.	
Laurvig, Greve	91
Lehmann, Aage Hjelm	56
— Aase Westring, se Kirchheiner, Aase	55
— Agnete	18
— Amalie, f. Bøving	17
— Andreas, Grenader	9, 85
— Ane Marie, f. Smith... ..	69, 86
— Annelise, se Møhl, Annelise	
— Annette, f. Nielsen	54
— Asta, se Brown, Asta	
— Augusta Sophie, se Friis, Augusta	
— Betsy (Emilie Elisabeth), f. Behrens	13, 21, 33, 68 Portr. 37
— Carl	48
— Carl Adam Jutting	48
— Cecilie Catharina, se Bentley, C. C.	
— Daniel Johan	53
— Daniel Vilhelm Emil, Boghandler	56
— Ellen Margrethe, f. Nyegaard	19, 49, 70 ff, 88, Portr. 71
— Ellen Margrethe, Musikpædagog	57

Lchmann, Ellis Elisabeth, f. Hjelmman, kgl. Translatrice ...	55
— Erasme Henriette, f. Fog...	19, 73
— Gerda Christine, se Müller, Gerda Christine	
— Gerta, f. Klug...	47
— Harriet Henriette	56
— Harriet Marie, se Schrader, Harriet	
— Helene Dorothea Christine, f. Fog	19, 49, 52, 73, Portr. 51
— Helene Margrethe Henriette	57
— Henrik Christian, Dommer	53
— Henrik Julius, Amtmand...	10, 39, 42 ff, Portr. 45
— Henrik Julius, Speditør, Grosserer	14, 47
— Henrik Jutting	48
— Ingeborg Helene, se Nathanson, Ingeb.	
— Jenny, se Westring, Jenny	
— Johan Christian Julius, Etatsraad, Toldkasserer	10, 19, 49, 72, 73, Portr. 50
— Johan Frederik Ludvig, Kinakaptajn	10, 49, 69 ff, 88, Portr. 70
— Johan Julius (Christian), Thehandler, Graver	10, 69, 85 ff
— Julius, Civilingeniør	12, 52, 54 ff
— Julius Christian, Dekan, Dr. med	10, 12, 13, 19 ff, 34, 37, 56, 68, Portr. 23
— Jørgen Henrik, Civilingeniør	47
— Karin	18
— Ludvig	72
— Magdalene Maria, se Østrup, M. M.	
— Marie	54
— Paul Adolph, Generalkonsul	9, 10, 13 ff, 48, Portr. 15
— Pernille, f. Jacobsdatter	9, 85
— Richard Bentley, Overretsprokurator	19, 50, 53 ff
— Rune Westring, se Meier, Rune	
Lemvig, Anna Cathrine Hansdatter, f. Soelberg	89
— Edel Cathrine, se Fog	
— Søren, Sognepræst	89
Lerche, Generallojtnant	91
Leth, Ebba (gift Kinch)	27
— Ella (gift Tobiesen)	27
Leuning, Komtesse	91
Lillie, Joseph Christian, Arkitekt	59

de Lilliendal, Fr., Konsul	81
Lincke, Valdemar, Operasanger	46
Lind, Maren Charlotte, se Nyegaard, Maren	
Linde, A. C. P., Teaterchef	36
Lindenberg, Sognepræst	38, 61
Louise, Prinsesse, (senere Dronning)	84
Lund, J. R., Overretssagfører	53
Martensen, Henriette Elise, se Fog	
Massonier, Ernestine, se Nægler, Ernestine	
Massmann, N. H., Sognepræst	86
Mayer, Andr., Købmand	77
— Betsy (Elisabeth Henriette), f. Behrens	33, 77
Meier, Ernst, Tegner	55
— Rune Westring, f. Lehmann	55
Melchior, M. G., Grosserer	35
Meldahl, Knud, Ingeniør, Direktør	27
Molbech, C. K. F., Professor	36
Müller, A. D., Dr. med.	24
— Adam Wilhelm, Fabrikant	54
— Ane Cathrine, f. Welschou	90
— Charlotte Sophie, f. Kiefert	72, 91
— David	72, 90 ff
— Gerda Christine, f. Lehmann	54
— Hans Henrik, Præst	90
— Johanne Henriette, se Fog, Johanne	
— Michael Christian, Præst	72, 90
— Otto Heering, Apoteker	54
— Tage Christian, Biskop	90
— Wilhelm, Skrædermester	90
Möhl, Agathe Johanne Margrethe, f. Schwensen	47
— Annelise, f. Lehmann	47
— Nicolai Frederik, Ingeniørkaptajn	47
— Steffen, Civilingeniør	47
Möhring, Gottlieb, Skræder	92
— Helene, f. v. Brömsen	76, 93
— Sophie Dorothea, se Behrens, Sophie Dorothea	
— Johann Gottlieb, Major	76, 92
— Margarethe Sophie, f. Hermann	92
Møller, August Georg, Regimentskirurg	79
Nathanson, Meyer, Veksellerer	57
— Ingeborg Helene, f. Lehmann	57

Nathanson, Samuel Leopold, Bankfuldm., kgl. Translatør	57
Nielsen, Annette, se Lehmann, Annette	
— Jens Fr. Ferd., Stationsforstander	54
Nilsson, Thyra Elise, se Lehmann, Thyra	17
— Carl	18
— Hansine, f. Frederiksen	18
Nyegaard, Anna Christina, se Bentley, Anna	
— Dorthea Cathrine	89
— Ellen Margrethe, se Lehmann, Ellen Margrethe	
— Maren (Marie)	87
— Maren Charlotte, f. Lind	87
— Mariane, se Bentley, Mariane	
— Sidsel Cathrine, f. Poulsen	71, 88
— Søren Nielsen, Blokdrejermester	71, 86 ff
Nyström, Thyra, f. Hammerich	34
Nægler, Carl Ludvig Didrik, Kaptajnvagtmester paa	
Kronborg, Oberst	78, 80, 94, Portr. 95
— Ernestine, f. Massonier	98
— Helene Marie, f. d'Aubert	80, 97
— Jeremias, Oberstløjtnant	94
— Jeremias Frantz Christian, Kaptajn	98
— Juliane Sophie Emilie, se Berner	
— Melior, f. Brown	98
— Melior Brown, Hofchef, Kammerherre, Generalmajor	24, 36
— Sophie Elisabeth, f. Bruun	94
Obendorff, Gartner	60
Pedersdatter, Maren (Marie), se Nyegaard, M.	
Peltz, Niels Olsen, Kinakaptajn	85
Petersen, Vilhelm, Professor, Arkitekt	24
Philipsen, Harald, Professor, Dr. med.	24
Poulsen, Jørgen, Rebslagermester	88
— Marie Madsdatter, f. Knie	88
— Sidsel Cathrine, se Nyegaard, Sidsel	
Price, Juliette, Solodanserinde	36
Prytz, Carl, Købmand, Konsul	80
Reddelien, Emma, se Klug, Emma	
Ree, Hermann, Civilingeniør	54
Reimer, Marie Margrethe, se Bentley, M. M.	
Richter, Caroline, se Schjerbeck, Caroline	
Roed, Jørgen, Maler	36

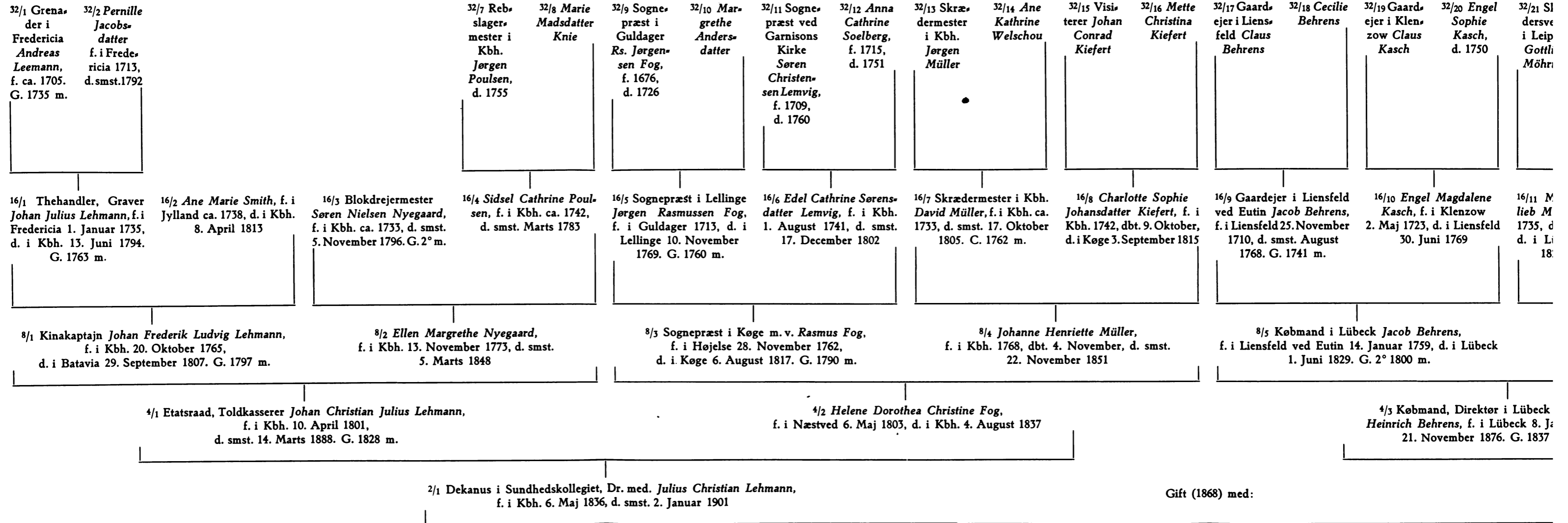
Ryc, Olaf, General	88
Rønne, Johanne Diderikke, se Fog, Johanne	
Salomon, N., Stabslæge	27
Salomonsen, V. S. Overretssagfører	42
Saxtorph, Matthias, Professor, Dr. med.	20
Scheuermann, Julie Augusta, se Hammerich, Julie A.	
Schjerbeck, Caroline, f. Richter	55
— Jørgen Carl, Grosserer	55
— Marie Louise, se Lehmann, M. L.	
Schleisner, P. A., Etatsraad, Stadslæge	27
Schrader, Emilie, f. Cathala...	57
— Harriet Marie, f. Lehmann	57
— Tage Schack, Præst	57
— Johannes Nicolai Tage, Ingeniør, Plantageejer	57
Schwensen, Agathe Johanne Margrethe, se Møhl, A. J. M.	
Scin, Johan Ludvig, Købmand...	85
Simonsen, Hanne, se Nathanson, Hanne	
— Kirsten Simonia, se Friis, Kirsten S.	
Smith, Ane Marie, se Lehmann, A. M.	
Soelberg, Anna Cathrine Hansdatter, se Lemvig, Anna C. H.	
Staaft, svensk Major	34
Stadfeldt. S. A. N., Professor, Overaccouchør, Dr. med.	20, 27
Stage, Carl Sechmann, Boghandler	56
Stricker, E. H., Generalmajor	80
Sørensen, Jacob, Borger i Fredericia...	9
Thalbitzer, Henrik, Konsul...	80
Thorvaldsen, Bertel, Billedhugger...	82
Trier, Fr., Professor, Dr. med....	24
Ursin, Georg Chr., Boghandler	56
Warncke, Theodor, Professor, Dr. med....	24, 27
Weckmann, Hanna, se Hjelmsman, Hanna	
Weiss, Regitze Marie, se Fog, Regitze Marie	
Welschou, Ane Cathrine, se Müller, Ane Cathr.	
Westring, Gustav Fr., Docent, Overdyrlæge	55
— Jenny, Billedhuggerinde, Malerinde, se Lehmann, Jenny	
— Jensine, f. Jensen...	55
Videbeck, Poul, Overlæge, Dr. med....	32
Wiwet, Generalfiskal	85
Østrup, Jacob, Skrædermester	86
— Magdalene Maria, f. Lehmann	86

GENERALKONSUL PAUL ADOLPH LEHMANNS
AHNETAVLE

er trykt i
Dyva & Jeppesens Bogtrykkeri, Aktieselskab,
i 55 nummererede Eksemplarer,
hvoraf dette er

Nr. ~~11~~

GENERALKONSUL PAUL ADOLPH LEHMANNS AHNE

ERALKONSUL PAUL ADOLPH LEHMANNS AHNETAVLE

